

NAŠA LUC

4
1969

Posojilo

Neko dekle mi je te dni povedalo naslednjo zgodbo:

„Gospod, bi smela danes za pol ure ven? Rada bi vzela posojilo.“

„Dekle moje, dam vam dva dneva prosto. Morda bo dovolj,“ se je nasmehnil širo-

ljudje ali:

življenje se meri po ljubezni

kogrudni šef neizkušeni deklici, ki ga je po teh besedah debelo pogledala, se mu z vprašanjem v očeh zahvalila in odšla — na svoj prvi križev pot za posojilom. Hotela ni kupiti nič drugega ko posteljo in omaro za sto tisočakov, poceni seve.

PRVI DAN: Prvi dan je bil zanj nadvse uspešen. Dobila je formularje in zanje plačala le 70 dinarjev.

DRUGI DAN: Ves dan in še vso noč je prebila s formularji v rokah. Same čudne besede, sami nerazumljivi pojmi: „vojne obveznosti ni odslužil“ — nemara zame to ni potrebno, si je mislila. — „na prejem ni stavljena administrativna prepoved“ — kaj pa zdaj to, ali mi bodo prepovedali vzeti posojilo? — „zaznamuje se na osebne dohodke na prvem mestu“ — kaj to velja samo za direktorje? — „zaznambo na osebni dohodek bomo prenesli“ — kakšno zaznambo in kam? — „upravičeni ste izročeno vam menico bianco v vseh neizpolnjenih točkah izpolniti po določilih meničnega zakona ter priznavamo, da veljajo vse

obveznosti iz podpisa menice nerazdelno“ — moj Bog, kaj pa naj bo spet to? — „ter se izrecno odrekamo vsakemu ugovoru...“ „Moje obveznosti porokovanja“, „pripadki“, „pristanek na izplačilno prepo-ved“, „smatra se kot sklenjena kupoprodajna pogodba...“. Dekletu se je zavrtelo v glavi. Razumela ni malodane niti besede — kako naj bi jo tudi razumela, saj ni končala prava, ampak le osemletko, kjer so jo učili čisto drugačno slovenščino.

TRETJI DAN: Dekle se je lotilo branja navodil. Toda tudi po branju navodil se ji je zavrtelo v glavi, zakaj brala je takele „jasne“ besede in stavke:

„Zaradi čim hitrejšega odvijanja poslov pri zaprosanju in koriščenju“... „koeficient na obračun“... „predlagani žiranti morajo biti kreditno sposobni“... „meja, do katere jamči žirant, je dvakratna višina zneska...“, „pristojna občina potrdi na istem obrazcu resničnost podpisov pooblaščenih oseb delodajavcev“, „bianco menica mora glasiti na za cca 20 odstotka višji znesek...“

Navodila ji seveda niso nič povedala. Kaj bi to preprosto dekle s kmetov, ki ne prosi nič drugega kot posojilo, ne znala napisati vsega tega jasno in po slovensko? Prepričan sem, da bi znala. Prepričan sem celo, da bi bilo v prid podjetju, ki je odobrilo tak formular, če bi sestavljalec obrazcev in to dekle zamenjala delovni mesti.

ČETRTI DAN: Seveda je dekle izpolnilo obrazce čisto narobe. Pa saj bi jih nemara izpolnil narobe še univerzitetni profesor. Dala je 70 starih dinarjev za nove obrazce.

PETI DAN: Prvi porok ni bil dober. Novih 70 dinarjev za obrazce.

ŠESTI DAN: Drugi porok ni bil „kreditno sposoben“. Novih 70 dinarjev za obrazce.

SEDMI DAN: Slednjič je vse v redu. Tu so „kreditno sposobni poroki“, tu so pravilno izpolnjeni obrazci, skratka, tu je vse: teden dni tekanja sem in tja, lovljenja porokov, udarjanja žigov, vseh deset podpisov (jih bo dovolj?) in potrdil, izjav, — samo nečesa ni. Prošivka ni prinesla posebnega potrdila, da je spremenila delovno mesto in da je že dlje v službi kot deset mesecev, razen tega na obrazcih tudi še ni bilo potrdila delovne organizacije, kjer je prošivka zaposlena, žiga, treh podpisov...

OSMI DAN: Zdaj je vse v popolnem redu. „Pridite čez dva dni s porokoma, menico, osebnimi izkaznicami...“

„Ampak...“

„Kaj bi še radi?“

„Ampak... za to prošnjo sem izgubila cel teden, polovico svojega dopusta!“

„Sami ste krivi! Zakaj pa niste pazljivo prebrali obrazcev in navodila?“

„Brala sem jih tri noči — s slovarji in bančnimi priročniki v rokah. Podnevi pa sem vpraševala šefe in bivšega učitelja, kaj pomeni to, kaj tisto...“

„In?“

„V vaših obrazcih in navodilih, ki so tako učeno napisani, da jih še moj bivši učitelj ni znal razbrati,“ je v sicer ponižnem dekletu nazadnje prekipelo, „ni prav nič o tem, kaj pomeni „biti kreditno sposoben“, o potrdilu, o izpremembi delovnega mesta, kakšni morajo biti poroki, kaj je menica, bančna administrativna prepoved, kaj koeficient, žirant, kaj pomeni „menica mora glasiti na za cca“, kaj je kupnina, kakšni so pogoji za posojilo...“

„To mora biti vendar vsakemu jasno!“

„Vsakemu, da, vsakemu, ki se s temi rečmi poklicno ukvarja, jaz pa sem čisto navadna delavka, delavka, ki govori samo svoj materin jezik.“

iz groba - živ

NAŠA LUC

1969

MESEČNIK ZA SLOVENCE

NA TUJEM

LETO 18

ŠTEVILKA 4

APRIL 1969

Ameriški film „Svet v temi“ je prikazal tole zgodbo:

Učen starinoslovec izkopava tla v Jeruzalemu, posebej se še zanima za okolico Kalvarije. Nekega dne naznani, da je našel grob, kamor je bil položen Jezus, grob Jožefa iz Arimateje in... da grob ni prazen. Izjavlja, da je našel mumificirano truplo, in to truplo ljudem tudi razkazuje.

Neverjeten naval ljudi se zgrinja v Jeruzalem, vsi bi hoteli videti to truplo. Kristus torej ni vstal!

Brž razširita tisk in radio to novico vsemu svetu. Nenadoma je svet potopljen v nedopovedljivo temo: vse govori o Kristusu, vse, kar živi iz njega in od njega, vse, kar nosi njegovo sled ali njegovo znamenje, vse to je obsojeno, da izgine. Cerkve se zapirajo, katedrale se rušijo, slike, ki spominjajo na Kristusa, izginjajo iz muzejev, samostani se praznijo, misijonarji se vračajo v domovino, križe ljudje snemajo s sten.

Ko je končno svet razmajan od tega strahovitega pretresa, od te krute „novice“, in pogreznjen v popolno duhovno temo, tedaj učeni starinoslovec, ki se mu približa zadnja ura, na smrtni postelji prizna, da je svet prevaral in da je bil grob v resnici — prazen.

Osrednja misel tega filma je, da je za svet edino zares važno, vedeti, kaj se je zgodilo v velikonočnem jutru.

V novi zavezi ni nobeno pričevanje tako soglasno kot pričevanje o Jezusovem vstajenju: vse knjige govore kot o višku razodetja prav o tem, da je Bog „svojega Sina... od mrtvih obudil“ (sv. Pavel), da so apostoli „Gospoda videli“. (Sv. Janez).

To ni prepričanje le nekaterih, prepričanje, ki bi se počasi razširilo in postalo last vseh. Ne. Od prvega trenutka je to prepričanje središče in vogelni kamen oznanjevanja vseh: „Če pa Kristus ni vstal, potlej je naše oznanjanje prazno, prazna tudi vaša vera... še zmeraj ste grešniki.“ (Sv. Pavel).

S tem stoji in pade vera. Brez vstajenja, pravi Pavel dalje, so apostoli lažnivci in kristjani prevarani in sicer na usmiljenja vreden način, kajti „če smo se samo v tem življenju lahko zanašali na Kristusa, potlej smo najbolj nesrečni med ljudmi“.

To je prepričanje prvih prič. To niso ljudje, ki bi se tesnobno in polni domišljije zaprli v neko utvaro in bi si ne upali pogledati nasprotne drže. Ne: rajši vse drugo, kot graditi svoje življenje na laž. In ob vsem morejo z vso preprostostjo le to reči: „Kristus je vstal od mrtvih.“

Najstarejše pričevanje, ki ga imamo napisanega, je od apostola Pavla, kjer ta posebej poudari, da je tudi on videl vstalega Kristusa: „Izročil sem vam namreč zlasti to, kar sem sam sprejel, da je namreč Kristus umrl za naše grehe, kakor je pisalo sveto pismo, da je bil položen v grob, da je tretji dan vstal od mrtvih, kakor je bilo rečeno v svetem pismu, da se je prikazal Kefu in potlej dvanajsterim. Nato se je prikazal nad petsto bratom hkrati — večina od njih je še živa, le nekaj jih je umrlo — potlej se je prikazal Jakobu, nato vsem apostolom. In prav nazadnje se je prikazal tudi meni, nekakšnemu spovitku.“

To Pavlovo sporočilo se povsem sklada s tem, kar je znano iz svetega pisma kot prva pridiga apostolov.

Kristjanom je glava Kristus, ki je bil izdan zaradi naših grehov in je vstal zaradi našega opravičenja in ki sedaj v veličastvu kraljuje v nebesih.

Odlikovano je to ljudstvo z dostojanstvom in svobodo božjih otrok, ki v njihovih srcih prebiva Sveti Duh kakor v templju.

Za postavo ima novo zapoved, ljubiti tako, kakor nas je ljubil sam Kristus.

Za cilj ima božje kraljestvo, katerega je sam Bog na zemlji začel in ki naj se dalje razširja, dokler ga on tudi ne dovrši ob koncu vekov, ko se bo prikazal Kristus.

Tako je to ljudstvo, čeprav je videti kot majhna čreda, vendarle za ves človeški rod najmočnejša kal edinosti, upanja in rešitve.

Kristus ga je ustanovil kot občestvo življenja, ljubezni in resnice in On si ga tudi prevzema za orodje odrešenja vseh ljudi in ga pošilja kot luč sveta in sol zemlje po vsem svetu.

Vsak kristjan mora biti pred svetom priča vstajenja in življenja Gospoda Jezusa in znamenje živega Boga.

(Iz dogmatične konstitucije o Cerkvi)

dan brez večera

Nihče ni Jezusa videl ob vstajenju.

Učenci so našli grob prazen v zgodnjem nedeljskem jutru. Vojski so bili na straži že od prejšnjega dne in so ob tisti uri prav gotovo še ležali naokoli in spali. Potres in takoj nato angelova prikazen ter prazen grob so jih tako prestrašili, da so planili v beg in se zatekli pod bližnja mestna vrata. Ko so se znašli med hišami

in prišli k sebi, so uvideli, da so z begom zapustili stražno mesto, za kar so bile v rimski vojaški disciplini določene najstrožje kazni. Brž so se skušali rešiti iz zagate tako, da so se šli pogaajat s člani velikega zbora.

Grob pa ni dolgo ostal sam: skupina blagih žená je bila medtem že na poti. Bile so to žene, ki so v petek zvečer pripravile dišave, da bi dopolnile pogreb, ko

bi bilo konec sobotnega počitka. Navsezgodaj so šle h grobu in dospеле tja, ko je sonce vzšlo.

Najbolj velikodušna in vneta med njimi, Marija Magdalena, ni mogla strpeti ob obotavljanju ostalih pri nakupovanju dišav — zapustila je prezaposlene in počasne tovarišice: srce jo je gnalo in pritekla je sama h grobu.

Prizor, ki ga je zagledala, jo je presunil. Videla je, da je kamen odstranjen in vhod odprt: morda je v svoji vnemi stopila do praga in bežen pogled v notranjost ji je povedal, da je grob prazen.

Kaj se je zgodilo? Kdo bi ji mogel povedati? Poiskati je morala učence: ti, posebno Peter in Janez, so morda vedeli, kdo je odprl grob in odnesel telo. Tekla je k njim in jim povedala: „Vzeli so Gospoda in ne vemo, kam so ga položili.“

Žene so medtem končale z nakupovanjem dišav in so odšle naravnost h grobu. Med potjo jim je prišla na misel težava, na katero prej niso pomislile: „Kdo nam bo odvalil kamen od vhoda v grob?“ Ti okrogli kamni so bili namreč veliki in težki. Ko so prišle tja, so videle, da je kamen odvaljen. Osupnile so kot Marija Magdalena, stopile so v grob in zagledale mladeniča, ogrnjenega z belim oblačilom, in so se prestrašile. Ta jim je rekel: „Ne bojte se! Jezusa iščete, Nazarečana, križanega? Vstal je, ni ga tukaj. Pojdite, povejte njegovim učencem, da pojde pred vami v Galilejo. Tam ga boste videli, kakor je rekel.“ Žene so se vrnile od groba in vse to sporočile enajsterim in vsem drugim. Apostolom so se zdele te vesti kakor blodnje in jim niso verjeli.

Večji vtis je napravilo na Petra in Janeza poročilo Marije Magdalene. Komaj sta slišala pripoved razburjene in zasople žene, sta tekla h grobu. Vstopila sta v grob in videla, da so povoji na tleh in da prtič, ki je bil na njegovi glavi, ni ležal med povoji, ampak posebej, zvit na drugem mestu. Na lastne oči sta se prepričala, da trupla niso ukradli, kakor je mislila Marija Magdalena. V tem primeru namreč ne bi bilo nobenega razloga, da bi od-

stranili povoje ter skrbno zložili prt in ga odložili. Takoj sta se vrnila v mesto, da se o tem povsotujeta z drugimi učenci.

Marija Magdalena, ki se je vrnila h grobu kmalu za njima, pa ni odšla, ampak je stala zunaj pri grobu in jokala. Čez nekaj časa se je sklonila, da bi skozi ozki prehod iz veže še enkrat pogledala vdolbino v mrtvaški sobi: tedaj je nepričakovano opazila dva angela. Potem se obrne na drugo stran, kot da še išče, in zagleda človeka, a ga niti prav ne pogleda, ker je vsa v svoji misli, in meni, da je vrtnar. Po Jezusovi besedi: „Marija!“ ga prepozna. Nemudoma odide in učencem naznani, da je videla Gospoda. A ti ne verjamejo, da bi Jezus res živel in da bi ga ona bila videla.

Nasprotno pa so člani velikega zbora prav radi verjeli vojakom, ki so zbežali od groba. Dali so jim mnogo denarja z naročilom: „Recite: „Njegovi učenci so prišli ponoči in so ga ukradli, ko smo mi spali.““ Nasvet ni bil ravno najbolj bistroumen. Kako namreč naj pričajo priče, ki so spale?

Bilo je torej že v nedeljo po Jezusovi smrti: prihajanje h grobu in odhajanje je trajalo kakšne tri ure.

Zvečer sta se vrnila v Jeruzalem dva Jezusova učenca, ki sta srečala Gospoda na poti v Emavs. Ko sta, še vedno prašna, vstopila med apostole, in sta bila prepričana, da jim bosta sporočila nekaj čudovitega, sta osupnila in sploh nista prišla do besede. Vsi so se trli okoli njiju in so jima vsevprek pripovedovali: „Gospod je res vstal in se prikazal Simonu.“

Ko so pa o tem govorili, je sam Jezus stopil v sredo mednje in jim rekel: „Mir vam bodi! Jaz sem, ne bojte se!“ Prestrašili so se in mislili, da vidijo duha. Pokazal jim je prebodene roke in noge in jedel z njimi pečeno ribo in med.

Med njimi ni bilo Tomaža, ki je bil oprezen in nezaupen mož. Ko so mu kasneje apostoli zagotavljali, da so videli Gospoda, ni verjel. Šele ko je čez osem dni sam videl, je verjel.

Apostol Pavel govori o nadaljnjih Jezusovih prikazanjih takole: „Potem se je prikazal več kot petsto bratom hkrati, izmed katerih je še zdaj večina živih, nekateri so pa zaspali. Potem se je prikazal Jakobu, nato vsem apostolom. Nazadnje za vsemi pa se je kakor negodniku prikazal tudi meni.“

*

Jezus je vstal. In noben živih ni tako živ kot Jezus.

Mnoge može v zgodovini so ljudje silno ljubili, a vsi ti so danes zatonili, nobeno srce ne bije več zanje, noben človek ne bi dal zanje svojega življenja ali zgolj svojega premoženja, kajti njihova osebnost je mrtva.

Z Jezusom je pa drugače: Jezusa še zdaj ljubijo in kolnejo. Še danes se ljudje odpovedo premoženju in celo življenju iz ljubezni, pa tudi iz sovraštva do njega.

Dandanes je Jezus gotovo bolj kot kdaj koli živ med človeškimi otroki.

J. R.

božji blagoslov
za veliko noč
vam želijo
vaši
dušni pastirji

Koledar velikega tedna

CVETNA NEDELJA

Blagoslavljanje oljk in butar nas spominja Jezusovega slovesnega vhoda v Jeruzalem. Branje ali petje pasijona pri maši nas že uvaja v Veliki teden.

VELIKI ČETRTEK

Maša tega dneva je posebno živ spomin Jezusove zadnje večerje z apostoli. Takrat je Jezus postavil zakrament sv. Rešnjega Telesa. Tedaj je tudi ustanovil duhovništvo. Če kdaj, potem je ta dan prav, da vernik prejme obhajilo.

VELIKI PETEK

Ta dan ni maše, ker mislimo le na krvavo Kristusovo daritev na križu. V cerkvi duhovnik moli molitve in bere sveto pismo, razkriva križ in ga da ljudem v češčenje. Nato je obhajilo. Pri božjem grobu častimo Jezusovo telo, za nas darovano na križu. Ta dan je strogi post: tako se vsaj na neki način pridružimo Kristusu v njegovem trpljenju.

VELIKA SOBOTA

Tihota jutra velike sobote nas spominja na Jezusa v grobu. Blagoslavljanje velikonočnih jedil nas navaja k temu, da uporabljamo prav vse, kar nam je potrebno za življenje, po božji volji. Blagoslavljanje ognja, velikonočne sveče, krstne vode, ponovitev krstne obljube, branje svetega pisma, molitve — so obredi, ki nas povedejo v Veliko nedeljo.

VELIKA NOČ

Veselje velikonočnega jutra naznanjajo zvonovi in opevajo velikonočne pesmi. V cerkvi je „vstajenje“ in slovesen obhod, nato pa slovesna maša Velike nedelje. V krščanskem veselju nam odmeva v srcih: „Kristus je vstal, vstanimo tudi mi!“

Na razpotju vrhu strmega hriba je obstal. Snel je klobuk, segel po ruti in si otrl potno čelo. Njegovo oko se je ozrlo na revnega bogca, ki je visel na trhljem križu pod cvetočim drenom. Za trnovo krono mu je nekdo vtaknil belega teloha in zvončkov.

„Hvaljen... na veke...!“

Selskega župnika Velika noč

Po leščevju in gabrih je šumel gorek veter. Na leskovih mladikah so pozvanjale mačice v rahli sapi, rumenkasti prah se je kadil iz njih in izginjal v svežem zraku. Krog in krog je cvetela vresa, zvončkali so zvončki, šopki trobentice so trobili pomladni pozdrav. Samotne čebele so nabirale med na cvetju. Tam na nasprotnem gorskem pobočju so se še belili kosi snega iz jarkov, kakor bi se pasla raztresena čreda ovac.

Župnik se je pokrnil, odpel suknjo in užival slaj prvih pomladnih sap. V njegovem licu se je prebudila radost, iz oči se mu je zasvetilo kakor veselo jutro. Hitro se je okrenil in zavil po suhi stezi proti vasi. Čudovito lahka se mu je zdela noga; klanca ni občutil. Nad poljem je žvrgolel škrljaneč, na levi v pritlikavem gabrovju je zaukal pastirec. V rjavem grmovju so se zasvetili trije beli kožuhi ovac.

Župnika je prevzela pomladna radost; vzravнал je hrbet, zamahnil s klobukom pastircu v pozdrav. S sivimi lasmi so se poigrali vetrovi. Pri podružnici je veselo zaklenkalo.

Tedaj se je pa župnik nenadoma ustavil — toda samo za

trenutek. Poslej je šla njegova noga trudna, zamišljena preko razorane njive.

Klenka, je pomislil. In kaj dni je tega, ko sem šel tod in ni klenkalo; pastirec ni ukal, škrljanca ni bilo pod nebom in cvetje se ni gredo na soncu. Danes pa sem otročje vesel, da bi zavriskal kakor pastirec. Tedaj sem bil zamišljen in nisem vedel, ali nosim v srcu žalost ali sramoto, občudovanja ali veselje. Vse, vse to je bilo takrat v mojem srcu, ko sem se vračal od bolnikov, katerim sem nesel velikonočno jagnje v tolažbo in oporo.

Župnik se je ozrl na desno, kjer so na brdu visele lesene kočice s sivimi slamnatimi strehami. Njegove misli so šle skozi vegaste podboje in revno izbo.

Pridite vsi, postojte in pogledjte!

V sobici ste. Razprostrite roke, da jo objamete in pritisnete z vso snažno revščino vred na prsi. Tam v kotičku je našlo prostor srce stare matere. Nad njenim revnim ležiščem visi bridka martra. Ni napisal pod njo in ne nad njo. Še tablico nad kronano glavo so razdejali črvi. In vendar je po vsej steni razlit sijaj večnega napisal nad življenjem. Kralj! Kralj, ker se je odpovedal, kralj, ker je bil lačen in je tisoče nasičal, kralj, ker je tolažil, ko je bil zasramovan, kralj, ker ni ničesar vzel — vse pa dal — srčno kri do poslednje srage...

In ob tej revni steni — dolga razpoka se širi od stropa do tal — ždi grobek pepela. Nobene moči — vse mišice so trhle, nobene lepote — življenje je izsesalo život in zgubalo polt. Ali v tem pepelu se svetita dve žareči lučki. Srce je kanglica, do roba še napolnjena z netivom, in plamenčki gorijo v očeh — lučki sredi pepela. Nad temi očmi pa žari odsev izpod razpela. Kraljica! Kraljica, ker je bilo njeno živ-

ljenje večna odpoved, kraljica, ker je bila lačna, pa je nasičala, kraljica, ker je tolažila, ko so hodili oholo mimo nje in zmajevali z glavami nad njo — siroto, kraljica, ker je bilo njeno srce vrelec, katerega ne posuši vročina življenja. Sezga — je vročina zeleno trato krog studenca, posušilo se je drevje v bregu nad njim — studenček pa žubori...

Postojte in pogledjte!

Vnuček — življenje njenega življenja — je odšel skakljajoč iz izbe. Za njim je šlo oko stare matere. Ozrla se je skozi okno. Po dvorišču se vrti, staro kino lice kipi v radosti... Vzklik — jok! Trn si je zadril v boso nogo razposajeni vnuček. Zabolelo je bolj starko kakor njega. S suho roko seže po skorji belega kruha, ki ga je prinesla snaha... Z velikim spoštovanjem ga je jedla, počasi — še te drobtine z odpovedjo! In sedaj! Na, Videk, vzemi — revček...

Postojte in pogledjte!

Za mizo sedi sin — gospodar. Na žuljavo roko naslanja glavo. Računa. Iz kota ga božata dva plamenčka starkinih oči. Natanko vidi njegov križev pot po rjavi grudi. Vse mu je dala. Življenje in za življenje sama sebe, da ji ni ostalo drugega kakor kotiček pod bridko martro in srce, polno ljubezni. In vendar je njegova pot takisto strma kakor njena. Niti enega klanca mu ni znižala, ne enega kamna mu ni izruvala, ob katerem bi se ne ranila tudi sinova noga.

Potrpi, Janez!

Hudo je, mati; za vas...

Ni treba zame, sin! Ni treba! Kar bo ostalo — zadostuje. Vem, da mi hočeš dobro, vem. In če ni — potrpi!

*

Pogledjte in postojte! —

Pred selskim župnikom je pogledala izza drevja prva kočica v vasi. Kakor bi se prebuda.

O vredno je življenje odpovedi, ker imaš dolžnost in pra-

vico, da stopiš v tako izbo z Bogom v prsih. In če je tvoj križ težak, da bi se sklonil do zemlje, ob tem ležišču ga boš objel in se zravnal. Če je v tvoj duši mrak, v teh očeh boš dobil luč, ki sije samo še s križa; in če misliš, da je tvoje upanje leglo v grob, ob takem srcu bo zapraznovalo Veliko noč...

Iz krone, s katero je bilo ovito župnikovo srce, je pognalo veselo cvetje pomladi, trnov ni več občutil. Domislil se je bridke ure kakor davne preteklosti, kakor povesti, katero je bral kot otrok s tiho grozo. Prišlo je nadenj sredi zime, zaječal je kakor gruda v plazovih in snegovih, tesneje se je stisnila trnova krona krog njegovega srca. Takrat je pobledelo njegovo lice, roke so prijele črni plašč na vzburkanih prsih — kakor Anton puščavnik, ki ga je pričaral čopič Domenika Morelija na platno. Takrat je bil preslab za odповed. Kakor rože na vrtu pod oknom, zagrnjene z debelim snegom — je bolesto zaječal... In slišali so to ječanje nadljudje. Zaigral jim je krog ustnic pomilovalen smeh, namrščili so obrvi in pomislili na greh, ki

ga je v tem trenutku storil zapuščeni selski župnik.

Njih ustnice so slovkovalle ostro obsodbo nad njim in nad njegovim grehom.

Slišal jih je župnik, pa njegove duše ni objela žalost. Govorili so tisti, ki niso nikdar pili iz keliha odpovedi. Njih hrepenenje je hodilo izvoženo široko cesto, njih misli se niso nikoli spotaknile ob kamen, njihova pot se ni vila po strmini proti Kalvariji. Zato so namrščili obrvi, ko je nekdo zaječal, zato so slovkovali ostre sodbe ker niso razumeli...

Selski župnik se je nasmehnil, kakor bi s krone, s katero mu je bilo ovito srce, pognale rože na njegovo lice.

Niso razumeli...

In kakor niso razumeli bolečine, ne razumejo veselja. Zakaž njihov kelih ni grenak in ni sladak. Omledna je ta pijača življenja; ognjena duša jo okusi, pa jo izpljune, da ne bi mlačna kaluža oskrunila ognja v srcu.

Župnikovo oko je vnovič začulo veselo pesem zvonov. Izza hiš so se posvetili pisani jerbasi, kipeči, pregrnjeni z rdečimi prti. Dekleta so hitela v cerkvico.

Ko je župnik poblagoslovil,

ko je zadišalo kadilo, se je ozrl na množico, ki je klečala ob velikonočnih jagnjetih. Mladost na licih, svečani praznik na čelih in v očeh vera, v udih moč in sila.

Drobtino boljšega kruha si je pritrvalo od ust to ljudstvo, da sede na dan Vstajenja k pogrneni mizi in z velikim spoštovanjem, polnim hvaležnosti, praznuje veliki dan.

Razkadil se je oblak kadila, po cerkvi je zašumelo, po klanecu so odhiteli pisani jerbasi, se razkropili po brdih in se skrili za ovinki.

Župniku so cvetele na licih rože radosti, njegova roka se je dvigala, blagoslavljač to ljudstvo.

V mraku je zavihralo bandero, zasvetile so se lučke. Velikonočni spev je zadonel preko njiv in travnikov. V sredi sprevoda je šepetal župnik vdano molitev vstalemu Zveličarju pred skromni tron:

Ne zapusti jih, sirot, Predobri! Dežuj blagoslov z neba na moje revno delo! Če bom ob koncu življenja spoznal, da sem le za ped dvignil težko skalo, bom vesel zatisnil oči in rekel: Delo sem dokončal, aleluja...

Franc Saleški Finžgar

KRISTUS JE VSTAL,
KRISTUS JE VSTAL!
IZ GROBA SKALNEGA
DVIGNIL SE JE SVETAL
Z LASTNO MOČJO.
SVETA VELIKA NOČ
KAŽE NJEGOVO MOČ.
ALELUJA, ALELUJA!

KRISTUS JE VSTAL,
KRISTUS JE VSTAL!
VSTANIMO TUDI MI
IZ GREHA IN STRASTI
Z BOŽJO MOČJO!
SVETA VELIKA NOČ,
BODI NAM VSEM V POMOČ!
ALELUJA, ALELUJA!

Slovinci ob meji

GORIŠKA — Slovensko katoliško akademsko društvo je povabilo dr. Marjana Zadnikarja iz Ljubljane, da je predaval o „Slovenskih znamenjih“. — V Podgori so poimenovali trg pred cerkvijo po slovenskem narodnem mučeniku Lojzetu Bratužu. V prosvetnem domu so ga počastili s kulturnim večerom. — Tudi v Katoliškem domu v Gorici je Zveza slovenske katoliške prosvete znova prikazala številnim rojakom lik tega idealnega slovenskega borca, ki je nasilno umrl, star šele 35 let. — Na sedmem občnem zboru je „Zveza slovenske katoliške prosvete“ poudarila smernice dela, katerega vrše včlanjena društva v narodno-katoliškem duhu. — Pustno zabavo v kat. domu je izpolnil dobro pripravljen program. — V okviru kluba „Simon Gregorčič“ je imel Stane Rastresen recitacijski večer „Slovenske balade in romance“ najprej v Gorici, potem pa v dvorani prosvetnega društva „Jezero“ v Doberdolu.

TRZASKA — V Kulturnem domu je bila četrta premiera v letošnji sezoni in sicer komedija „Zares čuden par“. — S predstavo „Rdeče kapice“ je Slovensko gledališče iz Trsta razveselilo v kino dvorani v Bazovici otroke in odrasle. — G. V. Zaletel je v novem Marijinem domu v Trstu kazal lepe barvne posnetke z glasbo z Daljnega vzhoda. — Osrednjo Prešernovo proslavo so v Kulturnem domu priredili: Slovensko gledališče, Glasbena Matica in Slovenska prosvetna zveza. — Na Opčinah so se v Finžgarjevem domu spomnili našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna.

KOROŠKA — Uprizorili so v Št. Jakobu v Rožu Repoševa, v Št. Janžu v Rožu Tri vaške svetnike, v Dobrli vesi Lumpacija vagabunda. V režiji g. Zaletela je Krščanska kulturna zveza v Celovcu igrala Martina Krpana. Za pustno razvedrilo je poskrbel tudi Gospodinjka šola v Št. Rupertu, pa tudi Slovenji Plajberk in Št. Primož nista prezrla pustovanja.

Vprašali ste . . .

Pravijo da mora vsak ravnati prav in da mora vsak ravnati po svoji vesti. A eden trdi, da mu vest narekuje to, kar drugemu prepoveduje. Kaj je zdaj prav? Prvo ali drugo? Ali: za enega to, za drugega drugo? Zgledov je mnogo. Danes se sliši in bere posebno tole: enemu prepoveduje vest, biti vojak, drugemu pa nasprotno ukazuje, braniti z orožjem domovino v stiski. Kaj pravite na to? — R. F. iz K.

Veliko vprašanj in ne enostavnih ste našteali. Nekaj odgovorov: Res je: človek se mora ravnati po tem, kar mu vest z gotovostjo narekuje. Če je kdo res prepričan, da mora lagati, da s tem reši prijatelja iz stiske, greši, če ne laže.

A prav tako važno je drugo načelo: vsakdo mora težiti za tem, da si ustvari pravilno vest. V gornjem primeru mu vest zmotno narekuje, da mora lagati. Moti se. Ne ve, kaj je prav. Včasih rodi zmotno vest tudi želja (lastna korist), da bi bilo tako. Rado se zgodi, da taka zmotna vest ni iskrena; le tolažim se z njo. Res iskreno si more reči, da se more ravnati po svoji vesti, le tisti, ki se zaveda, da ima pravilno vest, ker se redno, posebno v manj jasnih vprašanjih, vprašuje, kaj učijo o tem božje razodetje, Cerkev in prava pamet. V resnici objektivno ni nikoli oboje — t. j. „moraš“ in „ne smeš“ — obenem pravilno. Eno je na sebi gotovo zmotno: a to „zmotno“ more biti za koga pravilno v tem smislu, da mora tako ravnati, ker je zmotno prepričan, da ima prav. Tako ravnanje imenujemo „subjektivno“ pravilno, a objektivno zmotno.

Neredko je težko določiti, kaj je v resnici, objektivno pravilno. Konkretni primeri so večkrat malo jasni. Jasno je načelo: ljubi svojega bližnjega, a težko je včasih reči, kaj sem zdaj, v tem primeru, dolžan iz ljubezni storiti. Težko je tudi, — drug primer — reči, kaj je v tem trenutku za otroka dobro: da ga kaznujem (in kako) ali ne. Podobno je z vojaško službo. Eni jo zaradi vesti odklanjajo, ker je vojska, posebno moderna, vedno zlo in vojska nikoli ne reši problemov; tudi pravijo, ni mogoče reči, da je kdaj vojska pravična in le obrambna. Drugi pa vidijo v vojaški službi domovinsko dolžnost. Včasih je treba braniti domovino in druge vrednote tudi z orožjem, kadar so s silo ogrožene. To je samoobramba, silobran. Nihče ni dolžan, vdati se brez upora nasilju; s tem bi nasilje še pospeševal.

Obojni razlogi imajo svojo moč. V dvomu je najboljšje, odločiti se za to, kar se nam zdi bolj verjetno pravilno in boljše.

VLASTA

Vlasta je uslužbenka v gostinskem podjetju. Vprašala je: „Nekateri ljudje razlagajo red v svetu z naključjem: današnji svet je ena od mnogih možnosti, ki je nastala iz začetnega nereda. Potemtakem Bog ne bi bil več potreben.“

Ti ljudje nam najprej nič ne razložijo, od kod prihaja začetni nered. Poleg tega pa ne upoštevajo, da naključje običajno rodi le nered.

Stresite v vrečo pet črk: a, r, n,

ki, in j in jih potem vrzite po mizi. Prav majhna verjetnost je, da bi se pokazala beseda „Kranj“. Če bi tem črkam dodali še črke m, e, s, t in o, bo še manjša verjetnost, da se bodo črke sestavile v besedi „mesto Kranj“. In kaj bi bilo, ko bi dali v vrečo vse črke, ki jih vsebuje kakšen slovar!

Svet je sestavljen iz milijard in milijard molekul. Kdaj bi nastal iz njih le slučajno skladen sestav, ki ga vidimo v vsakem cvetu, v vsakem človeškem telesu?

živiljenje Cerkve

JUGOSLOVANSKI ŠKOFJE niso uspeli pri državni oblasti, da splav ne bi bil uzakonjen in da bi še vsaj zdravniki in bolničarke smeli v tem vprašanju ravnati po vesti. Oblast ima prošnjo škofov za nasprotovanje ustavi.

DELEGACIJA MAKEDONSKE PRAVOSLAVNE CERKVE, makedonske akademije znanosti in umetnosti, sveta akademij znanosti in umetnosti SFRJ in izvršnega sveta Makedonije so se v Rimu udeležile manifestacij ob 1100-letnici smrti sv. Cirila. Delegacije so položile vence k njegovemu grobu in se udeležile maše, ki jo je opravil papež Pavel VI. Člani delegacije so se tudi pogovarjali s poglavarjem rimskokatoliške Cerkve in drugimi cerkvenimi osebnostmi.

Španska škofovska konferenca je objavila začasna pravila ZA DUHOVNIKE DELAVCE. Določa, da morajo duhovniki delavci živeti skupno in da naj vršijo kot doslej svojo dušnopastirsko službo. Predvideno je tudi, naj se duhovniki ob določenih dneh zberejo in si skupno izprašajo vest kot delavci in kot duhovniki.

Danes je na svetu 493 milijonov KATOLIČANOV. Duhovniških posvečenj je bilo lani 5.107. 223 porok je bilo razglašenih za neveljavne. 534 oseb ima vaticanško državljanstvo; dela pa jih v Vatikanu 1.455.

NA ČEŠKOSLOVAŠKEM je težnja po svobodi rodila številnejše duhovniške poklice. Veliko kandidatov je zaprosilo za sprejem tako v malo kot v veliko semenišče, ki sta odprti v Litomericah in Olomucu na Češkem in v Bratislavi na Slovaškem. V zad-

nji jeseni so jih sprejeli v semenišče v Litomericah 163, v Olomucu pa 69. Pred komunistično zasedbo je prišla velika večina fantov z dežele, medtem ko jih danes več kot polovica prihaja iz delavskih družin.

V SOVJETSKI RUSIJI je zdaj 238 milijonov prebivavcev. Od teh se jih več kot ena tretjina uradno prišteva h kakšni veroizpovedi. 3 milijone je katoličanov, 3 milijone in pol Judov, 500.000 baptistov, 30 milijonov pravoslavnikov in 50 milijonov muslimanov.

11. februarja je OB 111. OBLETNICI Marijinih prikazovanj Bernardki tarbski škof Théas govoril 140 vodjem lurških romanj. Dejal je, da mora biti Lurd kraj, kjer naj si romarji poglobljajo vero. Povedal je tudi, da bo zgrajena v bližnji bodočnosti velika dvorana za člane nekatoliških veroizpovedi. Lurd naj bi bil tako klicar ljudi vseh veroizpovedi k edinosti kristjanov.

Zdravniški urad V LURDU je izdal poročilo o svojem delovanju v preteklem letu. Pretresal je 31 primerov ozdravljenj. Ta urad je v preteklem letu obiskalo 1.700 zdravnikov. Mednarodni zdravniški organizaciji, ki ima sedež v Lurdu, se je lani pridružil 430 novih članov.

14. februarja je papež V SPOMIN NA 11. STOLETNICO, odkar je umrl v Rimu sv. Ciril, somišleval s 13 slovanskimi škofi in kardinali. Mnogo duhovnikov in vernikov iz dežel za železno zaveso je prišlo k temu slavu v Rim.

AFRIŠKI ŠKOFJE proučujejo možnost, da bi ustanovili enotno škofovsko konferenco za vso Afriko. V ta namen se bodo od 13. do 15. aprila zbrali na posvet.

ZVEZA KRŠČANSKIH SINDIKATOV, ki je leta 1945 štela 500 tisoč članov, jih šteje danes skoraj 13 milijonov. V misijonskih deželah se je ta zveza precej razširila in zavzema prvo mesto med vsemi sindikati.

Slovenci po svetu

ARGENTINA — Razstava ročnih del in enourni telovadni in folklorni nastop sta pokazala, da je mladina v Castelarju pametno izrabila počitniški čas. — Taborjenje v Mendoza je privabilo tudi tamkajšnje slovensko mladino k skupnim izletom in družabnim sestankom. Saj so jih enkrat naštel kar 90. — Veseli in telesno in duševno okrepljeni so se vrnili v vele mestno vrvenje člani slovenskih mladinskih organizacij s tritedenskega taborjenja v Bariločah. Mlade moči so krepili z gorskimi izleti, saj so prebrodili okrog 200 km. — 2. marca je bila v Slovenski hiši za začetek šolskega leta skupna šolska maša z otroško prireditvijo „Letni časi“. — V enajstih krajevnih slovenskih domovih se je zopet vpisalo okrog 700 slovenskih otrok k sobotnemu pouku materinega jezika. — Tudi vodstvo srednješolskega tečaja je že objavilo celoletni program. — Predavanje z barvnimi posnetki iz Slovenije so imeli v Slomškovem domu. — Tombola na Pristavi je z lepimi dobitki vabila rojake.

KANADA — Člani akademskega društva SAVA so se na prireditvi v cerkveni dvorani v Torontu spomnili 120-letnice smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. — Hranilnica in posojilnica v Torontu je po 12 letih obstoja postala močan denarni zavod.

AVSTRALIJA — V Sydneyu pripravljajo v slavo nesmrtnega pesnika največjo slovensko manifestacijo „Prešernov tabor“, ki se bo vršila na novokupljenem zemljišču za „Dom“. — V Brisbane je društvo „Planika“ začelo prirejati družabne sestanke po domovih odbornikov.

USA — „Kako zvočna, kako pevnina je slovenska beseda!“ je v spominem govoru slavil čudoviti način izražanja nesmrtnega dr. Franceta Prešerna pisatelj Karel Mauser. Polni narodnega ponosa so zapuščali navzoči slovenski rojaki Baragov dom v Clevelandu.

da bo dom dom

IŠČEM RAZUMEVANJA

Gospa L. G. iz K. piše: „Ko mi je mož po enoletni težki bolezni umrl, sem bila tudi telesno čisto izčrpana. Dobivala pa sem od vseh strani veliko pomoči in tolažbe in še vedno imam prijatelje in znanke, ki mi zvesto stojijo ob strani. Toda skrb za otroke zahteva veliko moči. Čeprav sem bila v zadnjih letih že trikrat na zdravljenju, še vedno boleham na vegetativni distoniji. Na zdravljenje nočem več, ker postaja pre-skrba otrok med tem časom vedno težja. Sorodniki mojega moža so samo enkrat sprejeli enega, sicer jim pa ni mar, da bi mi kdaj kaj pomagali, čeprav bi jim to ne bilo težko. Sedaj mi moj tast, ki ga imam sicer — kakor tudi vse njegove domače — zelo rada, predlaga, naj vse skupaj pustim, nič pa ne ve reči, kdo naj opravi vse delo v hiši in na vrtu. Moja trinajstletna hčerka je sicer pridna in delavna, a ne more delati več, kot sedaj dela. Obiskuje realko in ima mnogo učenja. Sorodniki mojega moža se pojavljajo vedno redkeje. Doživela in premagala sem že veliko razočaranj, a malo sočutja za svoje otroke in za svoje probleme bi si

BUTARE

Tudi v tujini lahko nesejo slovenski otroci k blagoslovu na cvetno nedeljo butarice. Mogoče so danes v Sloveniji najbolj razširjene tiste, ki jih nosijo v Ljubljani in okolici. V njih je prav malo živega lesa: kvečjemu šop brinja, vejica pušpana ali ciprese. Glavno so pobarvani, umetno zaviti in spretno naokrog napleteni oblanci.

Butarice lahko ostanejo po blagoslovu lep sobni okras.

Pravemu namenu blagoslovljenega lesa pa rabijo oljčne vejice. Po blagoslovu zataknejo oljčno vejico za razpelo, za podobo, za ogledalo. Čez leto bodo rabile za kropljenje z blagoslovljeno vodo.

ŽEGEN

Na veliko soboto je še danes po večini slovenskih krajev blagoslov jedil, „velikonočnega žegna“. Jedi, ki jih je treba nesti k blagoslovu, so: pecivo (kolač, potica, šarkelj, beli kruh), meso (navadno samo svinjina — gnjat, pleče, klobase), pirhi in hren.

PIRHI

Slovenski pirhi, pisanice, pisanke, reménke ali remenice se uvrščajo med najlepše okrašene primerke v Evropi.

Za belokrajinske pisanice in prekmurske reménke so značilni geometrični in stilizirani liki, medtem ko na primorskih in gorenjskih pirhih prevladuje izrazito po naravi posneta ornamentika, največkrat rastline in cvetovi. Zato srečujemo na belokrajinskih pisanicah ravne, cikcaka-ste in valovite črte, križe, spirale, trikotnike, srca, kroge in pike, ki izpolnjujejo prazne ploskve. Pridružujejo se jim krščanska znamenja: Kristusov in Marijin monogram, križ.

Na pirhih zahodnoslovenskih pokrajin nastopajo detelja, marjetica, tudi „smrečica“, grozd in ptice. Napisi so iz novejšega časa.

Poleg navadnih voščil (Veseli vuzem, Vesela aleluja) so pogostejši ljubezenski izreki in stih.

SEKANJE PIRHOV

Za sekanje pirhov veljajo določena pravila. Sekača se pogodita, ali se seka „za prijeti“ ali „za skriti“ ali „za skozi“.

Pri prvem načinu naj se novc vsaj toliko zasadi v pirh, da prebije lupino in v njem obtiči, a ostane viden.

Pri drugem načinu se mora novc skriti pod lupino, da ga ni videti.

Pri tretjem načinu mora novc pirh popolnoma predreti in zleteti skozenj ali pa vsaj na drugi strani pogledati iz lupine.

Kdor te pogoje izpolni, dobi pirh. Če ne, si vzame novc tisti, ki je dal pirh sekati.

Pri sekanju drži soigravec pirh v roki ali pa ga položi predse na tla. Sekač ga skuša zadeti iz tolikšne oddaljenosti, da pride nagnjen s stegnjeno roko do okoli 30 cm v bližino jajca.

VELIKONOČNA POTICA

Da bo našim gospodinjam lažje pripraviti dobro velikonočno potico, dajemo tukaj dva recepta:

Testo za boljšo potico. — Nalij v lonček 3 žlice mlačnega mleka ter prideni žličko sladkorne sipe in 2 dkg droži. Vse to zmešaj in postavi vstran, da vzide. Potem deni v skledo, v kateri misliš stepati, 10 dkg (za 2 jajci) surovega masla, 2—3 žlice sladkorne sipe, žličko soli in $\frac{3}{4}$ kg moke. To dobro zmešaj, prideni vzhajani kvas, 1 jajce in 1 rumenjaka ali pa samo 2 rumenjaka. Nato s kuhalnico vse dobro stepaj 20—30 minut. Stepeno testo potresi po vrhu z moko, ga pokrij in postavi na gorko, da vzhaja. Ko testo vzide, ga stresi na z moko potreseno

desko, ga potresi z moko in razvaljaj za zmežine na debelo. Razvaljano testo pomaži z nadevom, ga ob robu obreži, precej tesno zvij in položi v dobro pomazano kozo. V kozo ga potlači z roko in prebodi na več mestih z nožem, da potica ne bo luknjičasta. Kozo s testom postavi na gorko, pa ne na vroče, in ko vzide, pomaži testo s smetano ali jajcem. — Recept je preračunan za 4 do 6 oseb.

Dobra orehova potica. — Nalij v skodelico 4 žlice toplega mleka, dodaj žličko sladkorne sipe in 2-3 dkg droži. Vse zmešaj ter postavi vstran, da vzhaja. Nato zmešaj v večji skledi $\frac{3}{4}$ l toplega mleka, 10 dkg sladkorja, 12 dkg surovega masla, kavno žličko soli in 1,12 kg moke. Vse dobro zmešaj, prideni vzšli kvas in 2 rumenjaka. Ko še nekaj časa stepaš, prideni še žlico masti, potresi stepeno testo z moko, ga pokrij in postavi na gorko, da vzhaja. Vzhajano pomaži z orehovim nadevom in potresi s 5 dkg zmletih orehov. Iz tega testa napraviš dve srednje veliki potici.

DELO

Janez nima časa za nobeno stvar. Mora delati. Njemu ni delo prekletstvo, pa tudi ne blagoslov. On dela zaradi dela. Če ne dela, mu je dolgčas in ne ve, kaj bi delal. Tragika modernega človeka: najprej nima prostega časa za nobeno stvar, ko pa pridejo počitnice, dopust — nima nobene stvari za prosti čas...

Delo je delo in je koristno, pa tudi potrebno, zato da se človek z njim preživlja. Ni pa sebi namen. Delaš zato, da zaslužiš, da imaš zase in za družino streho in kruh, potem pa zato, da imaš prost čas zase.

Zanimiva je zgodba o Napolitanecu.

Ta Napolitanec se lepo vsak dan sonči na morski obali. Krasno, lepo sonce! Kdo bi delal... Poleg tega: doma v vrtu so oljke, fig in pomaranč je polno, v morju so ribe...

Pa se pripelje mimo ameriški oficir. Že nekaj dni opazuje le-nuha, ki se steguje po pesku. Pri-

bliža se mu in gazačne spraševati, zakaj ne dela.

Napolitanec ne razume: „Zakaj bi naj delal?“

Oficir: „Zato, za božjo voljo, da bi več pridelal.“

Napolitanec: „Pa zakaj naj bi več pridelal?“

Oficir: „E, bratec, zato, da bi pridelek prodal in imel denar!“

Napolitanec: „Pa zakaj mi bo denar?“

Oficir: „Zato vendar, da ti potem ne bo treba več delati.“

Napolitanec: „No, kaj pa zdaj počnem...?“

Seveda življenje ne more iti tako brez dela. Toda — bodimo si na jasnem — druga skrajnost je slabša. Delo, delo: za hišo, za avto, za obleke, za... za srce in glavo pa ni časa.

Delati, delati. In tako ni časa za razmišljanje, za pameten svet, za modrost. Tako se ne da priti

do modrosti, ki je prva osnova za lepše, prijetnejše, toplejše življenje...

„Pismoukova modrost uspeva v prostem času in kdor je prost teškega dela, se more posvetiti modrosti.“

„VZGOJA“

Peter je moral zadnjič na poroko v neko armensko ali podobno cerkev. Pravi, da je nekaj časa oponašal ljudi in delal vse, kar so delali drugi, potem pa se mu je zdelo, da so ga začeli čudno gledati in je rajši kar ostal v klopi.

Tako je. Če smo navzoči pri

vendar želela. Ker ga ne najdem, sem se odločila, da bom živela samo še za otroke. Ali je to prav?“

Mislim, da ste se odločili prav. Ni Vam moglo biti lahko, ampak ker ne kažejo domači nobenega razumevanja za Vaše težave, je boljše, če se od njih oddaljite. Sicer pa je pogosto tako, da dobi človek pri prijateljih in sosedih boljše razumevanje kot pri sorodnikih. Žlahta — strgana plah-ta! Če od sorodnikov pokojnega moža ničesar več ne pričakujete, Vas tudi ne morejo več razočarati. Kljub vsemu boste morda kdaj le še našli pot do njih.

PREVEČ ŽIVAHNA JE

Gospod D. G. iz H. piše: „Letošnjo pomlad sem dobil novo sodelavko. Iz kolegialnosti se je polagoma razvila ljubezen. Hočeva se poročiti. Moja mati — očeta sem izgubil že pred leti — nima proti dekletu nič, pomisleke pa ima zaradi velike razlike v najinih značajih. Pravi, da trajno ne more iti gladko, če dobi tako miren človek, kakor sem jaz, tako živahno ženo. Jaz pa pravim, ali bi ne bilo to še v korist? Malo življenja v družini pač dobro dé.“

Če gre samo za vprašanje značajeve, bodite brez skrbi. Tu je nekoliko razlike kar dobro, sicer postane vse enolično in dolgočasno. Drugače pa je, če ima vsak od Vaju veselje za popolnoma drugačne stvari, če je rod, vzgoja in izobrazba enega čisto drugačna kakor drugega. To vodi do dobro znanih trenj, ki se stalno ponavljajo, in še do drugih težav. Dobra volja zmore sicer veliko, a premočnih razlik v tem pogledu tudi ta ne more premostiti.

NAPAČNA ŠIROKOSRČNOST

Gospa H. F. iz A. piše: „Naša edina hčerka živi s svojim možem v vsakem oziru v zelo srečnem zakonu, morda tudi zato, ker skupaj delata. Po mojem mnenju pa ravnata v eni stvari zelo napačno: svojemu trinajstletnemu sinu puščata preveč prostosti, posebno glede denarja. Če jaz ugovarjam, vedno odgovarjata, da se zaradi nekaj grošev pač ne bo

podrl svet. Da fant na ta način denarja kmalu ne bo znal več ceniti, na to ne pomisli. Moja hči pravi, da so se pač časi spremenili. Ali je to res razlog za tako početje?"

Vaše mnenje je povsem pravilno. Navajanje otrok k varčevanju ni nikdar dovolj zgodaj. Tudi premožnejša hiša bi to morala iz vzgojnih razlogov. Mnogi to delajo, drugi ne. Ker marsikateri starši nimajo za svoje otroke dovolj časa, jim dajejo iz občutka krivde često večje vsote denarja. Pozneje jim bodo puščali večji del tega, kar bodo zaslužili kot vajenci. Tako bodo otroci iz leta v leto bolj zahtevni. Kako naj bo kasneje v življenju Janez zmogel omejevanja, če se ni tega že kot Janezek učil? Tudi vaja v varčevanju spada k oblikovanju značaja.

NE VEM SI VEČ POMAGATI

Gospa E. H. iz H. piše: „Pet otrok imamo. Najstarejši sin — prav zanj gre — je star 14 let. Imam ga iz prvega zakona. Njegov oče se je smrtno ponesrečil. Moj sedanjí mož je do njega zelo dober, kljub temu pa vzgoja ne prinaša zaželenih sadov. Otrok je zelo tih, nima nobenega pravega prijatelja, vedno je netočen in nezanesljiv. Obljublja, da se bo popboljšal, a po nekaj tednih se vselej zopet začne stari križ. Poskusili smo že zgrda in zlepa, ja, skoraj prosili smo ga, a vse zaastonj. Sedaj mi je celo denar izmaknil. Nekaj se mora z njim dogajati. Da bi bila vsega kriva samo nerodna leta, ne verjamem, čeprav je to mnenje mojega očeta.“

Težave pri vzgoji doraščajočih otrok so danes nekaj zelo pogostega. Vzrokov za to je veliko: starši nimajo časa za otroke, neurejene družinske razmere, slab vpliv od zunaj in še marsikaj, tudi otrokova posebna narava. Eno je gotovo: samo z udarci in kaznimi niso še nobenega otroka spravili na drugo pot. Treba je že boljših prijemov: odvracati ga od dosedanje poti, vzbujati mu kako posebno zanimanje, sklicevati se na njegov ponos, da omenim le nekaj možnosti. Ker ste,

obredih druge verske skupnosti, se moramo prav tako spoštljivo vesti, kakor če bi bili v svoji cerkvi, vendar pa pustimo, da obrede opravljajo verniki sami.

So ljudje ki se norčujejo iz vere in verskih obredov. So tudi taki, ki se pri raznih obredih nasmihaajo, od časa do časa vidno pogledajo na zapestno uro ali pa začno klepetati s sosedom — vse to daje slabo spričevalo o njih.

MISLI O OČETU

Pri 6 letih: „Moj očka vse ve!“

Pri 10 letih: „Moj očka res mnogo ve!“

Pri 13 letih: „Moj očka pravzaprav ne ve vsega...“

Pri 18 letih: „Moj oče nič ne ve!“

Pri 25 letih: „Moj oče je pravzaprav marsikaj vedel...“

Pri 35 letih: „Moj oče je res dosti vedel...“

Pri 50 letih: „Moj oče je vse vedel!“

Z MLADINO

Ne bodimo strogi do mladine! Pred seboj ima še dolga leta in več ko enkrat ji bo kladivo padlo po glavi. So stvari v življenju, ki jih samo skušnja prav izuči...

Bodimo strogi z mladino! Kadar gre za njih duševno in telesno zdravje, ne razpravljaj z njimi! Če bi ljudje čakali, da bi otroke začeli vzgajati šele takrat, ko oni vsako stvar razumejo, bi svetá že zdavnaj ne bilo več...

O DRUGIH

Če si prvič kje na obisku in ne poznaš ljudi, nikar ne pripoveduj dovtipov o predstavnikih raznih narodov ali poklicev.

Tista šala o italijanskem policaju, ki je nekje blizu Gorice aretiral škorca, ker je vedno žvižgal „Hej, Slovenci!“, in ga nazadnje pojedel pa s tem povzročil hud glavobol državnemu toživcu v Rimu, ki bi škorca potreboval kot pričó pri procesu... — je sijajna, toda nikar je ne pripoveduj

v neznani družbi! Lahko se izkaže, da je tisti, ki mu jo pripoveduješ, poročen z Italijanko...

Tudi kakšne prijetne zgodbe o advokatih imajo silen uspeh, posebno še, če se izkaže, da so trije izmed petih gostov v družbi odvetniki po duhu in po telesu...

PRIJATELJI

„Prijatelj, to je beseda vseh besed,“ je zapel Župančič.

Mater ima vsakdo, ženo marsikdo, prijatelja — malokdo. Zato je prijatelj velik zaklad. Zato tudi prijateljstvo gojimo naprej! Tudi z obiski.

Obiskovanje med družinami starih in novih znancev je prelepa stvar. Prijateljstvo je čudovito vozilo, ki te popelje na skupen izlet v stare kraje in čase, pa tudi tvojim malim je rezerviran listek do novih prijateljčkov, do novega prijateljstva, ki je lahko krepka opora kasneje v življenju.

Kdor zna otroku dati prijatelja, je storil več, kakor če bi mu dal še táko čekovno knjižico.

K družinam, kjer imajo otroke, pojdi tudi sam z otroki. Sicer rajši ne. Kjer ni otrok ali vsaj psička ali mačke pri hiši, je za nas male obupno dolgočasno. Je polom. Zate, zanje in za gostitelja.

DARILA

Če je navada, da se gospej direktorici neso rože, dobro, nesi rože! A povprašaj prej, če ne veš, kakšne so navade v tvojih krajih. Če živiš na Sumatri, nesi jabolko! Če živiš v Bosni, in je pri hiši hčerka, godna za možitev, nikar ne nesi jabolka! Bodo mislili, da prihajaš snubit...

Najlažje je z darili, kadar imaš opravka z ljudmi, ki nimajo vsega preveč, in pa s plemenitimi ljudmi. Kdo, ki misli, da je nekaj, bo užaljen, če mu daš kaj takega, „kar ni prav zadnja moda“ ali „kar ni toliko in toliko denarja vredno“, medtem ko bo kak pomemben mož tvojih velikonočnih z lastno roko pobarvanih pirhov dosti bolj vesel kakor pa škatle

cigar, posebno še, ker ima on sam navadno boljše v zalogi...

Pri nas so za birmo darovali fantu uro. Danes, ko ima že vsak otročaj zapestno uro, še preden pozna številke, je treba dati kaj drugega. Povprašajmo!

O. Šest

RAK

Danes je rak v mnogih primerih že ozdravljiv, če ga le pravočasno spoznamo.

Sodobno zdravstvo navaja sedem skupin znakov rakastega obolenja in sicer: vsaka dalj časa trajajoča sprememba v telesu; dalj časa trajajoče hropenje, hripavost ali kašelj; nenadne težave pri požiranju hrane; nenavadne krvavitve iz notranjih organov; vsaka bula ali zadebelitev kjerkoli na telesu; vsaka sprememba materinega znamenja ali bradavice; vsaka rana ali druga sprememba na koži, ki se ne zaceli.

Ti pojavi niso nujno znaki raka, lahko pa so, zato je treba ob njih takoj k zdravniku. Poleg tega naj bi vsakdo po 30. letu starosti hodil na redne zdravniške preglede.

SESTAVA PREHRANE

Snovi, ki jih dobivamo s hrano, porabi naše telo za moč (za delo in telesno toploto), za izgradnjo telesa in za obrambo zdravja. Snovi, ki dajejo človeku moč, so osnovna hranila, ostala pa so obrambna hranila.

Moč dajejo človeku beljakovine (te dajejo tudi gradbeno snov): mleko, sir, sirček, meso, ribe, jajca, soja, ovseni kosmiči; maščobe: mleko, smetana, maslo, slanina, margarina, mast, olje; in ogljikovi hidrati: sladkor, med, marmelada, slaščice, stročnice, mlevski izdelki, kruh, krompir, moka, zelenjava, sadje.

Obrambne in dopolnilne snovi pa prihajajo človeku iz vitaminov (rumenjaki, sadje, zelenjava, mleko, drobovina, moka), rudninskih soli (mleko, sir, drobovina, moka, sadje, zelenjava), aromatskih snovi (začimbe, dišavnice) in vode (pitna voda, druge pijače).

MALICA SOLARJEV

Zdrav razvoj otrok, ki prihajajo v šolo, ogrožajo prvi večji napori, dolgotrajno sedenje in življenje v večjih skupinah. Otroci so izpostavljeni različnim okvaram in okužbam bolj kot v predšolski dobi.

Zato jim je treba zagotoviti poleg gibanja na prostem predvsem primerno prehrano. Otroci, ki ne dobe dovolj beljakovin, vitaminov in kalcija, niso zdravi, učno snov slabše dojemajo in se zato težje učijo.

Naštete snovi so najbolj skladno sestavljene v mleku. Mleko naj bo osnovno živilo v šolskih malicah. V enem samem litru mleka imamo različnih vitaminov in beljakovin toliko, kot jih je v šestih jajcih, 12 kockah sladkorja, poleg tega pa ima mlečna maščoba še sedem gramov rudninskih soli, med njimi največ kalcija.

Za malico je najboljše mleko in kos kruha.

Ribje luske lahko ostrgamo, ako potopimo ribo samo za hip v vročo vodo.

Parmezan bo ostal več mesecev svež, če ga boste zagrebli v sol.

Uganka

Gospodje Čeh, Turk, Rus in Nemec so Slovenci, a po naključju je vsak od njih rojen v eni izmed štirih držav, katerih imena nosijo. Nihče ni rojen v državi, po kateri ima svoj priimek. Po poklicu so: kemik, geometer, zdravnik in notar.

Ne Nemec ne notar nista rojena v Rusiji. Gospod, ki je rojen na Češkem, je iste starosti kot Nemec in Rus. Zdravnik, ki ima na skrbi Turka, ni bil nikdar v Nemčiji. Geometrova sestra se je poročila z Nemcem in sestra Nemca je zdravnikova zaročenka. Notar in Turk imata nasprotno politično prepričanje.

Kako se piše notar?

(Rešitev prihodnjič)

REŠITVE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE — NOVCİ: Pet. — KOLIKO JE URA?: 18. — ŠTEVILKE: 47.

kot se zdi, pri vzgoji zašli v slepo ulico, se mi zdi potrebno, da pokličete na pomoč kakega izkušenega psihologa za mladino. V vsakem večjem mestu najdete danes vzgojne posvetovalnice, na katere se starši lahko obračajo. Naslov lahko izveste ali pri učitelju ali na občini. Ne bojte se storiti ta korak, kajti taka zunanja pomoč utegne biti zelo koristna.

NI BILA VREDNA ZAUPANJA

Gospa G. B. iz E. piše: „S svojo delavsko kolegico sem se dolgo časa prav dobro zarumela. Sedaj pa je prišlo do preloma. Preveč sem ji zaupala in sedaj vidim, da je bilo to narobe. Nikoli bi ne bila mislila, da so ljudje zmožni, biti tako zlobni. Zato sem postala sedaj do vsakega nezaupljiva. To je meni sami zelo neprijetno, a ne morem drugače. Da ne naredim zopet kaj narobe, sem se precej vase zaprla. To mi kolegica zameri in me stalno pred drugimi kritizira. Ugibala sem že, ali naj si poiščem drugo službo.“

V življenju je vedno boljše, nasprotni tujcem ne biti tako odprt, kakor ste menda bili Vi. Prav na delu je bolj pametno, osebne stvari zase obdržati. Istočasno smo pa lahko vseeno prijazni in ustrežljivi. V Vašem primeru — kar je, je. Skušajte to pozabiti. Za naprej Vam svetujem, bodite sicer prijazni, a ne spuščajte se v pogovore o zasebnih stvareh. Neljube opazke na svoj račun skušajte preslišati. Če bi se pa tega, kar je bilo, tudi sčasom ne mogli osvoboditi, bo za menjanje službe še vedno čas. Premislite pa dobro, preden to storite.

katerem se vedno natanko ve, kdo pije in kdo plača, nas lahko, po mojem, hitreje privede do ustvarjanja višjega narodnega dohodka in z njim do večje vesplošne blaginje. Mi pa si vendar želimo vse-splošne blaginje, ne pa samo zadovoljstva nad občutkom, da smo si svoje mizerije sami krivi...

Če torej ne čutim nobenega pravega veselja do larpurlartističnega samoupravljanja zaradi samoupravljanja, pa čeprav se včasih zdi, da postaja to že naša nova vsedržavna vera, naj mi bo, prosim, dobrohotno oproščeno. Navsezadnje je tudi to ena izmed dragocenih državljanskih pravic, ki nam jo je prineslo samoupravljanje. — Delo, 15. febr. 1969, str. 14.

mladika

SLOVENEK KRISTJAN V ZAMEJSTVU

Slovenec — kristjan, kateremu slovenstvo in krščanstvo nista krilatici, ampak zavestni življenjski izbiri, ta je danes v Trstu, v Gorici, v Beneški Sloveniji, v Kanalski dolini samo človek v boju proti toku mlačnosti, konsuma in hierarhije, revolucionar, ki kljubuje mori časa z najzanesljivejšo obliko odpora, to je: z vztrajnostjo, zvestobo, vero.

Če hočemo tudi na kratko označiti lik današnjega kristjana na Primorskem, tistega, ki gotovo ni bil med zadnjimi, ki so že pred vojno in tudi po njej reševali slovenstvo na tej zemlji, ne moremo mimo slovenskega duhovnika. Duhovniki na Primorskem namreč marsikdaj niso bili samo nosilci blagovesti, ampak tudi „kaplani Čedermaci“, „zadnje straže“, „božji mejniki“, edini oporniki narodne zavesti v fašistični temi.

Ta njihova vloga še do danes ni nehala.

V Beneški Sloveniji izhaja danes en sam listič, ki je pisan tako, da ga beneški Slovenec lahko razume: to je DOM, ki je pisan v beneškem narečju. Izhaja, kadar imajo njegovi pisci, založniki in izdajatelji denar. Pišejo, izdajajo, zalagajo in darujejo ga slovenski duhovniki.

Drug primer delovanja slovenskih duhovnikov na izvenverskem področju so domovi. V Rojanu, na Opčinah, pri Sv. Ivanu, v Škednju, na Bazovici, v mestnem središču v ulici Risorta, v Dolini pa tudi v Gorici, Doberdovu, Štandrežu in Števerjanu stoje novi prosvetni domovi. Ni jih zgradila za Slovence kaka državna ali poldržavna ustanova. Zgradili so jih slovenski duhovniki z beliči ubogih vdov. To so prihranki deklet, ki so pred petdesetimi ali šestdesetimi leti prišle v Trst na svoje prvo službeno mesto in našle prvo zatočišče in moralno oporo v raznih tedanjih Marijinih družbah. Danes žive med nami tako tiho, da sploh ne vemo zanje.

Včasih, v še ne tako daljni preteklosti, je bil v skoraj vsakem okraju v Trstu slovenski pevski zbor. Cerkevni zbori pa so še pri Sv. Vincenciju, pri Sv.

Ivanu, v Škednju, pri Sv. Antonu Novem, v Rojanu, v Barkovljah. Samo še v teh se danes goji slovenska pesem. Kot v dobi fašizma odmeva naša pesem skoraj samo še v cerkvi. Edino področje, kjer smo Slovenci dosegli dvojezičnost, je cerkev.

Kaj pa počenja slovenski kristjan v zamejstvu izven cerkve?

Odgovoril bi na kratko tako: Po svojih močeh ohranja narodno zavest, širi slovensko besedo, uči svoje otroke slovensko, obiskuje slovensko gledališče in koncerte, pripravlja kulturne nastope, bere slovenski tisk, ga vzdržuje in širi, ga tiska. Se vam zdi to malo?

Slovenski izobraženec, ki poleg svojega rednega dela in službe pripravlja in izdaja v deseto ali dvajseto leto slovenski tednik in mesečnik, piše v slovenske revije in sodeluje pri bogve katerih rednih in nerednih publikacijah in prireditvah — tudi on zasluži svoj spomenik. Zakaj vse to delo opravlja brezplačno in brez bolečnih ambicij. Priznanj nima čakati ne iz vladnih forumov ne iz škofijskih dvorcev. Marsikdaj mora celo kak strošek kriti s tisočkom od svoje plače.

Finančnih koristi ne prinaša te vrste zamejskemu Slovincu niti tista stroka, ki je v vseh državnih ustrojih in režimih ob določenih konjunkturalnih momentih dobičkonosna: to je politika. Zakaj, voliti slovensko pri nas, pomeni, biti več ali manj idealist. Idealizem, ki si ga lahko privoščijo samo človek, ki nima megalomanskih ambicij, ki po naravi ni karierist in je vnaprej pripravljen se marsičemu odreči.

Zal temu Slovincu tudi matična domovina vsaj doslej ni bila naklonjena.

In če si na koncu vendarle zastavimo tudi vprašanje: kam ta Slovenec danes gre? Ali je danes, v dobi vsemogočih konsumov, ta vztrajnost, ta vera, ta zvestoba še aktualna? Kaj bi odgovorili? Menim, da druge alternative vsaj za kristjana ne bi smelo biti. Zakaj zunaj teh vrednot, zunaj teh temeljnih resnic je — po mojem — samo še tujstvo, alienacija, absurd in kar je še podobnih vrtoglavih bolezni v današnjem modernem svetu. Slovenec kristjan v zamejstvu si je izbral pot duha in zvestobe. Gotovo ta pot ni edina, skoraj gotovo pa je pravilna. — Mladika, Trst, februar 1969, str. 29—30.

Katoliški GLAS

NAŠA POT

Ko se dotikamo narodnih problemov naše manjšine, imamo v mislih vse področje slovenske manjšine v Italiji, od Trsta in Gorice do Beneške Slovenije.

Najprej moramo poudariti temeljno zvestobo vsem onim idealom, ki so več kot tisočletje bistvena last celotnega slovenskega naroda.

Pri tem imamo v narodnostnem oziru pred očmi borbo za dosledno in popolno pridobitev pravic, ki

jih določajo že naravni zakoni sami, poleg tega pa točno nakazuje republiška ustava: enakopravnost slovenskega jezika v javnih odnosih, primerna udeležba slovenskega elementa v javnih uradih, ureditev važnih problemov na področju šolstva itd. Mimo teh in podobnih zadev ne moremo in se bomo za njih uresničitev vztrajno borili.

V narodno političnem udejstvovanju pa ne bomo izdali idejnih postavk krščanstva in demokracije, ki so še vedno sestavni del programov naših političnih organizacij. Res da lahko govorimo sedaj o nekih novih obzorjih, ki so jih porodile razne spremembe v svetovnem položaju. Seveda se moramo pri tem zavedati, da imamo lahko opraviti včasih bolj s taktiko kot pa z realno preusmeritvijo v raznih ideoloških tokovih, zlasti v marksizmu. Kot Slovenci v zamejstvu zato pač najbolj občutimo to realnost prav v odnosih z matično domovino, ki ohranja svojo režimsko usmerjenost v bistvu nespremenjeno.

Vsa povojna leta so slovensko politično življenje na Goriškem in Tržaškem karakterizirali jasni pogledi na vlogo zamejstva, tako v razmerju do večinskega naroda, kakor do matične države same. Jasno je, da je že sama komunistična totalitarna ureditev v matični domovini v bistvu onemogočala vsak stik z uradno oblastjo v Sloveniji. Razvoj sam je sicer pripomogel do odjuge na kulturnem področju, ko so se začele izmenjave med osrednjo Slovenijo in zamejstvom tudi na terenu s krščanskim svetovnim nazorom. Ta proces se še dandanes z uspehom nadaljuje. Pri tem pa mi nimamo ničesar izgubiti, saj lahko samo spoznamo, kako nas na kulturnem področju marsikdaj vežejo isti ideali s tokovi v Sloveniji, ki so v bistvu daleč od uradnega marksizma, ki pomeni v največ primerih le neko nujno formalno etiketo.

Težave pa nastanejo takrat, ko se navezujejo stiki z uradno režimsko oblastjo. Res je, da se danes zlasti v republiki Sloveniji kažejo neki novi znaki narodnega prebujenja, morda tudi kot vedno večji odpor proti beograjskemu centralizmu. Vladajoči krogi pa so še vedno kljub temu zasidrani v strogem marksizmu, ki jim je osnovno vodilo v vsaki politični akciji. Zato je treba v odnosih velike opreznosti in previdnosti tudi — in pri nas še zlasti — ko gre za narodnostna vprašanja in vlogo narodne manjšine. Vemo, da je uradna Jugoslavija danes še vedno nagnjena k vrednotenju svojih manjšin za mejo le, v kolikor so ti dejavniki neke utilitaristične postavke v procesu zblíženja med državama (Italijo in Jugoslavijo), pri čemer igrajo vodilno vlogo zlasti ekonomski interesi. Zato niti slovenska vlada v Ljubljani sama ne more veliko napraviti — pri najboljši potencialni dobri volji — za rešitev še nerešenih vprašanj slovenske manjšine v Italiji.

Poleg tega vidimo še danes, da se titovski režim poslužuje slovenske manjšine v bistvu samo v lastno korist in zato podpira le levičarski del, zlasti na političnem področju, pa tudi na kulturnem. Mimo tega ne smemo pozabiti, da uradna Jugoslavija — tako vlada v Beogradu kot ona v Ljubljani — še nista rehabilitirali množičnih žrtev komunistične

revolucije, prikazane kot osvobodilne borbe slovenskega naroda. Za to nosi še vso težko moralno odgovornost pred vsem slovenskim ljudstvom. Ko bo to naredila, bo dialog lažji in brez dvoma uspešnejši! Zaradi tega ne morejo še slovenske demokratične politične organizacije, zlasti na Goriškem, ki jih je prav komunistična policija v letih terorja oropala najboljših voditeljev, koristno začeti razgovor v duhu odkrite sprave in pomirjenja. Treba je torej najprej zadostiti pravici, nato se šele uvesti kot enakovreden partner za konferenčno mizo in iskati možnosti za medsebojno razumevanje. Nismo proti iskanju kakega dialoga, toda le-ta naj bo osnovan na temelju pravičnosti in morale in v skupnem jeziku zaupanja, ki ga v danih pogojih še ne vidimo na obzorju slovenskega političnega življenja v matični domovini. — Katoliški glas, Gorica, 20. febr. 1969, str. 4.

OB 25-LETNICI TRAGEDIJE V CERKNEM

V Cerknem so 26. januarja letos ob 25-letnici še prav posebno slovesno proslavili spomin 47 gojencev partijske šole, kateri so bili pobiti ob priliki nenadnega nemškega vdora v Cerkno, ki je našel partizansko obrambo povsem nepripravljeno. Strašni pokol je imel med prebivavstvom globok odjek; da bi partija odvrnila od sebe obtožbo, da ni tečajnikov dovolj zaščitila, je po svoji že stari praksi pozornost javnega mnjenja usmerila drugam: obtožila je cerkljanska kaplana Ladota Piščanca in Ludvika Slugo, da sta z nekaterimi somišljeniki izdala Nemcem partijsko šolo in privedla nemški oddelek v Cerkno. Posledice te zlohotne obtožbe seveda niso mogle izostati: na svečnico 1944 so člani Varnostne obveščevalne službe (VOS) aretirali 15 oseb, med njimi oba kaplana, ter jih odpeljali v noč. Naslednjega dne, 3. februarja 1944, so se nekako ob sedmi uri zvečer zaslišali strelji na Cerkljanskem vrhu; čez teden dni se je pojavilo v Cerknem proslulo poročilo o justifikaciji petnajsterih, češ da so bili po lastnem priznanju krivi izdajstva partijske šole in pokola 47 kurzistov.

Cerkljanska tragedija je s tem postala dvojna: 47 ugaslim življenjem, ki jih je uničil nemški okupator, se je pridružilo še 15 nedolžnih žrtev, posledica tedanjega bratomornega boja med Slovenci. Skozi dolga leta so nato partijski aktivisti in partijski tisk blatili „cerkljanske ovaduhe in izdajavce“, zraven pa delali izpade zoper vero in slovensko duhovščino na sploh. Še letos smo v slovenskem tržaškem dnevniku našli v odlomku iz romana Toneta Svetina „Ukana“ trditev, da je Nemce pripeljal v Cerkno človek, ki jim ga je nasvetoval cerkljanski kaplan.

Res ne moremo razumeti, od kod ta nepoštenost, vztrajati pri trditvah, ki so bile 17. septembra 1958 v ljubljanskem tedniku „Tedenska tribuna“ dokončno ovržene. V tem časopisu je Andrej Kranjc, bivši častnik VOS-a, objavil, da je bil izdajavec partijske šole v Cerknem in krivec za pokol 47 tečajnikov načelnik štaba major Jernej Hrastnik, zaupnik Gestapa, v stari jugoslovanski vojski kapetan. Raz-

krinkali so ga kmalu po pokolu, ko je Gestapu po neki ženski hotel odposlati poročilo o učinku nemškega napada na Cerkno. Kranjc sam trdi, da ni imel major Hrastnik nikake zveze s skupino kaplana Piščanca. Zato je Kranjcu jasno, da skupina kaplana Piščanca ni mogla sodelovati pri Hrastnikovi izdaji in ne nosi nobene krivde za pokol 47 partizanov. Sam Kranjc je svest tega, saj pravi: „Samo vojaški strokovnjak, ki je podrobno poznal razmere na osvobojenem ozemlju, ki je sam bival na kraju samem, je lahko delal takšen načrt. Takega točnega načrta ni mogel izdelati kak kaplan.“

In vendar! Od teh senzacionalnih razkritij je minilo že dobrih deset let, pa še do danes pristojne jugoslovanske oblasti niso našle toliko moralne moči v sebi, da bi proglasile nedolžnost skupine kaplana Piščanca in priznale krivični pobjo, ki so ga nad njo zagrešile. Še vedno sorodniki ne morejo dobiti dovoljenja, da bi izmučene kosti pomorjenih našle pokoj v blagoslovljeni zemlji.

Nasprotno! Lani se je Marijan Tavčar v glasilu Zveze komunistov Jugoslavije „Komunist“ razburil nad tistimi, ki so se drznili na idrijski občini vložiti prošnjo za „prekop dveh duhovnikov, ki sta bila skupaj z ostalimi izdajavci obsojena v Cerknem, ko je padlo 47 mladih partizanskih tečajnikov. Ali se tak svečan prekop ne bi sam po sebi sprevrgel v tiho rehabilitacijo zavoženih nehumanih idealov, ki jih belogardizem ni mogel ovekovečiti za svojega življenja?“

Dà, g. Marijan Tavčar, po svoje imate prav. Vztrajati na laži, ignorirati ugotovitve, kot jih je objavila „Tedenska tribuna“, še naprej blatiti spomin dveh naš narod tako ljubečih duhovnikov, kot sta bila Lado Piščanc in Ludvik Sluga, vse to je veliko lažje, kot dovoliti prekop in krščanski pogreb teh petnajstih ljudi, saj bi to pomenilo priznati svojo krivdo in sprostiti verižno reakcijo po vsej Sloveniji, ki je prepolna grobov sredi gmajn, gozdov in kraških jam, kjer čaka vstajenja še toliko naših ljudi, krivično obsojenih ali brez sodbe pomorjenih, kot so bili ravno petnajsteri iz Cerkna! Toda za tako postopanje je potrebna moralna moč. Slovenski komunisti so tudi ob 25-letnici dvojne tragedije v Cerknem znova dokazali, da te moči v sebi še ne premorejo. Zato je tudi vsak dialog z njimi še vedno, če že ne nemogoč, pa vsaj močno problematičen. — Katoliški glas, Gorica, 13. febr. 1969 str. 2.

družina

ALI JE TO DEMOKRACIJA?

Demokracija v Avstriji ni slovenstvu v prid, ker v njej odloča večina in ta ne daje ne v šoli ne v uradih istih pravic Slovincem kakor Nemcem. Ali mislite, da pritožbe koroških Slovencev danes niso upravičene? Ali se jim godi tako dobro kakor Nemcem?

Naj spomnim na nastope in pisanje W. Mucherja, župnika pri Gospe Sveti in varuha božjepotne cerkve, ki jo Slovenci ljubimo že dolga stoletja, tudi zaradi groba sv. Modesta, oznanjevalca krščanstva v slovenski Karantaciji. Mucher ima to lepo lastnost, da svojega nasprotovanja do Slovencev ne skriva kakor mnogo drugih v tej deželi. Tako „pogumen“ je, da se je — upamo, da kot edini katoliški duhovnik — ob smrti papeža Janeza XXIII. javno takole rogal njegovemu spominu: Bog daj njemu in njegovi komunistom prijazni vzhodni usmerjenosti večni mir! Zakaj? Zato, ker je ta papež izdal okrožnico v počastitev spomina, odkar sta pred 1100 leti prišla na Moravsko in med Slovence sv. Ciril in Metod. Obema je lani Mucher v brošuri, izdani brez cerkvenega dovoljenja in natisnjeni v tiskarni Heimatdiensta, odrekel svetniško čast in trdil, da nista nikogar ne spreobrnila ne krstila. Papež Leon XIII. je leta 1880 izdal okrožnico, kjer oba brata razglašajo za velika svetnika in ju imenuje „presveta moža“. Mucher zasmehuje tudi tega papeža in kakor Janezu XXIII. tudi njemu očita — nevednost in zmoto. Če je to odlika avstrijske demokracije in verske svobode za Slovence, da sme tak človek neovirano in brez kazni sramotiti naše največje svetinje in spomin tako velikih papežev, potem — hvala lepa za tako demokracijo in tako versko zaščito!

Isti Mucher v imenovani brošuri zagovarja vse korake in odloke, ki naj bi ubranili otrokom slovenskih staršev verouk v materinem jeziku in to dopušča le še v dveh farah. Zakaj spet to? Zato, da bi se slovenski otroci čimprej ponemčili. Mucher napada torej hkrati naše verske in narodne svetinje. — Družina, 2. febr. 1969, str. 12.

NOVI LIST

POLEMIKA MED „BORBO“ IN „DELOM“

Med ljubljanskim „Delom“ in beograjsko „Borbo“ je prišlo te dni spet do polemike, ker je objavil „Borbin“ dopisnik v Ljubljani v svojem listu članek, v katerem dolži slovenske „propagandiste“ (mišljeni so zelo vidni politični predstavniki), da skušajo „zastraševati“ slovensko javno mnenje, češ kako Slovenija gospodarsko zaostaja v primerjavi z drugimi jugoslovanskimi republikami, ki so si morale šele ustvarjati svojo industrijo. Na piki pa je imel, kot kaže, predvsem slovenske težnje po nacionalni gospodarski samoupravi.

V sredo so odgovorili na ta članek uredniki „Dela“, in dokazali, da je dopisnik „Borbe“ tolmačil statistike o slovenskem gospodarstvu po svoje in najnovejših podatkov sploh ni upošteval. Ni omenil niti visoke proizvodnosti slovenskega gospodarstva in njegovega izvoza predvsem na konvertibilna zahodna tržišča, pa tudi ne sorazmerno nizkih plač in investicij v Sloveniji. — Novi list, Trst, 6. marca 1969, str. 2.

od domaća

sojilo svojim članom. Le-ti lahko najamejo kredit za nakup plemenske živine, živine za pitanje in za nakup reprodukcijskega materiala.

LJUBLJANA — V šolskem letu 1968 — 1969 je ljubljanska univerza dosegla največje število vpisanih študentov in sicer 9.414. V tem številu niso všteti slušatelji teološke fakultete, ker so to po vojni oddaljili od ljubljanske univerze. Od vpisanih študentov jih je 7,3 odstotkov iz drugih republik, 1,1 odstotka pa iz drugih držav.

LJUBLJANA — Zadnji dan februarja je imela najstarejša knjižna ustanova „Slovenska matica“ občni zbor. Za predsednika je bil znova izvoljen sedanji predsednik prof. Franc Koblar.

LJUBLJANA — Ljubljanske opekarne, ki združujejo pet opekar-skih podjetij, so februarja spravile v pogon prenovljeno avtomatsko oblikovalnico in novo zgrajeno umetno sušilnico v obratu Vič. Ta obrat je v letu 1968 z 90 delavci izdelal malo manj kot 8 milijonov kosov žgane opeke. Letos bo pa s 45 delavci lahko povečal proizvodnjo na 10 milijonov.

LJUBLJANA — Ob obisku predsednikov obeh slovenskih političnih strank s Koroškega v Ljubljani se je predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev pogodil, da bodo odselej prodajali njihovo glasilo „Naš tednik“ tudi v Sloveniji. Kaj je predsednik NSKS moral kot nasprotno uslugo ljubljanskim oblastem žrtvovati, ni znano.

LJUBLJANA — Na slovenskih cestah je bilo v mesecu februarju 723 prometnih nesreč, 81 več, kakor jih je bilo lani v istem mesecu. Smrtno se jih je ponesrečilo 44 (lani 35). Hudo ranjenih je bilo 266, lažje pa 413. Materialne škode je bilo za 5,404.600 din.

LJUBLJANA — Za dopisnega člana belgijske komisije za folkloro v Bruslju je bil izvoljen prof. dr. Niko Kuret, znanstveni

svetnik Inštituta za slovensko narodopisje SAZU v Ljubljani. Dr. Kuret že nekaj časa aktivno sodeluje pri postavitvi evropskega mednarodnega muzeja mask v belgijskem mestu Binche, kjer bo slovenski oddelék — s pomočjo svoječasne podpore Sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti SRS — zavzemal zelo vidno mesto.

LJUBLJANA — Veliko zanimanje je zbudil mednarodni izlet Kompas po deželah daljnega Vzhoda, točneje, do Tokia in nazaj. Čeprav je cena 9500 dinarjev, je že doslej 35 prijavljenih. Sicer pa je Kompas letos izkoristil ugodnosti letalske družbe BOAC tudi za organizacijo izleta nagrajencev tovarne Gorenje. Teh 20 srečnežev bo odletelo na Havaje.

LJUBLJANA — Obiti so se izpolnili! Železniška transportna podjetja so se sporazumela, da se od 1. marca 1969 potniški promet podraži povprečno za 12 odstotkov. Kljub temu da so to podražitev dolgo pripravljali, pa se zdi, da se železniška podjetja niso dobro pripravila. Za Ljubljano vsaj lahko povemo, da za začetek velja besedica — zmeda!

LJUBLJANA — Pred nekaj dnevi so se pojavili na ljubljanskih ulicah neznani prodajavci smuči. Trdeč, da so iz „Elana“, so prodajali smuči brez vseh oznak, slabe kakovosti in razmeroma poceni. Seveda prodajavci niso prodajali smuči iz „Elana“.

LJUBLJANA — 7. februarja ob 19. uri se je začela v veliki dvorani Slovenske filharmonije slavnostna akademija v počastitev Prešernovega dne — slovenskega kulturnega praznika. Podeljene so bile Prešernove nagrade, ki so jih prejeli kipar Lojze Dolinar, dr. France Koblar, igravka Elvira Kraljeva, arh. Edo Mihevc in skladatelj Karel Pahor, ter nagrade Prešernovega sklada, ki so jih prejeli arhitekt Ilija Arnautovič, Aleksander Peršin in Janez Vovk, kipar Peter Černe, prevajavec Janez Gradišnik, režiser Miran Herzog, pisatelj Lojze Kovarčič, slikar Nikolaj Omersa, pi-

satelj Alojz Rebula, oblikovavca Mirko Romih in ing. Branko Uršič, filmski režiser Maks Sajko, violinist Vladimir Škerlak, igravec Arnold Tovornik, scenograf ing. Uroš Vagaja in režiser Fran Žižek.

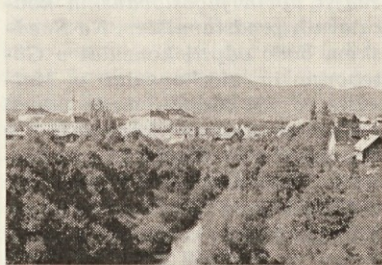
LJUBLJANA — Pri glasovanju delavcev Adria avioprometa o priključitvi k beograjskemu podjetju Interexport so skoraj vsi delavci glasovali za priključitev. Tako se bo odselej ljubljansko letalsko podjetje imenovalo „Inex Adria“.

LJUBLJANA — V odboru za občinsko gospodarstvo pri mestnem svetu Ljubljana so sprejeli predlog odloka o izkoriščanju proda, peska in mivke iz tekočih voda na območju Ljubljane. Po tem predlogu zasebniki ne bodo smeli kopati peska, mivke in proda, lahko pa jih bodo s posebnim dogovorom odkupili. Izkoriščanje teh surovin bo nadziral mestni svet.

LJUBLJANA — Bržkone bo jugoslovansko podjetje za spalne in jedilne vagone že 1. marca dobilo 24 novih spalnikov. Tako bodo lahko nekaj dotrajanih vagonov odpisali, pa še vedno jih bo ostalo dovolj za jugoslovanske železnice. Sicer pa je podjetje KSR z enakim francoskim podjetjem LIWLT sklenilo pogodbo, s katero lahko naši potniki že v Ljubljani naroče spalnike za vso Evropo.

LJUBLJANA — Na tiskovni konferenci na Mladinski knjigi so založniki slovensko občinstvo obvestili, da so izšli prvi izvodi faksimilirane Dalmatinove Biblije iz

Črnomelj, v ozadju Kočevski Rog

leta 1584. K temu so dodali še presenetljivo novico, da je Mladinska knjiga sklenila doseči tudi število izvodov, kot jih je pred skoraj 400 leti Dalmatinov izvirnik, to je 1500 primerkov. K temu sklepu je založbo napotilo dejstvo, da se je že nekaj dni po televizijski oddaji, na kateri je bilo sporočeno, da je vseh prvotno planiranih 1000 izvodov prodanih, oglasilo še več kot 100 novih naročnikov. Vsi seveda knjige ne bodo dobili hkrati, ker bo razpošiljanje, zvezano z zamudnim ročnim vezanjem, trajalo 2 do 3 mesece.

LJUBLJANA — Po zelo uspeli sklepni predstavi „Soročinca“ v bolonjskem teatru se je 250-članski ansambel Opere SNG vrnil v Ljubljano. Ljubljanska operna hiša je bila na gostovanju po Italiji devet dni. Nastopila je v Firencah, Parmi, Reggio Emilii ter v Bologni, in sicer z Musorskega „Soročinskim sejmom“ ter baletom „Romeo in Julija“.

LJUBLJANA — S 1. junijem bodo vpeljali na mednarodnih progah nekaj novih vlakov. Novost bo avto-vlak Ljubljana—Düsseldorf, ki bo vozil enkrat tedensko. V turistični sezoni bo vozil novi „Dalmacija Ekspres“ iz Dortmundu preko Münchna skozi Ljubljano v Split in Ploče. Nov bo sezonski vsak Rim—Trst—Ljubljana s priključkom na ekspres na Dunaj. Simplon-ekspres (Pariz—Ljubljana) bo vozil nekoliko drugače.

LJUBLJANA — Število članov 104 slovenskih planinskih društev se je dvignilo od 54.463 članov na 58.079.

LJUBLJANA — Zvezni izvršni svet je sklenil odpreti v tujini enajst novih jugoslovanskih konzularnih predstavništev. Na Švedskem bodo odprli konzulat v Göteborgu in vicekonzulat v Malmöju. V ZR Nemčiji bodo odprli nova generalna konzulata v Frankfurtu in Stuttgartu, konzulat v Düsseldorfu in vicekonzulat v Freiburgu. V Avstriji bodo odprli generalni konzulat v Salzburgu, v Franciji pa konzulat v

Lyonu. V Avstraliji bodo odprli generalni konzulat v Melbourneu in konzulat v Perthu. V Libiji bodo odprli konzularno pisarno v Bengaziju.

LJUBLJANA — V Tivoliju so se vršile tekme za svetovno hokejsko prvenstvo skupine B. Igravci Jugoslavije so ponovili svojo doslej najboljšo uvrstitev z zimske olimpijade v Grenoblu 1968: bili so tretji. Prva je bila ekipa iz Vzhodne Nemčije, druga iz Poljske, Jugoslaviji so sledile Zahodna Nemčija, Norveška, Romunija, Avstrija in Italija.

MARIBOR — Mariborski Glavni trg je postal pretesen za medkrajevno avtobusno postajo in za več postajališč avtobusnih mestnih prog. Zaradi tega bi bilo prav, če bi strokovnjaki čimprej predložili načrt za ureditev osrednje avtobusne postaje z upravnimi prostori v obravnavo ustreznemu svetu in prometni komisiji. Za novo osrednjo avtobusno postajo pridejo v poštev prostori ob Mlinski ulici, ob Dravi vzhodno od zobne ambulante ter med glavnim kolodvorom in pošto Maribor 2.

MARIBOR — V začetku marca so prodajali surovo maslo v Mariboru po 22 novih dinarjev, v Ljubljani pa celo po 27 ND, kar je precej dražje kot v Avstriji. Cene so se dvignile, ker je bilo po maslu več vprašanja kot ponudbe.

MARIBOR — Na koncu februarja so ugotavljali v Mariboru, da je slovenska tekstilna industrija, zlasti pa skupina predilnic in tkalnic bombaža, v veliki krizi. Najslabši je na slovenskem področju položaj v mariborski tekstilni tovarni.

MARIBOR — V umetnostni galeriji so odprli razstavo skupine kiparjev, članov Društva slovenskih likovnih umetnikov 1968. Razstavilo je 17 avtorjev 42 kiparskih del. Razstava je bila odprta 14 dni.

MARIBOR — Na razširjeni seji stanovanjskega podjetja Maribor so sklenili, da bodo podrl 86 sta-

novanj. Stanovanja so dotrajana in povzročajo življenjsko nevarnost stanovavcem. Potrdili so načrt za gradnje stanovanj v letu 1969. Podjetje bo financiralo gradnjo 130 stanovanj in bo v ta namen na razpolago 11.700.000 dinarjev.

MARIBOR — Izšla je deseta številka biltena SNG Maribor, ki so ga v letošnji sezoni uvedli prvič in predstavljajo poleg gledališkega lista dodatno informacijo o posameznih premierah v tem gledališču. Tokrat je objavljeno gradivo o novi slovenski drami Janeza Žmavca „Obisk“.

MARIBOR — Od avtogeničnega varjenja se je vnel vagon — hladilnik, last podjetja ŽTP Zagreb, ki so ga popravljali v tovarni železniških vozil. Požar so gasilci omejili, kljub temu je bilo škode za 50.000 dinarjev.

MARIBOR — Prvi teden v mesecu znanosti je zveza društev inženirjev in tehnikov zaključila s predavanjem ing. Iva Klemenčiča o gozdarstvu v ZDA in Kanadi. Zbrali so se tudi geodeti mariborskega območja, končan pa je bil tudi tečaj za učitelje praktičnega pouka o varnosti pri delu.

MEŽICA — V hotelu Peca je bila odprta razstava lovskih trofejev parkljaste divjadi visokega lova iz l. 1968. Razstavljali so lovci iz lovskih družin Koprivna, Bistra, Pogorelec, Peca in Prežihovo, Strojna in Jamnica. Razstavo so popestrili s fotografijami z lova in lovskega življenja. Razstavljenih je bilo okrog 200 trofejev, med katerimi je tudi ena najlepših trofejev v Jugoslaviji — rogovje gamsa iz lovske družine Pogorelec.

MUTA OB DRAVI — Pred leti so tukajšnji občani zgradili nov vodovod. Ker pa je lansko poletje zmanjkalo vode, je postal vodovod zopet pereč problem kraja. Krajena skupnost Muta bo gradila nov vodovod, ki bo speljan od Zgornje Vižinge, kjer bodo črpali podtalno vodo. Z gradnjo bodo pričeli naslednje leto, denar pa so začeli zbirati že zdaj.

NANOS — Februarja je burja, ki je divjala s hitrostjo 200 km na uro, zlomila televizijski stolp na Nanosu. Stolp leži na pobočju proti Vipavski dolini. Precej naprav na stolpu je poškodovanih. Zaradi tega bodo mnogi gledavci Primorske in dela Notranjske ostali brez televizijskih oddaj, dokler ne bodo okvare popravljene.

NOVA GORICA — V februarju je tudi v občinah severne Primorske zapadlo precej snega. Ker so mnoge krajevne ceste nespluzene, so se znašle mnoge osnovne šole, katere obiskujejo učenci iz oddaljenih krajev, v precejšnjih težavah. Otroci iz nekaterih naselij sploh ne prihajajo k pouku že od zimskih počitnic. Ponekod imajo v šolah komaj polovico učencev, v več krajih pa so sklenili za nekaj dni prekiniti pouk.

NOVO MESTO — Lesni kombinat, ki je dolga leta v novomeški občini največji izvoznik, vztrajno in načrtno povečuje svoj izvoz. Razveseljivo je, da bo Novoles letos povečal svoj izvoz v primerjavi z lanskim kar za 32 odst., kar je precejšen skok.

NOVO MESTO — Novomeški SGP Pionir, ki je največji graditelj stanovanj v Sloveniji, ima tudi letos v programu zidanje okoli tisoč novih stanovanj. Svoje delovno območje bodo razširili še na Zagreb, kjer so začeli graditi večjo blagovno hišo podjetja Slovenija les in garaže. Na Reki bodo tudi gradili stanovanja, na Hvaru pa velike gostinsko-turistične zgradbe.

PIRAN — Piran je bil zadnje čase gostitelj mednarodne filmske ekipe, ki jo je vodil ameriški režiser Arthur Max. V sodelovanju s Triglav filmom iz Ljubljane je snemal nekatere prizore za ameriški film „Ljubimkanje“. To je že tretje filmsko snemanje v letošnji zimi v Piranu. Pred kratkim so tu posneli tudi nekaj prizorov za film „Neretva“.

POHORJE — Na Pohorju opažajo, da se že nekaj let suši vse več jelk, ki še niso dozorele za

sečnjo. Gozdarski strokovnjaki menijo, da se je pojavila nova bolezen ali zajedavec gozdnega drevja. Pravih vzrokov pa še niso odkrili. Potrebno bo uvesti opazovanja in raziskovanja.

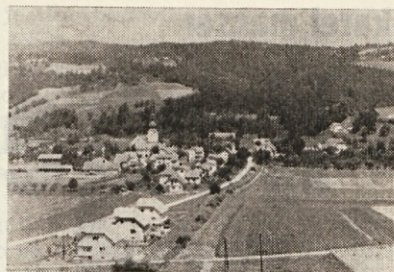
PORTOROŽ — Tu bodo začeli jeseni končno urejati že več let napovedano poslovno središče. Nove hotelske stolpnice, ki bodo imele v pritličju moderne poslovne prostore, bodo po načrtu obkrožale bodoči glavni trg Portoroža. Novi trg se bo razprostiral od pomola čez sedanjo pritlično in že zdavnaj neprimerno poštno stavbo.

PORTOROŽ — Turistično društvo v Portorožu je prejelo samo v mesecu januarju okrog 300 pisem raznih turističnih birojev, potovalnih agencij, turističnih skupin in posameznikov z vsega sveta (največ iz ZR Nemčije, Italije, Avstrije, Nizozemske, Švedske in Anglije), v katerih te agencije in biroji zahtevajo rezervacije ali pa nujna in podrobna obvestila o pogojih za letovanje v glavni sezoni in predsezoni v Portorožu in Piranu. Iščejo prospekte in drug material, v katerem bi bile razen cenika tudi fotografije naravnih lepot in najboljših hotelov tega področja.

PREVALJE — V kraju je trenutno nad 100 prosivcev za stanovanje, katerim pri krajevni skupnosti ne morejo ustreči. Pri omenjeni skupnosti so tudi mnega, da tukajšnje delovne organizacije odvajajo premalo denarja za stanovanjsko graditev. Položaj bodo letos nekoliko omilili. Pri krajevni skupnosti se zavzemajo tudi za graditev večje poslovno-stanovanjske stavbe.

RAVNE NA KOROŠKEM — V Prežihovi ulici so odprli samopostrežno trgovino, ki so jo kupci že težko pričakovali. To je že druga samopostrežba, ki jo je trgovsko podjetje Merx iz Celja odprlo na Ravnah.

RAVNE NA KOROŠKEM — Iz železarne je lani odšlo v druga podjetja in v tujino več kot 120

Prevalje na Koroškem

sodelavcev, med katerimi sta dve tretjini kvalificiranih in visoko kvalificiranih moči. Tudi letos ne kaže nič bolje. Kot vzrok odhajanja navajajo počasno urejanje problemov okrog osebnih dohodkov v železarni in boljše delovne pogoje drugod.

ŠT. JERNEJ — Ob hitrem mehaniziranju kmetijskih del se je pojavilo mnenje, da bodo konji kmalu izginili iz našega kmetijstva. Temu ustrezno so opuščali skrb za konjerejo. Konjerejci, ki imajo v Sloveniji svoje društvo, pa po izkušnjah zadnjih let zatrjujejo, da bomo v naši republiki redili še dolgo vrsto let okoli 50.000 konj. Take so potrebe v sedanjih razmerah. Zakaj naj bi bilo potrebno ali koristno toliko konj?

ŠKOCIJAN — Od leta 1964 so Škocjanske jame pridružene zavodu Postojnske jame. Ker uprava Postojnskih jam še doslej ni predložila programa za razvoj Škocjanskih jam, ki so vsa ta leta slabo obiskane, se je izoblikoval predlog, naj bi Škocjanske jame spet ločili od Postojnskih in jih priključili h gostinskemu podjetju, v katerem bi tako kot kobilarna Lipca bile obrot s samostojnim obračunom.

VELENJE — Iz tovarne gospodinske opreme Gorenje odpremlja na tuje trge vse več izdelkov. Lani so izvažali električne štedilnike v Zahodno Nemčijo, plinske štedilnike pa v Sovjetsko zvezo in na Madžarsko. Letos bodo izvozili že 80.000 štedilnikov, na trgih v Avstriji in v ZR Nemčiji pa bo naprodaj tudi 5000 pralnih strojev Gorenje.

Ljudje pod bičem

V upravitelju dvorazredne šole v Podbrezjah Viktorju Žalarju nezavedno raste misel na Silvo Miklavc, dodeljeno mu učiteljico. A ta je zaročena z Blažem Bregarjem, sinom ljubljanskega veletrgovca.

Aprilski dnevi leta 1940 prinesejo skrb tudi v Slovenijo: nemška vojska korači proti Franciji. Pomlad 1941 prinese tudi Sloveniji gorje: po razpadu Jugoslavije si Slovenijo razdelijo trije tujci.

Viktor in Silva se umakneta v Ljubljano, kjer se Viktor zaposli kot hlapec pri kmetu v Štepanji vasi, Silva pa dobi stanovanje na Starem trgu. Viktor zve za OF, vendar ga moti pri tem nekaj stvari: partizanske surove rekvizicije živeža; to, da odporniško gibanje vodijo komunisti, ki so ob napadu Nemcev na Jugoslavijo trosili listke, naj jugoslovanska vojska odmetava orožje; navzočnost mladih deklet v partizanih; Dražgoše, kjer so partizani izzvali okupatorja, potem pa vas prepustili nacističnemu maščevanju; to, da so proti odporniškemu gibanju, ki bi ga vodili komunisti, celo nekateri socialisti in to, da ne gre pri njem predvsem za osvoboditev, ampak za prevzem oblasti po vojni.

Bregar se previdno vključi v OF, a tako, da bi se lahko vedno iz nje izmuznil. Na ožjem sestanku KP se postavi Viktorjev prijatelj terenec Razboršek proti likvidacijam, kar mora plačati s tem, da ga partija ovadi Italijanom in se znajde v ječi.

ZADNJE zaslišanje je v Razboršku podrlo še poslednje opore, na katere je plašno pokladal svoje upanje. Sredi zasliševanja so namreč prignali v sobo rudarja, pri katerem je revolver dobil. Videl je porogljivi posmeh teh, ki so ga zasliševali, in dobro

vedel, da so prav presodili njegovo začudenje. Ni ga mogel skriti.

Rudar je stal daleč od vrat, premikal od udarcev zateklo čeljust in trpeče gledal v Razborška.

„Ta je bil, kajne?“ se je zadrhl eden zasliševalcev.

Rudar je samo prikimal, z motnim pogledom polzel po Razboršku, nato za spoznanje dvignil glavo in obstal s pogledom na debeli, buldogasti glavi duceja.

„Moral sem povedati,“ je tiho jecnil. Stražar ga je sunil v hrbet, da se je zvil.

„Kaj je rekel?“ je siknil oficir.

Tolmač je prestavil v italijanščino.

Oficir je zamahnil z roko proti vratom. Rudar je odhajal, skrivljen je vlačil noge za seboj. Nato so se vrata zaprla.

Spet so ga pestili, da bi izdal mrežo, v kateri je bil sam.

Oficirju so plavale besede iz ust, kakor da prihajajo po olju. Droben, suh človek je tolmačil.

„To je edina pot, da bi morda prišli do pomiloščenja.“

„Nismo se poznali med seboj,“ je rekel trdno.

Skozi oficirjeve ustnice so režali beli zobje. Nato so ga odpeljali v klet, po stopnicah, po katerih je šel že štirikrat. Vedel je, kaj ga čaka, toda v njem je gorela samo še strašna zagrizenost. Vedel je, da bi se tudi z izpovedjo resnice ne rešil več.

„Maiale!“ je siknil prvemu, ki ga je udaril. Nato so ga zbili do nezvesti.

Prenesli so ga nazaj v celico, in ko se je spet zavedel, je z vročnimi očmi počasi tipal po steni in skušal uganiti, kaj se je zgodilo. To je delal vsako pot, toda vedno težje in težje. Raztepeno telo se je pričelo upirati razmišljanju, hotelo je počivati v lagodnem miru. Moral se je prav mučiti, da je prignal duha iz motne zavesti.

Zaprl so torej tudi rudarja. Zaprli in toliko časa pretepali, da je priznal, kar so hoteli od njega. Ni ga sovražil zavoľjo tega. Moral je pač priznati. To bedno, silikozno telo, ki se je vsak hip borilo že samo za dihanje, ni vzdržalo nasilja.

Nekdo ga je pač izdal kakor njega in morda so upali, da preko njega izvedo za mrežo, ki je on ni hotel izdati. Toda vse kaže, da ni nikogar poznal razen njega. Morda v mrežo niti ni bil povezan, imel je le revolver, za katerega je vedel Polenc.

Polenc!

Z muko je tipal nazaj k misli, ki se mu je nekoč že spočela. Osnova partijske politike je bila disciplina in edinstvo v osnovnih vprašanjih. Socialna revolucija je bil glavni namen in to je tovariš Spe-rans na zadnji seji odkrito povedal. Ne moremo je spustiti iz programa. On je bil za to, da bi jo spustili in jo prihranili za čas po zmagi.

Polenc nemara sam z rudarjem niti govoril ni, morda ga niti poznal ni. Zvedel je zanj po terenski mreži in k njemu poslal neznanca. Zavaroval je svoj hrbet, določil uro.

S stisnjenimi ustnicami, razpokanimi od vročice, se je domislil, da je nekoč tudi sam glasoval, da se nekaj deklet žrtvuje za špijonažo in zvezo z itali-

janskimi oficirji, ki so socialistično usmerjeni. Skušal je raztrgati voz, ki ga je že zavezal, toda občutje, da je prišel do resnice, je bilo tako strašno, da je pljunil. Toda bolečina v čeljusti in na temenu je bila tolikšna, da mu je napol krvavi pljunek padel nazaj na srajco. Ni imel moči, da bi ga pognal na tla.

Polenc je za tak način uničenja nasprotnika iznašel besedo eliminiranje. Prepustiti rešitev in likvidacijo drugim rokam: Italijanom in Nemcem.

Misel se mu je zdela dognana in zrela, kakor da se je oblikovala v njem vse od hipa aretacije. Toda še vedno se mu je upirala. Hotel je, da bi ne bila resnična, — ni smela biti resnična, zakaj potem bi bile vse te strahote brez pomena. Brez pomena njegov zagrizeni molk, brez pomena, da je pustil sinu oditi, in brez pomena misliti na čas, ki bi nekoč moral priti in ga je v duhu že videl.

Kakor otrpel je dva dni strmel v strop in v prazne stene. Niso ga več klicali na zaslišanje, razboleli udje so mu postali nekaj odvečnega, celo telo je še z zadnjo silo, ki jo je imelo, viselo na misli na Polenca.

Tretji dan, že pozno zvečer, je nekoč prišel in odpiral zapah. Razboršek se ni dvignil na pogradu, samo glavo je obrnil, ko so se vrata odprla. Zdaj je videl, da sta prišla dva. Italijanski oficir s polo papirja in človek, ki je pri zasliševanju bil za tolmača.

Bilo je smešno videti, kako se je oficir skušal zdravniati, ko je pričel žlobudrati besede s papirja. Že po začetnih besedah — toliko je vendar razumel italijansko — je Razboršek videl, da je njegova usoda zapečatená. Ko je nato tolmač pričel prevajati, se je z muko oprl na komolce in vroče siknil:

„Zapri usta, dovolj sem razumel. Jutri zjutraj me boste ustrelili za talca!“

„Želite duhovnika?“ je vseeno vprašal tolmač.

Razboršek je zabodeno gledal vanj.

„Ne!“ je rekel.

Oficir je zmignil z rameni. Nato je preko tolmača vprašal, če ima še kakšno posebno željo.

Zdaj šele se je docela zavedel. Skopal se je pokonci in spustil noge na tla. Bil je pijan, čutil je, da se v tem hipu ne more postaviti na noge.

„Če imate še kakšno željo,“ je ponovil tolmač.

Čutil je, da nekaj brblja, da govori o rudarju in o cigaretah.

„Ne razumem dobro,“ je plašno rekel tolmač.

Zbral je vso moč in skušal govoriti počasi.

„Rad bi bil skupaj z rudarjem in rad bi kadil.“

Ni gledal v tolmača, ki je prevajal, gledal je v obraz oficirja, ki je poslušal. Ni mogel uganiti, ali je prošnjo odbil ali potrdil. Obrnila sta se, zaprla vrata in odhajala. Obupno bobneči koraki so ga puščali samega.

Obsedel je na pogradu in se z obema rokama oklepal zgloodne, umazane deske.

Jutri zjutraj me bodo torej ustrelili.

Brbljal je besede, kakor da ga je zapustila pamet, jih trgal iz sebe in metal nekam v brezdanjo globočino zavesti, ki je pričela brbotati kakor močvirje.

„Jutri zjutraj,“ je tiho ponovil.

Zdaj šele je do kraja doumel strahoto besedi, ki jih je oficir z naglico bral v italijanščini. Samo čas do zore je še njegov, čas do prvega svitanja. Bogve, koliko je zdaj ura? Morda deset, morda že enajst. Skušal je stati na nogah, toda vrata, v katera je gledal, so se vrtela. Sedel je nazaj. Predolgo je samo ležal.

Ko se je potegnil toliko nazaj, da se je lahko naslonil na zid, so se mu začele misli bistriti. Jutri zjutraj, v običajni ljubljanski megli, ga bodo odgnali. Ljudje bodo še spali, niti vedeli ne bodo, da se nekdo mimo njih pelje v smrt. Ko bodo pričeli vstajati, bo že vse končano.

Čas je zanj zgubil ves pomen, in ko je znova zaslišal korake, ni imel več moči, da bi presodil, kako dolgo je že, kar je oficir odšel. Vrata so se odprla, med podboji je stal rudar, obraz mu je bil siv kakor potresen s pepelom.

„Ecco!“ je rekel oficir. Ko se je rudar zibal proti pogradu, je tolmač položil paketič italijanskih cigaret na umazane deske.

„Nimam vžgalic,“ se je zdramil Razboršek. Tolmač je segel v žep in spustil škatlico poleg cigaret.

„Andiamo,“ je rekel oficir. Razborškova usta so bila na široko odprta, toda zapah je že treščil čez vrata. Zdaj šele se je obrnil k prišlec, ki je sedel čisto na robu.

„Jutri zjutraj me bodo ustrelili, veš?“

Rudarjeve roke, ki so se trdo oklepale kolen, so trepetale.

„Mene tudi,“ je gotal. „Talec bom za dva, ki so ju ubili partizani nekje pri Bizoviku.“

„Potem bova skupaj,“ je rekel mrtvo Razboršek. Stegnil se je toliko, da je dosegel cigarete, odprl paketič in ponudil rudarju.

„Saj boš kadil,“ je rekel.

Toda rudarjevi trdi in tresoči se prsti niso mogli potegniti cigarete iz paketiča. Bežali so okrog odtrganega roba zavojčka, in ko je Razboršek opazil na jok skremžena usta, je trdo rekel:

„Menda ne misliš še jokati, prekleto?“

Potegnil je iz zavojčka cigareto zase in zanj in mu jo porinil med ustnice.

„Zdaj skušajva pametno govoriti. Potegni se više gor!“

Ubogal ga je. Slonela sta z glavo na zidu in se skoraj dotikala.

„Še čudno, da so nama pustili luč,“ je z muko rekel Razboršek. „Najbrž je taka navada.“

Rudar ni rekel besede. Kadil je in gledal predse.

„Kako ti je ime?“ je rekel Razboršek.

Zdaj šele se je rudar premaknil in pepel s cigarete se mu je osul po srajci.

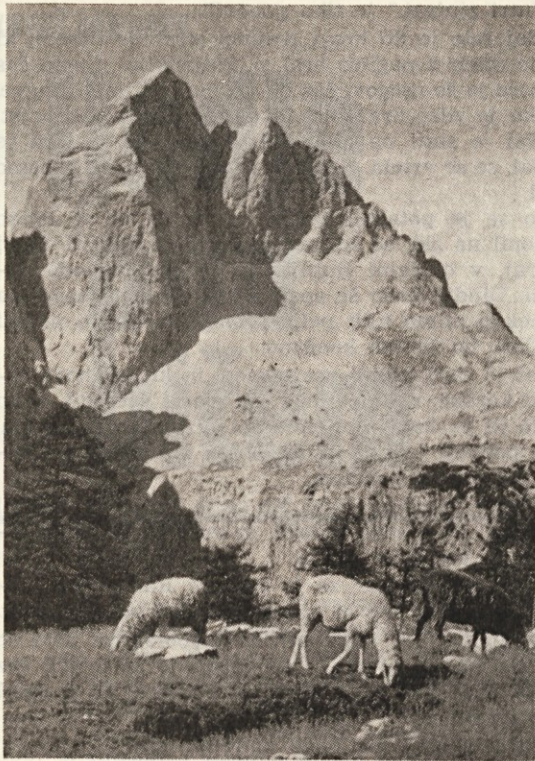
„Boštjan,“ je rekel. „Boštjan Klemenc.“

„Jaz sem Matija Razboršek.“

Rudarjev pepelnati obraz je spet slonel na steni.

„Do zadnjega sem mislil, da si me ti izdal,“ je rekel počasi. „Zdaj sumim tistega, ki je za revolver prišel vprašat.“

„Kakšen je bil tisti človek?“ je suho vprašal Razboršek.

Jalovec s Slemena

„Majhen in debel in na desni roki sta mu manjkala dva prsta.“

„Tako?“ je rekel zateglo Razboršek. „Manjkala sta mu dva prsta!“

Zdaj je vedel, da je Polenc poslal nekoga drugega.

„Ti ga nisi poznal?“ je vprašal Razboršek.

„Prvič sem ga takrat videl,“ je rekel Boštjan.

Razboršek se je odtrgaval od zidu, in ko je sključen sedel na rahlo nagnjenem pogradu, je sikaje metal besede predse.

„Mislim, da so obema nastavili past, moj dragi. Si bil ti član KP?“

„Bil, ko sem bil še rudar,“ je medlo rekel Boštjan.

„Jaz sem bil samo kandidat,“ je rekel Razboršek. Vrgel je čik na tla in se spet naslonil nazaj.

„Ali te je kdaj v rudniku zasulo?“ je vprašal naglo.

„Dvakrat,“ je rekel rudar. „Enkrat sem bil s prijateljem zasut dva dni.“

„Kako je bilo?“

„Kako?“ je rekel tiho rudar. „Tema in glad in strah in upanje.“

„Kakor zdaj,“ je rekel Razboršek. „Le da zdaj upanja ni več. Od tu naju nihče ne izkoplje.“

„Zakaj naj bi nama nastavili past?“ je čez dolgo vprašal Boštjan.

„Saj si bral o francoski revoluciji, mar ne? Vsaka revolucija potrebuje spočetka mnogo ljudi, toda bolj ko dozoreva, bolj mora gledati na dve stvari: da je vrh vodstva čim ožji — manj je glav, manj je različnih misli — in iznebiti se mora v masi vseh, ki ne gredo slepo za vodstvom. Tako je bilo tudi v ruski revoluciji. Pri vsaki revoluciji je tako. Ozek vrh in vdana masa.“

„Pri nas so bile razmere drugačne kakor v Rusiji,“ je rekel tiho Klemenc. „O socialni revoluciji bi morali molčati in jo prihraniti za nazadnje.“

„Ali si to kdaj na glas povedal?“ je suho vprašal Razboršek.

„Pri vsaki seji.“

„Tako?“ je rekel Razboršek. „Se torej nisi skandal z vodstvom?“

„Si tudi ti tako mislil?“ je rekel Klemenc.

„Tudi,“ je goltnil Razboršek.

Nato sta spet kadila, toda govorila nista več. Obema se je zdelo govorjenje brez pomena, imela sta več od tega, da sta gledala luč, ki je gorela pod stropom.

Rahlo se je pričelo daniti, ko so se oglasili koraki na hodniku. Razboršek je v zadnjem hipu mislil še nekaj reči, toda Klemenčev obraz je bil taka strašna maska strahu, da mu je glas obtičal v grlu. Zvezali so ju, nekdo je ugasil luč v celici, nato so ju gnali po hodniku in po stopnicah na dvorišče. Tam sta čakala dva tovorna avtomobila. V manjšega, do pike podobnega tistemu, s katerim so Razborška pripeljali v ječo, so pognali obsojenca, v drugega, ki je imel za streho samo zeleno plahto, so zlezli vojaki.

Sedela sta v temi in nihče ni rekel besede. Šele, ko se je avto ustavil in je Razboršek pred odprtimi vrati videl cevi pušk, je rekel:

„Drživa se!“

Bili so v gramozni jami, v globokem kvadratu z eno odprto stranico. Tam je bil vhod. Jutro je bilo megleno, toda sveže.

Stal je ob sipki steni z rjavkastim peskom ob hrbtu. Strašna trma in sovraštvo sta tlačila v njem pričakovanje čudeža. Moralo bi nekaj priti, neznana sila, ki bi ga dvignila preko roba in ga postavila v travo na vrhu.

Dobrih pet korakov od njega je stal Boštjan in čeljusti so mu drgetale.

„Svinje!“ je kriknil Razboršek. „Moj sin bo maščeval mo...“

Dve salvi sta bruhnili v megleno jutro in Razboršku so zadnje besede obtičale med zobmi. Z zamolklim padcem sta se zrušili telesi k steni in obležali. Nato je oficir s pištolo šel od enega trupla do drugega in dvakrat stisnil petelina. Samo za spoznanje sta se premaknili glavi pod kroglo.

Pok je nad spodnjeno steno odtrgal droben plazek peska, ki je prinesel s seboj za dlan široko rušo trave, vso posuto s stisnjenimi cveti rigeljcev. Bilo je pač še zgodnje jutro in cvetje se še ni razprlo. Stisnjeno in mokro od megle je obstalo ob Razborškovi glavi.

Razborškova smrt je Žalarja strašno zadela. Ker pa je Razboršek hodil v Štepanjo vas, je prišel pri prvi raciji na črno listo tudi Žalar. Odpeljali so ga v belgijsko vojašnico v Ljubljani in čez nekaj dni so ga z drugimi vred odvelekli v koncentracijsko taborišče Gonars. Silvo je njegov odhod strašno zbolel in tedaj se je prvič sprla z Blažem. Ta je očitno pokazal veliko ljubosumnost.

BARAKE so stale na peščenih tleh in onstran njih, na severni strani so v pripeki počivale zidane stavbe, kjer so bile pisarne, kuhinja in ambulanta. Od tam se je pričela žična ograja, ki je mejila taborišče in ljudi od sveta in svobode.

Ko je Viktor Žalar stopil v to zakleto, mrtvo mesto, ni bil presenečen. Mirno in vzvišeno je pustil, da so ga gnali od pisarne do pisarne in ko so mu določili barako, ki naj postane njegovo novo bivališče, je vdano klampal za stražarjem.

Baraka, v katero je prišel, je bila videti med drugimi najmanjša in je stala med zadnjimi na južnem koncu taborišča. Vendar še ni bila polno zasedena. Imela je samo štiri prebivavce. Najbližje izhodu je imel nizko ležišče mlad fant, takoj poleg njega je na pogradu sedel starejši človek z izrazitim kmečkim obrazom. Štirje pogradi od njega naprej so bili še prazni. Na levi strani sta bila prav tako zasedena samo dva prostora in sicer skrajna v kotu. Na leseni steni sta na žeblju visela dva svetla suknjiča.

Žalar se je pričel predstavljati.

„Jože Stržinar z Vrhnike,“ je rekel mladi fant, ko mu je segel v roko. Nato je stopil Žalar k pogradu kmečkega človeka. Mož je dvignil oči. Bile so rumenkijate, bolne in žalostne, da je Žalarja zabolelo.

„To je Tone Zupančič iz Žužemberka,“ je rekel naglo Stržinar. „Bolan je bil in se še ni dobro popravil.“

Zupančič je samo prikimal in se počasi spet zleknil na ležišče.

Žalar je odšel do ležišč na levi strani.

„Nov grešnik, a?“ je rekel prvi malomarno. „Marjan Dolžan moje ime.“

Drugi je stegnil samo dva prsta.

„Slavko Skalič.“

„Vidva sta verjetno iz Ljubljane, kajne?“ je suho vprašal Žalar.

„Da,“ je rekel Skalič.

Zdaj šele si je Žalar izbral ležišče poleg kmečkega človeka, ki je topo gledal v strop in se ni premaknil.

Stržinar je še vedno stal na svojem mestu.

„Kaj je novega zunaj?“ je vprašal nekam razočarano.

„Nič,“ je rekel Žalar. „Ljudje se drže domov, če pa odhajajo, odhajajo samo na dva kraja: v gozd ali v internacijo.“

„Kako to, da je še ti nisi pobral v gmajno?“ je rekel Dolžan. „Boljše tam kakor tukaj.“

Žalar je začutil pikrost.

„Bil sem prepozen. Iz Ljubljane ni tako lahko priiti, vsa je v bloku.“

„Ko Joža zbere vso svojo silo, bo hitro drugače,“ je zanosno rekel Skalič.

„Kakšen Joža?“ je rekel Žalar.

Skalič se je zasmejal.

„Tisti z brki.“

„Ta nam rešitve ne bo prinesel,“ je naglo siknil Stržinar.

Dolžan se je skopal na komolce in tako sloneč zaničljivo pihnil:

„Tudi ti ne, ki si za bele!“

V sivi raztrgani srajci je Stržinar stal pri vratih in Žalar je takoj videl, da je zbadanja že vajen. Nič se ni razburil.

„Ta dva upata v Stalina, veste,“ je rekel, ko je opazil Žalarjev pogled. „Vedno smo si v laseh. Ali tudi vi tako mislite?“

Nekaj iskrenega, naivnega je gorelo iz fanta.

„Od Stalina nič ne pričakujem,“ je rekel počasi.

„Niste ofar?“ je bruhnilo iz fanta.

„Tega nisem rekel,“ se je Žalar nasmehnil. „Po mojem nekaj moramo imeti za odpor — toda nekaj svojega.“

„O,“ je rekel fant. Meščana sta se zasmejala. Nato je Stržinar sedel na pograd in se šele čez čas zleknil.

Tako se je pričelo Žalarju novo življenje, nov red, surov, brez srca, ograjen z žico in z olivnimi obrabi stražarjev. Hrana je bila pičla in brez moči, pisanje pisem in prejemanje paketov dovoljeno enkrat na mesec, toda vse je šlo skoz cenzuro in natančen pregled.

Ljudje, ki so jih nagnali skupaj od vseh krajev, so tvorili čudovit, teman sejem. Kmečki ljudje so koleštrali okoli, gledali čez ograjo, se zbirali, govorili, toda v vsem je bila strašna trudnost, naveličanost in jeza. Brez moči so bili proti usodi, ki jo je nekdo pletel brez njih, in v svoji zagrenjenosti so divje sekali proti meščanom, ki so se zbirali v kroge in politizirali. Iz mesta prihaja vse hudo. Žalar je že v prvem tednu spoznal, da sta se na enem prostoru zbrala dva tabora, ki si nista zaupala, ki sta se

Stara planšarija v Trenti

gledala postrani in si, največkrat brez besedi, nekaj očitala. Ni se hotel vtikavati, ni se še znašel, a iz dneva v dan je določeneje čutil, da gre v bistvu za staro, že skoraj nezavedno sovraštvo med meščansko in kmečko kasto. Razmere doma so rodile črno-borzijanstvo, meščanski človek je nenadoma padel v neko odvisnost od kmeta, ki je še vedno imel odveč nekaj masti, masla, mleka, suhega mesa in krompirja. Meščani sami so gnali cene kvišku, v istem času pa kleli kmeta, da odira in izrablja težki položaj. Privoščili so mu rekvizicije partizanov. Zdaj so se vsi ti ljudje znašli na istem prostoru, kjer so morali živeti celo skupaj pod isto streho.

Šele čez čas je ugotovil, da je še nekaj. Neko popoldne, ko sta Dolžan in Skalič odšla iz barake, se je Stržinar, ki je ostal pri Zupančiču, nenadoma zasukal proti Žalarju.

„Vi niste čisto z ofarji, kajne da ne?“

Vprašanje je bilo tako naglo in tako nepričakovano, da se je Žalar zmedel. Del je prst med strani „Kačurja“, ki ga je ravno bral, in gledal proti fantu.

„Zakaj tako misliš?“

„Drugače govorite in nikoli ne psujete kakor Dolžan in Skalič. Veste, ta dva organizirata OF tudi tukaj in mene ne moreta, ker nočem zraven. Prav taka sta kakor glavni ofar v naši vasi — komunista! Ta, ki je v naši vasi, je mojemu očetu naravnost povedal, da ga bodo ubili, če bo za bele. Jaz mislim...“

Zunaj je zahrustal pesek in Stržinar se je obrnil nazaj k Zupančiču. Ali sta Dolžan in Skalič zavohala, kaj so imeli; zvečer, ko so že ležali, je v temi rekel Dolžan:

„Naša stvar dobro napreduje, posebno v Ljubljani. Osvobodilnemu gibanju se najbolj upirajo farji in kmetje. Razumljivo, far je kmeta vedno tiščal k tlom, da bi ničesar ne videl, posebno na Dolenjskem, kjer še vedno pobira bero. Od česa pa naj bi se redil, če bi mu kmet ne dajal?“

„To ne bo držalo,“ je rekel počasi Žalar. „Prvi, ki so jih Nemci pognali, so bili farji.“

Dolžan je za hip utihnil in Žalar je slišal globoko Stržinarjevo dihanje.

„Bile so izjeme,“ je rekel Dolžan. „Narodno zavedni duhovniki. Ti tudi naše gibanje podpirajo, čeprav še ne čisto javno. Boje se škofa in visoke duhovščine. Toda na splošno so proti nam in pridobivajo ljudi s tem, da je gibanje komunistično. To seveda vžiga.“

„Dejansko je res, da še nihče ni pokazal prave barve,“ je rekel malomarno Žalar. „Ljudje imajo zavoljo tega občutek, da ima nekdo pri gibanju pravo in zadnjo karto še v roki. Morda se motijo, toda prave jasnosti še ni. Tudi jaz je ne vidim, čeprav sem trdno prepričan, da upor moramo pripraviti in zanj mnogo žrtvovati.“

Zdaj se je oglasil Skalič.

„Videl boš jasno, ko se beli organizirajo in prično z izdajanjem na debelo. Pričeli so že in zato smo mi tukaj.“

„Čudno, kako da sem tudi jaz,“ je siknil Stržinar. „Izdajavce imate potem tudi na vaši strani.“

Žalar se je nasmehnil, toda ni rekel besede. Tudi Skalič je molčal.

Že blizu srede junija je v taborišče pronicnila vest, da so partizanski likvidatorji pričeli čistiti teren. V sami Ljubljani so pri belem dnevu ubili duhovnika Ehrlicha in njegovega stražarja, dobro uro za njim pa še enega vodnika belih. V barako je prinesel novico Skalič.

„Spet je nekaj belih izdajavcev manj!“ je dostavil.

„Svinja je vsak, ki umore zagovarja!“ je bruhalo iz Stržinarja.

„Ne vem, komu naj ti umori koristijo,“ je rekel mirno Žalar.

„Nam!“ je siknil Skalič.

„Reci rajši komunizmu!“ je rekel Stržinar. „V mestu ste ga skotili in zdaj bi ga radi pasli po deželi!“

Skalič se je pogнал proti fantu, toda Stržinar je dvignil pest in Skalič se je naglo umaknil.

„Če bi bil zdaj doma, bi ti ne dihal več dolgo,“ je hropil.

„Eden od naju!“ je rekel Stržinar, ves bled. „Nihče ne ve, kdo.“

Težko vzdusje se je naslednji dan za spoznanje pomirilo. Zupančiču so že nekaj dni sem zatekale noge in postajal je čudovito miren. Zdaj pa se je pokazalo, da hiranje postaja pravo umiranje. Leva noga se mu je tako strašno debelila, da je bila videti kakor stopa. Zajtrk mu je prinesel Žalar, južino Stržinar. Iz svojega sta zajela vso goščavo in jo prelila v Zupančičevo porcijo in tudi ves svoj kruh sta mu dala. Hvaležno ga je sprejel, ga mlel po ustih, toda Žalar se le ni mogel znebiti občutja, da Zupančiču ni več pomoči.

Zunaj barake je govoril s Stržinarjem.

„Ti si dlje tukaj, kaj misliš, da mu je?“

„Voda, gospod Žalar.“

„Pusti gospoda!“ je rekel Žalar.

„Jaz sem samo kmet,“ mu je bilo nerodno.

„Jaz tudi,“ je rekel trdo Žalar. „Nazadnje sem bil za hlapca. Zupančiča bi morali spraviti na ambulantno.“

„Ne bo šel,“ je rekel Stržinar. „Samo enkrat je bil. Sicer pa... tudi tam bi samo ležal. Malo smo vsi napihnjeni. Pravijo, da nam v hrano mešajo arzenik. Pri Zupančiču je hudo, ker mu nagajajo ledvice in srce.“

„Ali ima družino?“

„Štiri otroke,“ reče Stržinar. „Italijani so mu zaglali skedenj, ker sta se v njem skrivala dva partizana. Zavoljo tega so ga poslali sem. Prve dni je govoril samo o živini, kaj bo brez klaje. Nato se je nenadoma zaprl vase. Človek tu se ne sme zapreti, vsaj kregati se mora, če drugega ne. Vase zaprte ljudi to življenje strašno hitro izglođa.“

Zupančič se ni popravil in njegovo čudno dihanje v nočeh je prineslo v barako pošasten molk, ki ga nista upala premakniti niti Dolžan niti Skalič. Če sta govorila med seboj, sta govorila šepetaje. Žalarja je njun šepet vznemirjal, toda ni hotel reči besede.

Proti koncu junija je nastala vročina in visela nad taboriščem kakor ogenj. Pesek je bil razbeljen in redki šopi trave so uveli sihali skoz razpokano zemljo. Mučna vročina se je ovijala teles in Žalar se je prvič počutil motoglavega in pijanega. Noči v baraki so bile zagatne, dušljive in obračanje teles na pogradih ni prestalo do jutra. Miren je bil samo Zupančič, ležal je kakor klada in Stržinar in Žalar sta lovila njegovo dihanje. Če se je le za hip ustavilo, sta se oba hkrati dvignila in se nagnila čez pograd. Zupančič je spet dihal.

Noč zadnjega junija je bila prava poplava vročine. Nebo zunaj se je zamrenilo in oblaki so zaprli vročini še zadnjo pot. Tlela je tik nad zemljo, zrak je bil gost, kakor da ti nekdo tišči na usta težko volno. Žalar in Stržinar, oba sta sedela na pogradu in po golih hrbtih jima je polzel pot.

„Mislim, da gre že proti jutru,“ je šepnil Stržinar. „Morda se le skuha nevihta.“

„Človeku se zapira dihanje,“ je tiho rekel Žalar. Nenadoma sta oba prisluhnila. Bilo je slišati kakor žuborenje in prihajalo je z Zupančičevega pograda. Hipoma se je pretrgalo.

„Zupančič ne diha več!“ je šepnil Stržinar. Oba hkrati sta planila k pogradu in Žalar je otipal zabreklo zapestje. Bilo je mirno. Nato je pritisnil uho k Zupančičevim prsim. Niso se dvigale, molčale so kakor globoka jama.

„Mrtev je,“ je slovnili. „Voda mu je zalila srce.“ Zdaj sta vstala tudi Dolžan in Skalič in prvič, kar so bili skupaj v baraki, so bili zgneteni v gručo. Dolžan je prijel za kmetovo roko, jo privzdignil in spustil. Udarila je nazaj na stranico.

„Preklete, mrtev je! Umreti je moral v hipu.“ Tedaj je zaškrebalo po strehi, takoj nato pa se je ulilo in po slepečem blisku, ki je za hip ožaril temo, se je pričelo zlivati, da je baraka utonila v šumenju in bučanju vode. Vse je trajalo komaj pol ure, toda ves ta čas so vsi sedeli na Žalarjevem pogradu in zmedeni prisluškovali neurju in Zupančičevemu molku. Ko se je nevihta ustavila, sta Dolžan in Skalič odšla v svoj kot.

Zjutraj, ko so odhajali po zajtrk, sta zadnja odšla Dolžan in Skalič. Žalar je vzel s seboj tudi Stržinarjevo skodelo, zakaj Stržinar je hotel najprej najaviti Zupančičevo smrt. Ko so se vrnili, je Viktor zapazil, da nad Zupančičevim pogradom ni več skodele. S čudnim, temnim občutjem se je obrnil proti kotu.

„Saj jo bova takoj vrnila,“ je rekel Skalič. „Zupančičev zajtrk si bova razdelila.“

Gledal je proti njima, nato pa s sunkom vstal, šel do njiju in brez besede izpulil Zupančičevo skodelo iz Skaličevih rok. Obesil jo je nazaj na žebelj, nad stekleni pogled mrtvega kmeta. Še preden se je Stržinar vrnil, sta Dolžan in Skalič odšla iz barake. Žalar je zgubljeno gledal v rumeni Zupančičev obraz, nato pa se počasi sklonil in brez muke z mrtvega snel poročni prstan.

Ko je vstopil Stržinar, je vstal, mu dal skodelo z zajtrkom, nato pa mu v roko porinil prstan.

Premurski motiv

„Snel sem ga, ker bi mu ga sicer ukradli. Nekoč ga povrneš njegovi ženi.“

Nato sta prišla dva od zidanih poslopij z nosili. Brezbrizno, navajena žalostne obrti, sta dvignila Zupančiča s pograda, ga položila na nosila, pogrnila z odejo s pograda in nato je eden snel z žeblja še njegovo skodelo in jo spustil mrtvemu k nogam.

Ko sta se odmajala, sta Stržinar in Žalar gledala za njima. Šele čez čas se je Stržinar obrnil. Velike solze so mu tekale po licih.

„Saj veš, z njim sva se...“

„Vem,“ je rekel zamolklo Žalar. „Nič ne pomaga, v tem pasjem času je tudi mimo žalosti treba trimasto hoditi naprej.“

Nato je odšel iz barake. Nosila z Zupančičem so se zibala že daleč zgoraj.

Italijani so pri neki raciji dobili na podstrešju nad skladiščem v Bregarjevi trgovini partizansko literaturo. Bregar je sicer skušal zvrniti krivdo na skladiščnika, a ni pomagal. Bil je poslan v taborišče in se je v Gonarsu spet srečal z Žalarjem.

(Se bo nadaljevalo)

**DO
Evropi**

Anglija

Vesele in blagoslovljene velikonočne praznike želi vsem rojakom v Veliki Britaniji F. Bergant, župnik.

Avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Na pustno soboto smo linški Slovenci pripravili pustno prireditev s plesom. Na pobudo g. Živkoviča smo povabili slovenski kvintet iz Celovca „Veseli študentje“. Če je morda kdo imel prej pomisleke, da bo kvintet preveč drag za nas, je ta pomislek spahnel, ko so prvič zaigrali. Dokazali so, da so res veseli študentje, in so nas nadvse prijetno zabavali. Celo policaji so se zanimali, odkod smo dobili take dobre muzikante. Seveda smo s ponosom rekli, da so to naši študentje s Koroškega. Za njih neumorno igranje in za dobro voljo, ki so nam jo posredovali, se jim lepo zahvaljujemo. Igrali so nam valčke, polke, čarleston in vse, kar je kdo hotel. P. Jožefu se pa moramo zahvaliti za dobro kapljico, ki jo je preskrbel. Imeli smo tudi domače klobase, ki jih je naredil g. Sadl. Hvala tudi g. Zoretu, ki nam je dobil za zabavo farno dvorano. Lepa hvala vsem, ki so s svojim delom in požrtvovalnostjo omogočili res prijetno zabavo. Vsaka taka prireditev uspe le, če smo vsi pripravljeni nesebično pri njej sodelovati. Vsem, ki so darovali za godce, iskrena hvala. Če bomo skupaj držali, potem se bomo spet zbrali za materinski dan v maju.

7. februarja je božja dekla pretrgala nit življenja prekmurske-
mu rojaku g. Kovaču, ki zapušča
ženo in štiri male otroke. Bil je
po veri protestant. Cerkveni slo-
venski zbor mu je pod vodstvom
pevovodje g. Zoreta zapel pri od-
prtem grobu žalostinko. Naj po-
čiva v miru!

SALZBURŠKA

SALZBURG — Na pustno nedeljo nas je bilo pri maši več kot kdajkoli prej. Menda je nekatere rojake privabila vest, da bo po maši pustna zabava. G. Zver nam je preskrbel prostor v gostilni „Pri zlatem petelinu“, kjer je v službi njegova svakinja, da smo lahko peli po mili volji. Tudi za vrтели so se mladi. Prav prijetno popoldne in večer smo skupaj preživeli. Ker je bil naslednji dan delavnik, smo se tudi pravočasno razšli.

HALLEIN — Skupina premurskih rojakov v Halleinu se kar dobro drži in res pridno prihajajo k službi božji. Vsakič nas je malo več. Pogrešamo pa zadnje čase rojake iz drugih delov Slovenije, predvsem iz okolice Kranja, ki so tudi tam na delu. Zaradi posta smo bili zadnjič bolj resni in smo se omejili na postne ter narodne pesmi. Pa je bilo kljub temu lepo.

TENNECK — Kar nas je slovenskih „Pongaucev“, se zberemo vsako drugo nedeljo. Seveda, če bi vsi prišli, bi nas bilo še mnogo več. Čakamo, kdaj se bodo oglasili pri nas tudi rojaki iz Mülbacha am Hochkönig. Kar je mladih v Tennecku, jih vse počasi izvabi Nemčija, kjer je malo boljši zaslužek, kar pa morajo plačati s ceno, da so bolj daleč od doma. In če se malo več zasluži, se pa tudi več porabi.

KOROŠKA

SPITTAL OB DRAVI — V hiralnici beljaške bolnice je ravno na svoj rojstni dan, 7. marca, umrl 62-letni g. Jože Krašovec in bil 10. marca pokopan na župnijskem pokopališču v St. Martinu pri Beljaku. Rojen je bil 7. marca 1907 v župniji Raka na Dolenjskem. Pozneje ga je živ-

ljenska pot zanesla v Ribnico na Dolenjskem, kjer se je tudi oženił in skoraj 15 let opravljaj službo pismonoše. Leta 1945 je tudi on zapustil pridno ženo in 4 otroke in domovino in pred komunističnim nasiljem kot zdrav in krepak mož odšel na Koroško. Tukaj je ostal in začel bolehati. Razne bolnice so bile priče njegovih telesnih in lahko rečemo, tudi duševnih bolezni. Pravijo, da je vse to dobil zaradi injekcij in tablet. Bil je v Seebachu, več let v Riedu in Innkreisu v Gornji Avstriji, kamor so takratne tukajšnje oblasti pošiljale tiste naše ljudi, ki so bili vsaj domnevno bolni na pljučih. Tam je rajni tudi dobil misli, ki so dovolj pričale, da z njim ni vse v redu. Ko je prišel nazaj v Spittal, je dobil stanovanje v eni izmed hišic za samce ob Nansenovi cesti in je tam ostal in sameval, dokler ga lansko leto zdravnik zaradi bolezni in izčrpanosti ni poslal v beljaško bolnico, od koder se ni več vrnil v Spittal. Iz bolnice so ga preselili v bolniško hiralnico, ker v Spittalu ni imel nikogar, ki bi ga redno oskrboval, sam pa tega ni bil več zmožen. Podlegel je pljučnici, ker izčrpano telo ni bilo več odporno. Bog je tudi njega, kakor že veliko drugih naših ljudi, ki so po isti poti leta 1945 prišli v te kraje, iz zemeljskega pregnanstva preselil v večno svobodo.

Vsi, ki so rajnemu v teh letih lajšali težave življenja, naj bodo prepričani, da bodo prejeli plačilo od Njega, ki je rekel: „Karkoli ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili.“ Rajnemu Jožetu želimo večni pokoj, družini v domovini pa izrekamo iskreno sožalje!

Dolgo letošnjo zimo so naši ljudje kar dobro prenesli. Neka-
terim bolnikom se je tudi zdravje
izboljšalo. Tako je ga. Frančiška
Kržišnik kar dobro zopet prišla
k sebi. Tudi g. Jože Rajšp, ki sta
mu lani ohromeli leva roka in
noga, si je že kar dobro opomo-
gel. Tudi mi vsi se veselimo z nj-
ma izboljšanja in upamo, da bo-
sta popolnoma okrevala. Kar po-
gumno naprej!

Vsem Slovencem v Spittalu in okolici, naročnikom „Naše luči“

pa še posebno, voščimo blagoslovljeno Veliko noč! Praznujte po starih slovenskih običajih v cerkvi in doma!

ŠTAJERSKA

G. Martin
Belej

G. Martin Belej, roj. 21. 10. 1917 v vasi Trojno, župnija Laško pri Celju, zdaj že 15 let dušni pastir v zdravilišču Enzenbach, župnija Rein pri Gradcu, je slavil 5. marca letos 25-letnico nove maše. V Avstrijo je prišel kot begunec leta 1945, najprej na Korosko in nato v Gradec. Ker je bil bolan na pljučih, je imel 2 težki operaciji. Štiri in pol leta je bil bolan. Popravljal se je. Malo pred njegovo srebrno mašo sem prišel z njim skupaj. Takole sva se pogovarjala:

Jaz: Spomnim se še, med vojsko je bilo, ko ste bili mariborski bogoslovci pri jezuitih v Ljubljani. Koliko vas je bilo leta 1944 posvečenih?

Belej: Osem. Za tisti čas kar lepo število. Škof Rožman je bil posvečevavec. Z našim škofom v Mariboru ni bil takrat možen nikakšen stik. Posvečeni smo bili in nove maše smo imeli skupaj v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. Takrat je ta cerkev služila bogoslužnim namenom, kljub okupaciji! Danes je drugače. Zelo prostorna cerkev je bila ob teh novih mašah nabito polna. Močno žalostno je bilo dejstvo, da nihče od svojcev vseh osmih novomašnikov ni bil navzoč pri tej slovesnosti.

Jaz: Kje pa ste takratni novomašniki sedaj po 25 letih?

Belej: Po vsem svetu smo razkropljeni: dva sta v Sloveniji, dva sta drugje v Evropi, dva sta v Severni Ameriki in dva v Južni Ameriki.

Jaz: O tvoji poti do duhovništva bi rad nekaj več vedel.

Belej: Oče je bil navaden železničar, mati pa je oskrbovala majhno posestvo, rodila in vzgajala nas otroke. Mati je bila žena dela in žrtve, oče pa je bil mož dela, idej in molitve. Osem otrok nas je bilo in od teh smo trije študirali. Preprosto življenje, povezanost vseh družinskih članov, zaupanja polna molitev ter božji blagoslov so v glavnem faktorji, ki so omogočili revni družini marsikak uspeh. Nesebična delavnost naših sestra v družini je veliko pripomogla pri študiju treh fantov. Še danes vidim očeta, kako je kako nedeljo neposredno po 16-urni službi prišel k maši. Služba božja je bila zanj še prava služba.

Jaz: Vendar, kje je vzel oče denar, da ste mogli trije študirati?

Belej: Brat, ki je v Rimu duhovnik, je bil v semenišču. Jaz in mlajši brat pa sva od doma hodila v celjsko gimnazijo vsa leta. Iz Laškega v Celje ter nazaj sva se vozila z vlakom, od vlaka do doma pa pičlo uro še peš. Seveda je šlo za pot veliko časa v zgubo, študij je bil pa tako le cenejši, ker naju vožnja z vlakom ni skoraj nič stala zaradi očetovega poklica. Pozno popoldne sva prihajala domov. Četudi že utrujena, sva se morala lotiti domačih nalog in učenja. Vse je dobro šlo, ja, celo lepo je bilo,

Jaz: Ali je bila zate odločitev za duhovniški poklic težka?

Belej: Prav lahka ni bila, gotovo ne. Je bila pa res moja lastna odločitev. Skoraj tri leta sem študiral v semenišču v Mariboru. Doletela nas je vojna, razpust mariborskega bogoslovja, grozila nam je nemška vojaška služba. Po polletnem čakanju smo se pretihotapili v Ljubljano. Ne le pot čez novo nemško mejo je bila nevarna, tudi možnost študija v prenatrpani Ljubljani ni bila gotova.

Jaz: Po mnogih težavah in preizkušnjah si le dosegel svoj cilj. Četrto stoletja je minilo od tega. Tebi in tvojim sobratom iskreno čestitam k srebrnemu jubileju.

Dragi Tinče! Kadar sem se obrnil nate s prošnjo, da bi pomagal naši skupnosti v Gradcu s spo-

vedovanjem ali mašo, nisi nikdar odklonil, ampak si ob svojem rednem delu rad priskočil Slovencem na pomoč. Za vse usluge, ki si jih meni ali Slovencem storil, Ti izrekam pristrčno zahvalo. Obenem Te prosim, da nam tudi v bodoče pomagaš. Bog naj Ti da zdravja in moči, da boš mogel doživeti še druge, višje jubileje!

J. H.

Belgija

LIEGE-LIMBURG

V Winterslagu je gdč. Norma Pelikan sklenila zakonsko zvezo z g. Marcelom Schaken. Toplo čestitamo.

V mladi družini Hadži Pop Mitrev-Žnidaršič iz Trooz se je rodila hčerka, ki je ob vstopu v Cerkve dobila ime Pavlina-Ana. Čestitamo.

Ga. Tisnikar iz Mechelena, ki je bila operirana v Leutu, se je že vrnila na svoj dom. Tudi ge. Roex Slavki iz Anderlechta se je zdravje obrnilo na bolje.

Velikonočne skrivnosti naj vsem našim bolnikom in vsem trpečim nudijo obilje duhovne tolažbe!

V Eisdeni je po težki bolezni v Gospodu zaspala ga. Ramšak Hedka. V najhujši zimi smo jo spremljali na zadnji zemeljski poti. Naj počiva v miru! Možu in otrokom izražamo krščansko sožalje.

VELIKONOČNA OPRAVILA BODO, KOT VSAKO LETO, V EISDENU, SERAINGU IN WALTERSCHEJU. Podrobna oznanila glejte v prilogi!

Vabimo vas k sodelovanju pri „POSTNI AKCIJI“ v korist slovenskega zavoda v Rimu. Pri službah božjih bomo delili kuverte, kamor boste mogli vložiti svoj dar. Dar morete poslati ali izročiti tudi poverjeniku Naše luči, zastopniku slovenskih društev ali duhovniku. Bodimo velikodušni! Hvala vnaprej!

CHARLEROI-MONS-
BRUXELLES

NESREČA. — V rudniku se je ponesrečil g. Karel Zrinski iz

Fleurus — zlomil si je dvakrat desno nogo v stopalu — in se sedaj zdravi v kliniki Reina Fabiola v Montignies-sur-Sambre. Želimo mu okrevanja.

XVI. SLOVENSKA PRIREDITEV bo v nedeljo, 27. aprila 1969, v dvorani „Familia“ v Gilly-Haies pri Charleroi. Začetek ob 15. uri. Med drugimi točkami je na programu tudi veseloigra „SLABA VEST“ v popolnoma predelani izdaji; ima sicer pet dejanj, od katerih sta dve zelo kratki in bo tako trajala igra kot po navadi. Oder bo krasila nova kulisa, pripravljena prav za to veseloigro. Točnejši program boste prejeli priložen aprilski številki „Naše luči“. — Te prireditve ohranjajo v nas ljubezen do slovenske besede in pesmi, do naše slovenske domovine, do slovenstva sploh! Zato vsak, ki še čuti Slovenca oz. Slovenko, naj ima za svojo dolžnost, da se te kulturno-zabavne prireditve udeleži. Ne bo vam žal!

VELIKO NOČ bomo pa praznovali, kot bo objavljeno v „MED NAMI, št. 51“.

Francija

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob *petih* popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres, Paris 6° (métro: Sèvres-Babylone).

Slovenska pisarna (7 rue Gu-

Krst Štefana Vöroš v Mulhouse.

tenberg, pritličje-levo, Paris 15° métro: Charles Michels, telefon: 250-89-93) je odprta vsak torek in vsak četrtek popoldne.

Obredi velikega tedna bodo vsak večer (veliki četrtek, veliki petek in velika sobota) ob *osmih zvečer* v naši kapeli.

Na velikonočni ponedeljek bo sveta maša kot po navadi.

V *nedeljo, 4. maja*, bo imel svet mašo ljubljanski nadškof Jožef Pogačnik, ki bo podelil nekaterim našim otrokom zakrament svete birme. Pridimo v čim večjem številu, da pozdravimo prvega slovenskega metropolita!

LA MACHINE (Nièvre)

12. februarja smo pokopali Ano Horjak. Pogreb je vodil g. Tone Stres iz Pariza. Pokojna je bila rojena v Blanci pri Brestanici (Rajhenburgu) leta 1894. Leta 1917 se je poročila z Jakobom Strniša

in odšla v Francijo leta 1926, kjer se je po smrti prvega moža poročila leta 1928 z Ivanom Horjakom. Postala je drugič vdova leta 1961. Umrla je v nedeljo, 9. 2., v Forbachu, kamor je rada hodila k svojemu sinu inženirju Jakobu. Pokojna je imela veliko ljubezen do svojega naroda in do Cerkve kakor tudi do svojih, katerim izrekamo globoko sožalje.

LOIRET

Sveta maša za Slovence bo na belo nedeljo, 13. aprila, ob desetih v Chilleurs-aux-Bois.

NORMANDIJA

Slovenci se bomo zbrali k sveti maši na velikonočni ponedeljek, 7. 4., ob enajstih v cerkvi St. Désir (nova cerkev, route de Caen).

LA COMBELLE

Dve Slovenki sta nas zapustili v zadnjih mesecih. V novembru je umrla Ana Zajko, ki je bila rojena 1888 v Mlačah pri Ločah. Ko so začeli prihajati naši rudarji v Francijo, je bila njena družina med prvimi. Oktobra 1954 je zgubila moža Antona. Zapušča dve hčerki in sina. V januarju je odšla v večnost Marija Žgajnar, doma iz Velikih Lašč, kamor je šla pred leti še s takim veseljem na obisk. Vsem njenim otrokom, za katere je z veliko ljubeznijo skrbela, izrekamo sožalje, kakor tudi Zajkovim. Obeh, ki sta bili zvesti naročnici „Naše luči“, kot tudi njenih pokojnih, pa se spominjamo v molitvah!

LURD

Slovensko romanje pod vodstvom mariborskega pomožnega škofa Grmicha bo od 13. do 18. avgusta.

PAS-DE-CALAIS

Velikonočna skrivnost nam vsako leto na dramatičen način predstavlja zgodbo našega odrešenja. V čim večjem številu bomo skušali biti navzoči pri pretresljivih obredih velikega tedna, s sledočim sporedom:

Mericourt: veliki četrtek in veliki petek ob 14,30. Velika sobota blagoslov jedil ob 10. Velika nedelja ob 10.

Liévin: veliki četrtek in petek ob 17. Velika sobota blagoslov jedil ob 12. Ob 23 obredi z vstajenjsko mašo.

Bruay-en-Artois: veliki četrtek in petek ob 19. Velika sobota blagoslov jedil ob 13. Ob 20 obredi z vstajenjsko mašo. Velika nedelja maša ob 13,15.

Arras: Maša ob 17 v kapeli Boulevard Carnot (Maison des Oeuvres).

Velikonočni ponedeljek maša v Liévinu in Méricourt po nedeljskem redu.

Na belo nedeljo, 13. aprila, občni zbor Društva sv. Barbare in Živega rožnega venca.

3. maja birma v Bruay ob 20.

4. maja slovesno prvo sv. obhajilo z birmo v Méricourt-Salau-mines. Pridite v čim večjem številu!

Vsem vernikom veliko milosti ob prazniku vstajenja!

Pokojna Ana Horjak (La Machine) in Helena Valetič (umrla v Malih Munah. V Parizu živi njen sin Jože).

23. febr. je v Bruay-en-Artois prejel zakrament sv. krsta Jorge Wolny, sin Stanislava in Ljudmile, roj. Kelc. Naj ga spremlja božji blagoslov! Srečnim staršem naše čestitke.

OB LUKSEMBURGU

AUMETZ — Zakonca Tone Pišlar in Josette Mugerli sta 8. februarja dobila hčerko-prvorojenka. Dala sta ji ime Katarina. Krščena je bila v nedeljo, 9. marca. Krstni boter je bil Andrejče Pišlar, botra pa Anica Mugerli. Staršem naše čestitke, mali Katici pa srečo!

FAMECK — V družini Vladimira Batagelj in njegove žene Anice Cugmas se je rodila 27. januarja hčerka Valerija. Vso srečo v življenju želimo.

Dragi rojaki ob Luksemburgu! Vaš duhovnik Vam želi vesele velikonočne praznike. Opozarja Vas na prvomajsko romanje k brezjanski Mariji Pomagaj v Habsterdick. Peljala bosta vsaj 2 avtobusa: eden iz Omeca, drugi pa iz Tucquegnieux-Marine, kot na-

vadno. Prijavite se pravočasno! Letos bo še posebej slovesno, ker bomo imeli v naši sredi ljubljanskega nadškofa dr. J. Pogačnika in meškega škofa P. J. Schmitta.

TUCQUEGNIEUX-MARINE. — Tisti, ki plovejo po vesolju, niso ničesar izpremenili glede letnih časov. Zemlja se vrti vedno z isto hitrostjo in v isti smeri, z njo vred pa okrog dve milijardi astronomov, to smo mi, ki ne potrebujemo zato nobenega kompliciranega stroja, nobene umetne hrane in sodov umetnega zraka. Veleumi so tisti, ki so iznašli skrajno nerodne stroje, da obkrožajo nekaj časa naš svet, in se bodo morda za hip usedli na Luno. Tisti, ki je ustvaril na milijone in milijone zvezd, ki krožijo brez vsega vedno v istem redu, Tisti pa naj bi ne bil Veleum, Tisti naj bi sploh ne eksistiral?! Kako smo vendar majhni, naša prevzetnost nas pa še pomanjšuje do popolnega ničla! Kljub temu se pa zemlja suče in nam prinaša štiri letne čase, zdaj pomlad in s tem najlepši mesec maj.

Od leve na desno: Pri poroki in krstu v Matkovi družini (St. Jean-de-Braye, Loiret). — Ena skupina otrok v nedeljski šoli v Parizu. — Pri Duhovih v Aufferville (Seine-et-Marne) so imeli kolino. Nekaj klobas je ostalo še za bravce „Naše luči“.

Prvega maja bodo zopet drdrali avtobusi na slovensko Brezje v Habsterdick. Tam bomo seveda najprej pozdravili Marijo, potem pa mogoče tudi enega naših slovenskih škofov. Je že tako na svetu, da rdeče kapice nimajo radi samo otroci, ampak tudi odrasli. Prijavite se gotovo in čimprej!

Pa še to: Marsikdo, ki se je rad udeleževal tega našega lepega vsakoletnega romanja, leži že v grobu; ta in oni je pa zbolel in onemogel. Treba je skrbeti za naslednike, za naraščaj. Ali veste, kako lepo je rekla tista dobra verna slovenska žena: „Prijavim se in plačam stroške za romanje; če sama ne bom mogla iti, bom pa naslednico poiskala.“ To so besede in to je dejanje, vredno posnemanja.

IZ VZHODNE LOTARINGIJE

IZ naše pisarne:

Pogled skozi okno konec februarja: letos dolga zima, mraz, led, v nekaterih družinah pa prijetna pomlad.

Mala Sonja je prinesla novo življenje v družino Lešnjak Antona in Anice v Farébersviller Cité. 16. 2. je bila Sonja krščena v Merlebachu, botra je bila Kostelec Ivanka, boter pa naš rojak Leban Julijan, pravi umetnik v vlivanju in izklesavanju kipov živali (posameznih in v skupinah), ki jih ima na prodaj po ceni svojih stroškov. Na domu male Sonje smo v veseli družbi pozabili, da je zima, pozabili, da smo v tujini.

Tudi v družini Zovič Antona in Katarine Jelenič je tretje dete, Anica, prinesla veliko veselja. Rojena in krščena je bila v Creutzwaldu 2. marca. Družina stanuje v Cité Maroc.

Vsem, tudi neprijavljenim novorojenčkom želimo sonca sreče in stalnega božjega varstva.

Pred oltar v Merlebachu je pripeljala nevesta Marta Beršnjak ženina Jean Pierre Schmitta iz Falka. Dne 15. 2. sta pred Bogom sklenila zakon v zavesti, da pri naša zakon tudi ure, v katerih more le Bog pomagati. Marta je z dolgoletnim pridnim delom veliko dobrega storila bolnikom v

bolnici Creutzwald. Naj ji ljubi Bog povrne s svojim blagoslovom!

Smrt še nadalje redči naše kolonije:

9. 2.: Dobra mati Ana Horjak iz La Machine je obiskala sina Jakoba, našega dobrega inženirja pri rudniku, pa je nenadoma umrla v bolnici Forbach. Pokopana je bila v La Machine, kjer je stanovala.

20. 2. je po daljši težki bolezni umrla vdova Lešer Magdalena, roj. Močnik, roj. 10. 10. 1896 v Loki pri Zidanem mostu. Cerkveno je bila pokopana v Merlebachu v nedeljo, 23. februarja. Društvo „Triglav“ jo je spremljalo z zastavo, na grobu pa je zbor lepo zapel nagrobno pesem.

21. 2. so naznanili zvonovi 60 km od nas, v Vesheimu, smrt našega dobrega rojaka Ornik Jožefa iz Berlinga pri Phalsbourgu. Ko je bil upokojen, se je z družino preselil iz Habsterdicka v omenjeno vas Berling, kjer je kupljeno staro hišo s pridnim sinom prav dobro prenovil, okrasil spredaj z lepim vrtom in si z dobrim zrakom podaljšal življenje. Bil je edini katoličan v zgoraj omenjeni vasi sredi protestantov, ki pa so ga zelo ljubili in spoštovali, tako da se je pogreba udeležila družina tamkajšnjega župana in mnogo sovaščanov. Dokler je bila družina v Habsterdicku, je bila pri njih pred vojno prava misijonska postaja za slovenske duhovnike, lepa sloga v družini pa je bila znana našim rojakom in domačinom. Zelo rad je bral „Našo luč“, ki jo je imel naročeno od začetka. Star 79 let je odšel po večno plačilo za svoja dobra dela.

Iz Metza pa je došlo sporočilo, da je tam 27. 2. umrla vdova Velikanja Marija, roj. Oblak, stara 66 let, doma iz Spodnje Idrije. Pokopana je bila v Metzu 1. marca. Kot čebelica pridna, skrbna za svojo družino, je bila posebno dobro znana pri rojakih iz Primorske in Goriške.

Vsem omenjenim rajnim želimo večni mir in pokoj, sorodnikom pa izražamo globoko sožalje.

Po koledarju je zima končana: razni zabavni večeri so prenehali.

Letošnjo zimo jih je bilo še posebej veliko. Tudi naš cerkveni zbor „Slomšek“ iz Merlebacha je priredil vsakoletni družinski večer. 62 rojakov in prijateljev se je zbralo v dvorani Hospice Ste. Elisabeth, kjer smo najprej videli krasne skioptične slike od Jadranskega morja preko Babnega polja, Postojne, Škocijanske jame do Bleda in Vrbskega jezera, pa preko Avstrije in Švice do lepega rožnega vrta v Reumaux pri Merlebachu. Prelepe slike nam je kazal mož Anice Brezavšek g. De Mas. Nadaljnji program je bil pester in zanimiv. Slišali smo zgodovino cerkvenega zbora od časov g. Hafnerja, g. Skebeta do zdaj: krasnih maš, zlasti pod vodstvom g. Šinkovca Emila, stalnih nastopov v Merlebachu, raznih nastopov s slovesnimi mašami, ki jih je komponiral naš dirigent g. Emil, Lac de Hanau z orkestrom, petih maš v Hotwiller, Haut Clocher, Dauendorf, v Saint Avoldu na amerikanskem pokopališču, kjer je bilo med 18.000 vojaki pokopanih 180 Slovencev iz Amerike, v Orscholzu, Lebachu, vsakoletnega romanja v Habsterdick 1. maja, vsakoletnih izletov našega zbora in prijateljev, tedenskih nastopov ob nedeljah, to je ogromno cerkveno-kulturno-narodno delo. Seznam cerkvenih pevcev in pevk presega že številko 60. Nekateri so umrli, drugi zboleli, mladi se poročili in odšli v oddaljene kolonije. Z veseljem pa vidimo še naše drage pevce in pevke, ki sodelujejo že čez 30 let, z veseljem se spominjamo vseh organistov in dirigentov, ki so že sodelovali: g. Diema, g. Jančkoviča, g. Kratza, šol. ravnatelja v pokouju, našega organista skoraj 30 let; najlepše uspehe pa je imel in jih ima g. Emil Šinkovec, šolski ravnatelj v Farébersviller. Veseli smo, ker je organiziral celo, da je radijska oddajna postaja Saarbrücken oddajala našo sv. mašo iz cerkve v Freymingu. Veseli smo tudi vseh podpornih članov, ki so veliki dobrotniki našega zbora. Želimo, da bi se še novi priglasili k petju ali pridružili podpornim članom. Tem se je v zadnjem času pridružilo 6 rojakov in prijateljev. Vedno pa

imejte pred očmi: ne požete zaradi duhovnika, ampak v božjo čast in v blagoslov Vam in Vašim družinam. V poletnih mesecih greste na počitnice; kdor pa je doma, naj sodeluje pri bogoslužju brez vseh skrbi!

Letos nas čakajo še veseli dogodki.

1. maja bomo imeli izredno veselje, pozdraviti na „Brezjah“ v Habsterdicku nadškofa dr. Jožefa Pogačnika iz Ljubljane in škofa msgr. Schmitta iz Metza. Ta prvi obisk obeh škofov naj privabi naše rojake, da se bo vsakoletno število romarjev (800 do 1000) še zvišalo. Program bo objavljen v domačih časopisih in na posebnem tiskanem vabilu, ki ga boste dobili pravočasno.

13. avgusta namerava priti v Lourdes okrog tisoč slovenskih romarjev za 3 dni pod vodstvom pomožnega škofa iz Maribora. Istočasno bomo poromali tudi mi v Lourdes. Čas prigrasitve pri slovenski misiji v Aumetzu ali v Merlebachu bo tudi pravočasno objavljen pri svetih mašah, v „Naši luči“ in v tukajšnjih časopisih.

V veselem pričakovanju na te lepe slovesnosti želim vsem rojakom z lepo oživljajočo naravo vse, srečne velikonočne praznike, ki naj Vam prinesejo veliko novega poguma in novega zaupanja v srečnejšo bodočnost! — To Vam vsem želi Stanko iz Merlebacha.

ALZACIJA

V nedeljo, 9. februarja, je bil v Mulhouse krščen Štefan Voroš, sin Jožeta in Terezije Gujtman, iz Bratoncev v Prekmurju. Botrovala sta Štefan Maroša in Marija Jubert iz Loiret.

Italija

RIM

O praznovanju 1100-letnice smrti sv. Cirila v Rimu so poročali mnogi listi: o koncelebrirani maši pri Sv. Petru, o avdienci čeških in slovaških romar-

jev, o prireditvi v Vzhodnem inštitutu in o lepi večerni slovesnosti pri Sv. Klementu.

Slovenci smo se spomnili velike obletnice z mašo: slovaški mons. Andrew Stefan iz N. Jerseyja v Združenih državah je somaševal z gg. Ignacijem Kunstljem in Bojanom Ravbarjem zadnjo nedeljo v februarju v kapeli pri sestrah. Med mašo je imel g. Stefan tudi govor, v katerem je omenil, da je on v Ameriki župnik na poljsko-slovaški župniji, ki je posvečena sv. Cirilu in Metodu. Govoril pa je tudi o slovesnostih, katerih se je v zadnjih dneh udeležil, saj so imeli domala vsi slovanski narodi še posebne proslave ob tej veliki obletnici.

Po maši je bila v dvorani lepa prireditev, pri kateri so sodelovali člani Slovenika, pa tudi druga mladina s pesmijo in igro.

SLOVENIK — V maju bodo blagoslovili vogelni kamen Slovenika: v njem bo posebna skrinjica, v njej pa listina z imeni vseh dobrotnikov, ki so ali bodo darovali za Slovenik do 1. maja. Okrog vogelnega kamna, ki bo iz bližine groba sv. Petra, bodo vzdane tudi opeke iz vseh za Slovence najpomembnejših cerkva: Brezij, Svete gore, Ptujске gore, Svetih Višarij, ljubljanske stolnice, mariborske stolnice, koprške stolnice, cerkve sv. Vida v Clevelandu, slovenske cerkve v Bridgeportu...

Slovenik bo imel tudi svojo cerkev. Njena notranjost bo v celoti delo slovenskih arhitektov

in umetnikov. Kdor bi hotel, lahko daruje določene vsote za bogoslužne predmete v spomin na svoje ljudi. To lahko izroči kateremukoli slovenskemu duhovniku. Lahko pa vpraša, koliko kakšen predmet stane, in plača naravnost pri vodstvu zavoda: **SLOVENIK**, Via Aurelia 476, 00165 Roma — Italia.

Nemčija

NASVETI

D. R., slovensko dekle, zaposleno v gostinstvu, nam piše: Moj gospodar mi je zadržal potni list. Potrebovala bi ga, da si ogledam kako drugo delo, pa ga mi noče dati.

ODGOVOR: Potni list je osebni dokument, ki ga mora imeti vsakdo vedno pri sebi. Protizakonito je, zadrževati ga, in obenem je to v primerih, kot je Vaš, omejevanje osebne svobode. Gospodar sme imeti Vaš potni list le, kadar Vam preskrbi davčno karto (Lohnsteuerkarte) ali kadar podaljšuje za Vas dovoljenje za bivanje v Nemčiji (Aufenthaltserlaubnis). Edina Vaša dokumenta, ki jih mora gospodar hraniti, sta davčna karta in zavarovalna karta (Versicherungskarte).

OPOZORILO: V Nemčiji hodi po hišah zastopniki raznih podjetij, ki prodajajo električne aparate, knjige, gramofonske

Krst Sabine Drobež v cerkvi Hl. Geist v Stuttgartu 2. 2. 1969. Njen oče Franc Drobež je eden izmed muzikantov našega kvinteta „Slavček“.

plöße i. d. po „zelo ugodnih plačilnih pogojih“. Pri prodaji na obroke dajo podpisati kupno pogodbo. Naj nihče ne podpiše take pogodbe, dokler točno ne ve, kakšni so plačilni pogoji. Ker gre za plačevanje na obroke, se dejanska cena kupljenega predmeta zviša tudi za 50 odst. vrednosti. Ko je pogodba podpisana, jo je skoraj nemogoče razveljaviti.

OPOMBA: Kdor od naših ljudi v Nemčiji bi imel kakšno podobno vprašanje, kot sta zgornji, naj piše na naslov: Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. Splošno zanimiva vprašanja bomo skupaj z odgovori objavili na tem mestu „Naše luči“, ostala pa po pismu vpraševavcu.

BADEN

Neizprosna je usoda smrti, ki nam jemlje naše zveste naročnike, naše najstarejše slovenske naseljence v okolici Lörracha, ki so se tu zaposlili pred dobrimi šestdesetimi leti. V Haagenu je umrla 10. januarja ga. Angela Rosman, roj. Ledinek. V Veliki Pirešici pri Zalcu je bila rojena 11. aprila 1899. Kot sedemletna deklica je prišla s starši in sestrami ter obiskovala tukajšnje šole in dobila uradniško mesto v tekstilni tovarni, kjer je bila zaposlena večina rojakov. Besede zahvale, ki ji jih je izrekel na grobu tovarnar, moramo ponoviti tudi mi v iskreni zahvali za njeno zvesto slovensko narodno zavest. Z violinskih strun je rada izvabila napeve naših znanih narodnih pesmi še par mesecev pred smrtjo. — Draga gospa Angela, Tvoj zgled naj vzbudi posnemanje vseh, da ostanejo zvesti materini govornici, čeprav jih hrani tujina! Preostalih naše sožalje!

Pri Hartmanovih v Offenburgu je prijel 4. januarja mali sinko Ivan. Očka Ivan in mamica Ivanka, roj. Mihalič, sta prosila Anico in Cirila Vrablja, da sta sprejela botrstvo. Krstna obljuba bodi fantku vodilo skozi vse življenje!

Dragan Boto, sin Draga in Antonije, rojene Gregorinčič, je v Mannheimu prejel sv. krst. Botroval je g. Andrija Golemac. V družinski sreči in v varstvu bož-

Pokojna gospa Angela Rosman, rojena Ledinek (umrla v Hagenu), in g. Štefan Napotnik (umrl v Ljubljani).

jem naj raste in se razvija v krepostnega junaka!

HESSEN

S cerkveno poroko sta priznala resnost odločilnega „hočem“, ki sta ga pred slovenskim duhovnikom Frančkom Prijateljem in pričama gđč. Ivanko Tekavec in g. Pavletom Škuljem izrekla ženin g. Jean Treiner iz Belgije in nevesta gđč. Karolina Tomšič iz Zgornjih Pirnič. V iskreni medsebojni ljubezni in zaupanju naj jima ta dan ostane bleščeč spomin v vsem življenju!

POSARJE

V Blieskastlu sta 1. marca stopila pred oltar gđč. Colnarič Danica iz Maribora ter Mathias Branko iz Osijeka. Priči sta bila očeta Ignac in Franc. Bog daj srečo in blagoslov!

BAVARSKA

Fantovski in deklški večeri, ki jih prirejamo vsak mesec v našem uradu v Münchnu, skušajo osvetljevati najbolj aktualna vprašanja, ki morajo zanimati današnjega katoliškega fanta oziroma dekle. Kljub temu da se nas zbira k tem razgovorom majhna skupina, postajajo ti večeri vedno bolj zanimivi. Le želeli je, da bi se nam pridružili še mnogi drugi, saj bodo od teh razgovorov imeli nemajhno korist.

Slovenska maša v Ingolstadtju je s prihodom mnogih naših delavcev na delo v to mesto zelo lepo obiskana. Tudi v Augsburgu je čutiti pri maši prihod novih delavcev. V Münchnu je sicer cerkvena redno kar polna, biti bi pa morala že zdavnaj premajhna,

ko bi se dobršen del naših vernih ljudi, ki delajo v Münchnu ali okolici, udeleževal naše maše.

V Münchnu je bil krščen Aleksander Skodič, sin Bruna in Ane, roj. Šlamberger. Staršem čestitamo, fantku pa želimo vse dobro v življenju.

V ljubljanski bolnici je umrl g. Štefan Napotnik, dober, veren in pošten fant, ki je delal zadnji leti kot vrtnar v Traunreutu na Spodnjem Bavarskem. Štefan se je rodil pred 30 leti na Tepanjskem vrhu iz iste družine, iz katere je izhajal škof Mihael Napotnik. V Velenju se je Štefan izučil za vrtnarja, potem pa delal v Portorožu in v Nemčiji. Tu se ga je lotila neozdravljiva bolezen. Po operaciji se je vrnil domov, da je zadnje mesece preživel med domačimi. Ohranili ga bomo v spominu kot vedno veselega in dobrega fanta. Njegovim domačim izrekamo iskreno sožalje, njemu pa želimo miru in sreče pri Bogu!

WÜRTTEMBERG

Pomlad v družinah: V Esslingenu smo krstili v družini Robar Jožefa in Amalije sinka Marijana. Sestricama Suzani in Dariji je prinesel Mario veliko veselja. V Ravensburgu sta prinesla h krstu svojo hčerko Moniko Kunej Alojz in Frančiška ter svojega sinka Dejana Cvetko Boris in Sidonija. Kunejeva družina stanuje v Aulendorfu, Cvetkova pa v Oberhofenu. V Wasseralfingenu sta dobila zakonca Smej Jožef in Marija tretjega otroka. Pri krstu v Unterkohenu je dobil ime Petrček. — Tople čestitke!

Poroke: Pred oltar sta stopila v župnijski cerkvi St. Maria v

Stuttgartu 21. februarja Štrus Franc iz Ljubljane in Zitnik Milena s Police pri Grosupljem; 7. marca v isti cerkvi pa Rozman Stanko iz Mirne peči in Toplak Barbara iz Turnišča. V Faurndau sta se poročila Jurkovič Alojz z Janževega vrha, župnija Kapela, in Kočvar Verica iz Dola pri Hrastniku. — Čestitke!

Roberta ni več: Pred pol leta smo praznovali pri Jerebičevih v Esslingenu krst drugega otroka v družini, Roberta. Starši so ga z veseljem sprejeli in fantek se je zdravo razvijal. Sredi februarja pa je dobil tako močno gripo, da ga tudi zdravniška pomoč ni mogla več rešiti. Svojega mrtvega Roberta so starši prepeljali na domače pokopališče v Prekmurju. — Naše iskreno sožalje!

Skiptični večeri: Palestina pomeni kristjanu več kot katera druga dežela na svetu. Tam je živel Kristus, naš Odrešenik, po katerem nosimo kristjani ime. Tako ni čudno, da so naši delavci z velikim zanimanjem sledili skiptičnemu predavanju o tej deželi, ki je bilo v marcu v Ulmu, Pfullingenu in Esslingenu.

Pri otvoritvi slovenske knjižnice v Ravensburgu v Nemčiji so naši delavci z zanimanjem ogledovali razstavo knjig. — Na pustnem družabnem večeru v Konstanzu v Nemčiji se je zbralo veselo omizje slovenskih delavcev in delavk.

Tudi slovenska Primorska pod Italijo je našim ljudem pri srcu. Pri skiptičnem predavanju v Ravensburgu smo zvedeli za probleme naših rojakov onstran zapadne meje Slovenije.

Velika noč je blizu: V predpustnem času so bile maše lepo obiskovane, po mašah je pa povsod v naših dvoranah vladalo veselo pustno razpoloženje: v Sindelfingenu, v Nagoldu, še posebno pa v Stuttgartu in dvorani Friedenau in pri Rozerju na zadnjo soboto pred pustom in na pustni večer. Z zadoščenjem ugotavljamo, da ni prišlo do nikakih neredov kakor že kdaj v preteklosti. Bratje, le bodimo veseli, a pošteno veseli, to je, istočasno kulturni in omikani. Sedaj, ko smo v postnem času in je Velika noč že zelo blizu, pa mislimo na vredno pripravo na ta veliki praznik, predvsem s prejemom sv. zakramentov.

Za „Našo luč“: Slovenski duhovnik v Stuttgartu se najlepše zahvaljuje vsem tistim bralcem „Naše luči“, ki so pozitivno reagirali na položnico, ki so jo našli v februarski številki lista. To so namreč bolj oddaljeni ali osamljeni stanujoči rojaki, katere je le redkokdaj mogoče osebno srečati. Položnice se je duhovnik za take prvič poslužil šele lani. Do tedaj je pripuščal le dobri volji vsakega, ki list dobiva, da ga plača. Nekateri so to storili, a ne vsi. Tisti, ki so naročnino že za lani in za letoš plačali po položnici, so pokazali, da jim je dobrodošel in da ga želijo dobivati

še naprej. Do sestave tega poročila jih je to storila dobra polovica. Enako priznanje gre tistim, ki so v preteklih letih brez posebne prošnje sami pošiljali naročnino v pismu ali po nakaznici ali pa jo osebno plačali. Ni dvoma, da bodo prej ali slej to storili tudi letos. Naprošeni so le še vsi ostali, ki so v marčni številki zopet našli položnico, da po zgledu prvih tudi oni izkažejo listu svojo naklonjenost. Zanimanje za dobro berilo je znak kulture in plemenitega srca.

Ni izhoda iz barak? — Vprašanje stanovanj je za naše delavce v Nemčiji vedno živo, posebno pa še v zadnjih mesecih, ko prihajajo na nemška delovna mesta v večjih skupinah. Nekatere tovarne so postavile zanje barake, kjer jih po več stanuje v eni sobi. Ob tem dejstvu se človek vprašuje, kdaj bodo barake prišle iz zavesti naših ljudi v Nemčiji. Hitler je nudil našim izgnancem barake v Dachauu, begunskim delavcem okrog leta 1960 so posredovali barake rudniki v Porurju, sedaj pa nudijo barake našim ljudem moderne nemške tovarne. Višek ironije pa je v tem, da danes Mariborska in Ljubljanska borza za delo pri tem posreduje!

Brata Šprajcer (Spreitzer), stanujoča v Sindelfingenu, želita javiti, da sta odprla delavnico za avtolakiranje in kleparstvo v Böblingenu, Breitersteinstraße, telefon 26407. Cenjene stranke bosta zadovoljila s kvalitetnim delom.

ESSLINGEN — Na pustno nedeljo, 16. februarja, je bila v Esslingenu *pustna zabava* s srečolovom. Rojaki iz Esslingena, Stuttgarta in okoliških krajev so napolnili farno dvorano pri St. Elisabethskirche, da praznujejo krivoustega pusta. Zabava je bila živahna, polna smeha in presenečenj.

Nizozemska

Velikonočne slovesnosti bodo tudi letos kot običajno. Podrobna oznanila glejte v prilogi. Pridite!

Vabimo vas tudi, dragi rojaki, k sodelovanju pri postni akciji v korist slovenskemu zavodu v Rimu. Pri službah božjih in po domovih bomo delili kuverte, kamor boste mogli vložiti svoj dar. Če vas ne bo k slovenski službi božji, morete svoj dar izročiti ali poslati poverjeniku „Naše luči“, zastopniku društev ali duhovniku. Bodimo velikodušni! Hvala vnaprej!

V družinskem krogu sta zgledna zakonca g. Franc Kozole in ga. Ana, roj. Šumbera, prazno-

Trije novi člani božjega ljudstva: Bojan Prevolnik, Andrej Karlin in Ana Marija Prevolnik skupaj z botri med krstnim obredom v Landskroni na Švedskem. — Starši, botri in sorodniki Roberta Danijela Zobca po krstu v Göteborgu. Slavljencec sam se je umaknil „v privatna bivališča“ k zažluznemu počitku.

vala zlato poroko. Pri rudarjih je to redka slovesnost. Jubilanta, ki že več let stanujeta v Nuth-u, uživata lep ugled med rojaki. Gospod Franc se še vedno zvesto udeležuje slovenskih narodnih in cerkvenih prireditev in vsem je dober prijatelj. Gospa Ana pa vam prijazno odpira svoj dom in vas pozdravlja v lepi slovenščini s prijetnim češkim naglasom. Ob iskrenih čestitkah kličemo: Na mnoga leta!

Švedska

Poroka. — 22. februarja sta si obljubila zvestobo v zakramentu sv. zakona v katoliški cerkvi sv. Klementa v Hälsingborgu g. Drago Kostanjevec iz Limbuša pri Mariboru in gdč. Olga Budja iz Ormoža. Poročne obrede je opravil dekan Frans Bobrowski, velik prijatelj Slovencev na Švedskem. — Novoporočencema naše iskrene čestitke!

Verouk. — Že večkrat smo obravnavali ta problem. Mislim pa, da je potrebno, da se k njemu spet vrnemo, prvič, ker so medtem prišle na Švedsko nove družine, in drugič, ker je še vedno slišati o tem vprašanju čudna mnenja.

Nekateri mislijo, da je stvar urejena, če se njihovi otroci udeležujejo v šoli pouka o bibliji (sv. pismu). Toda temu ni tako. Pouk o bibliji je samo eden izmed predmetov v švedskih šolah, ki ga ukazujejo državne oblasti. To-rej je sam po sebi ta pouk čisto

Ludvik Mak in Marija iz Vageryda na poročni dan v Stockholmu.

civilna zadeva, čeprav je njegov predmet verski. Švedska luteranska Cerkev ima za svoje otroke posebej verouk v cerkvi ali kje drugje. Prav tako tudi druge protestantske sekte. Kako naj bi potem za katoliške otroke zado-stovalo tisto, kar se uči v šoli?

Sveta dolžnost in velika odgovornost katoliških staršev pred Bogom je, da prijavijo otroke za verouk pri katoliški župniji, v katero pač spadajo, in jih potem seveda k verouku tudi pošiljajo. Na Švedskem je sicer prepovedano otroke tepsti, ni pa nikjer prepovedano jih nadzirati, ali res gredo v šolo ali k verouku.

Včasih se mi zgodi, da se duhovniki pritožujejo, da otroci kake naše družine le redko ali pa nikdar ne pridejo k verouku. Doma pa starši pravijo, da jih redno pošiljajo.

Če je kaka družina tako oddaljena od katoliške župnije, da ne more noben duhovnik redno prihajati za verouk, naj se name obrne. Na razpolago imam slovenske katekizme, pa tudi švedske lahko preskrbim, če otroci slovenščine ne obvladajo. Potem otroke, kolikor morete, sami učite, sam pa bom, kadar bom v bližini, rad prišel in vam pomagal. Samo tega ne recite, da je z biblično uro v šoli že vse opravljeno! Samo s tem poukom ne more otrok ne k prvemu obhajilu ne k birmi. Pomislite pa, da še to ni vse. Otrok mora dobiti v šolskih letih trdno podlago v verskem znanju, da bo lahko v življenju vero ohranil. To je posebno važno danes in še posebej v tej deželi, kjer smo katoličani kot kaplja v morju drugovercev.

Jože Flis, slovenski izseljenski duhovnik.

Francija

NICA

Slovenski katoliški misijon je tukaj zelo dobro urejen. Iz nekdanjega vrelega kraško-primoskega mošta so se razvili mnogi v značajne može — predvsem seveda tisti, ki spolnjujejo svoje krščanske dolžnosti: nedeljsko službo božjo, sprejemanje zakramentov itd. Vsa čast jim!

Tako je prav, kajti graditi in zbirati je treba skupno z onimi, ki se zavedajo, kdo in kaj so. Resno je treba povedati, da bomo šli le z dobrimi napreji!

Pred vrati imamo ponovne volitve Slovenskega odbora v Nici. V ta namen bodo v prvi prihodnosti izdane volilne liste, da boste lahko volili. Biti nezadovoljen s tem in tem, je lahko, toda storiti in res nekaj doseči, to je problem, to je težje!

Marsikaj lepega smo imeli v zadnjem času. Oktobra meseca je bil skupni slovenski ples v dvo-

rani pri St. Barthelemy, v decembru miklavževanje in v pustu ponovno ples. Kadar bratje skupaj pridejo, kako je to veselo! To je sedaj že stara navada, da gremo po maši vsako nedeljo v zgornje prostore ter popijemo naš „aperitif“ ter se pogovorimo o tem in onem. Naš župnik pater Jakob nas ima pač tako rad kot vsakdanji kruh.

V „modi“ so sedaj klobase. Dve, tri družine se dogovore in jih na-

Ognjišče

je najboljša slovenska
mladinska revija.
Ali jo že imate?

redijo, da je kaj! Potem nese vsak svoj „venec“ domov. Pri tem ne manjka smeha in, seveda, koristi imajo tudi od tega. Ubogi Vinko na La Colle — le ta je revež! Pod stopnicami svoje nove hiše ima pravo prekajevalnico. Toda kaj hočemo, kakšenkrat zaloga poide, še preden so klobase „zrele“!

Najbolj vesel dogodek pa se letos šele pripravlja. Lep kup slovenskih otrok je, ki bodo 25. maja, na binškošni praznik, v naši izseljenski cerkvi na Rue de France v Nici prejeli prvo sv. obhajilo. Gospoda ravnatelja Čretnika vabimo, da bo takrat prišel iz Pariza med nas!

Vélíki teden — v četrtek in petek — bomo imeli obrede ob osmih zvečer, na velikonočni ponedeljek je skupni izlet v naravo. Avtomobilov imamo sedaj že dovolj na razpolago. Prijatelj bo vzel prijatelje in kolona se bo napotila v lepo naravo.

Bratje, kar vas je v Alpes Maritimes, gradite z nami našo slovensko skupnost!

MARSEILLE. — Vsako prvo nedeljo v mesecu imamo sedaj že stalno slovensko službo božjo in sicer ob desetih dopoldne v cerkvi Notre Dame de Sion na 231 Rue Paradis v šestem mestnem okraju. Vsa čast našim slovenskim sestram, ki s svojo prisotnostjo dajejo pogum! Posebej še zahvala sestri Stanislavi, saj je ona dala najlepšo pobudo.

nové knjižice

Vinko Brumen, **SRCE V SREDINI**. Buenos Aires 1968. — V zajetni knjigi (460 strani) popisuje plodoviti esejist dr. Brumen življenje, delo in osebnost dr. Janeza Evangelista Kreka (1865—1917), duhovnika, socialnega delavca, zadružnika, politika, ljudskega vzgojitelja in pisatelja. Avtor obdela Krekovo dobo in Kreka kar moč izčrpno in z veliko ljubeznijo, saj je bil „Krekov čas eno izmed odločilnih obdobj naše zgodovine in Krek sam gotovo ena izmed njegovih osrednjih osebnosti“. Sam Ivan Cankar je zapisal o Kreku, da je služil domovini „v čisti poštenosti“ in ji dal „vse in edino, kar je imel: svoje življenje“.

Kako iskreno in res z vsemi močmi se je Krek zavzel za mallega človeka, ko se je navdihoval v Kristusovem evangeliju! Takega primera nima slovenska zgodovina ne pred njim ne za njim. Marsikomu je Krekova doba že preoddaljena in nepoznana. Prav zato naj bi zlasti vsak tak vzel v roke to knjigo, da bo spoznal, kako je slovenska zgodovina čisto drugačna, kot jo prikazujejo danes od režima plačani zgodovinopisci. — Knjigo morete naročiti pri Mohorjevi tiskarni v Celovcu ali pri svojih dušnih pastirjih.

Tomaž Kovač, **V ROGU LEŽIMO POBITI**. Buenos Aires 1968. — V pisateljevi samozaložbi je izšla drobna, pa elegantna knjižica s pričevanji protikomunističnih borcev, ki so bili v maju 1945 od Angležev vrnjeni iz Koroške v Slovenijo in so se rešili iz množičnih grobov v Kočevskem Rogu, v katerih je pa končalo na tisoče njihovih tovarišev. Pričevanja so preprosta in iskrena, kritične opombe pojasnjujejo nekatere nejasnosti. To so pretresljive zgodbe ljudi, ki so (Dalje na 38. strani)

Ali ste letos že plačali
naročnino za

NAŠO LUČ?

Andrejevo darilo

Vsak dan je drugačne barve:

Hladni dnevi so modri, čisto zimski so beli, spomladanski so rožnati, vroči poletni so rumeni, vetrovni dnevi pa so svetlo zeleni. Samo deževni dnevi so sivi in še mokri povrh.

Andrej je opazoval vsako jutro skozi okno, kakšne barve bo dan. To je bilo potem, ko je mama odšla v službo in je zaprla vrata za seboj. Malo je še poležal v postelji in gledal v okno.

Danes bo rumen dan. Samo nebo bo modro, je videl Andrej.

Naj me to modro nebo pokrije, da bom še zaspal! si je želel. Zaprl je oči in zaspal. A ni spal dolgo, toplo sonce ga je zbudilo.

Uh, kako bo danes vroče! je vzdihnil. Čisto rumen dan je.

V takšnem vročem rumenem dnevu pa je težko pisati domačo nalogo, težko je pospraviti posteljo, težko je pomiti posodo, saj je še vstati težko.

Andrej je vendar vstal in zbežal iz pretople sobe na vrt, v senco pod drevjem. Senca je bila v tem rumenem dnevu še vedno zelena in hladna in ptiči so se prepirali za sadje po drevju in na sosedovem vrtu je bilo še nekaj otrok, ki so tudi počivali v hladni senci.

Ko se je Andrej ozrl spet k domači hiši, je videl skozi najnižje okno, kako sosedova Jelka pospravlja svojo posteljo.

Uh, kako je vroče! Ampak deklice delajo tudi takrat, ko je vroče.

Ni vedel, kaj bi, pa si je ogledoval svoje dlani in v njih mu je zrasel spomin na pozabljeno rožo, na tisto rožo, ki mu jo je dala mama za rojstni dan. Ni je zalival. Mogoče jo je zalivala mama? Ona ima veliko rož. Šel je in poiskal med njenimi rožami na oknih svojo. Težko jo je prepoznal, ker je medtem zrastle in se razcvetela.

Dobila je dva lepa cvetova in videti je bilo, kakor da se hoče razpoloviti. Sploh sta bili zdaj to

dve roži in obe sta bili enako lepi.

„Jelka!“ je poklical sosedovo deklico. „Poglej, dve roži imam in eno dam lahko tebi.“

Odšla sta na vrt, razdelila rožo in jo presadila v dva lončka. Dobro sta vsak svojo nežno rožo zalila.

„Kar tako si mi dal svoje rože,“ mu je rekla Jelka. „Mucke pa mi nisi hotel dati, čeprav si imel tri, in zajčka mi tudi nisi hotel dati in ne steklene frnikule.“

„Kaj rože nisi vesela?“

„Sem. Zelo sem je vesela.“

„Vidiš,“ je rekel Andrej Jelki, „rožo sem ti zelo rad dal in še dolgo ti bo cvetela.“

Potem pa se je odpeljal s kolesom in vsakomur, ki ga je srečal, povedal:

„Jelki sem dal rožo.“

Na koncu je povedal to še svoji mami, ko je prišla iz službe. Mama ga je pogledala in je takoj videla, da je današnji, rumeni dan za Andreja poln rož, kajti njegovo darilo je široko razcvetela radost. Še rumeno sonce na nebu je roža in Jelka jo zaliva.

Ela Peroci

Uganke

Brez ključa je zaklenjeno, čez goro je namenjeno.

Vsak lahko ve, komu in kam, kako in kaj, pa eden sam.

Pismo

Naša lepa Slovenija

Najpomembnejša slovenska mesta so: Ljubljana, glavno mesto republike; Maribor in Celje v vzhodnem delu Slovenije; Koper in Piran v Primorju, Postojna in Nova Gorica na kraškem ozemlju; Jesenice, Kranj, Tržič, Kamnik, Domžale, Ravne kot industrijska mesta ter Ptuj in Škofja Loka kot starinski mesti zgodovinskega pomena.

V Slovenijo prihaja mnogo turistov iz tujih držav. Največ jih potuje z avtom. Ti stopajo na naša tla na gorskih prelazih Korenu, Ljubelju in Jezerskem vrhu, na mejnih prehodih pri Št. Ilju in Škofijah pri Kopru.

Od Št. Ilja skozi Maribor, čez Trojane, skozi Ljubljano, Kranj in Jesenice, čez Vrščic in po Soški dolini do Nove

Gorice drži „velika alpska cesta“, ki ima namen pokazati motoriziranemu turistu najlepše alpske pokrajine.

Nekateri tujci prihajajo v Slovenijo na lov na srnjake, divje prašiče, gamse, jelene, divje peteline, na fazane, zajce in jerebice. Nekateri imajo užitek pri ribolovu, ko lahko lovijo v deročih gorskih vodah, v bistrih jezerih ali v počasnih nižinskih rekah. Po vodah Slovenije živijo potočne postrvi, šarenke, zlatovčice in soške postrvi, lipani, sulci, ponekod tudi ščuke in somi.

Kako je bila velika noč lepa!

Zagrabil sem butaro in reči moram, da bi me kmalu vrgla po tleh. Saj so sedela na njej tako lepo rejena jabolka in pomaranče, da jih je bilo veselje pogledati.

Po maši sem jo ucvril domov. Tam smo delili blagoslovljene sadeže. Jaz sem dobil več kot Marjanica in Tomaž. No, saj sem tudi največji, pa z butaro sem se potil. Tudi Sultan se je slinil okrog mize, ko smo delili, a za Sultana niso jabolka in pomaranče.

Ata nam je prinesel raglje. Moja je rdeča in vijolična in rumena. Če jo močno zgrabiš in vrtiš, ropota, da gre skozi ušesa. Mama je že večkrat rekla, da bo kar od doma ušla zaradi našega ragljanja. A kakšen naj bo véliki teden brez ragelj? In čému naj raglje služijo, če ne ragljanju? Rrrrr...

Na veliki četrtek mi je mama rekla, da so zvonovi odšli v Rim. Slišati jih res ni več, a jaz sem dopoldne natančno videl, da lepo mirno vise v zvoniku. Mami sem to povedal, pa mi je odgovorila, da se samo tako reče, da so odšli v Rim. Zakaj se tako reče? Tega še ona ni vedela.

Na veliki petek je mama Tomaža in mene peljala v cerkev k božjemu grobu. Marjanica leži še v zibelki in kako naj nesemo zibelko v cerkev?

Božji grob, to pa je nekaj! Spredej sta naslikana dva vojaka,

ki se nekam grdo držita. Zadaj je mesto, potem stoje tam trije prazni križi in pod hribom sem opazil grob. Mama nama je po tihem razlagala, kaj vse to pomeni. Pokleknili smo in mama mi je rekla, naj prosim zase in za naše domače. Prosil sem za Marjanico, da ne bi toliko jokala, za Tomaža, da bi se spomnil, kam je vtaknil moj rdeči nož, za Sultana... Mama me je prijela za roko in odšli smo iz cerkve.

V soboto zjutraj smo barvali pirhe. Se pravi, barval jih je ata, mi smo pa gledali. Ata jih je potapljal kakor trebušaste sodčke v barvo, pa so ves čas silili iz nje. Seveda, barva je bila vroča. „Ti, pujsek, ti, ali se boš povaljal po barvi!“ Potem jih je ata namazal z mastnim papirjem, da se svetijo.

Mama je naredila potico. Meni je dala skledo, v kateri je bila maža, da sem jo smel polizati.

Popoldne sva smela Tomaž in jaz z mamo k blagoslovu jedil. V jerbasu je bila potica in gnjat, potem so bili tam pirhi in hren. Hren, le kdo ga bo jedel, brrrr...

Zvečer smo bili vsi v cerkvi, le Marjanico smo doma pustili, pa seveda Sultana. Ko smo stopili v cerkev, je bila čisto temna. Potem je dobil vsakdo svečo. Prižgali smo jih drug pri drugem in naenkrat je bila vsa cerkev razsvetljena od sveč.

**ZVELIČAR NAŠ JE VSTAL IZ GROBA,
VESEL PREPEVAJ, O KRIST-JANI!**

Župnik je blagoslovil vodo, peli smo litanije, potem sem zaspal. Zbudil sem se šele, ko so pevci zapeli „Jezus naš je vstal od smrti...“

Drugi dan smo sekali pirhe. Jaz sem imel smolo. A sedaj vsaj vem, kako to gre. Ko bom imel malo več moči, bom vse zmagal, celo ata.

DELAJMO PIRHE!

Pirhe je mogoče barvati na najrazličnejše načine.

Ponekod jajca kuhajo v rdeči, modri, rjavi ali kakšni drugi barvi, tako da so pirhi brez posebnih okraskov.

Drugod narišejo na jajce, preden ga denejo v barvo, razne črte in črke, podobe in znamenja, tako da se popisanih delov lupine barva ne prime. Rišejo z voskom ali z oljem, s solno kislino ali mizarskimi lužili in politurami.

Dvo- ali večbarvni okraši nastanejo z dvakratnim ali večkratnim pisanjem z voskom in barvanjem. Lužila in politure tega ne dovoljujejo.

Ponekod jajca najprej pobarvajo, potem pa ornamente spraskajo z nožičkom.

Pobarvano in okrašeno jajce navadno namažemo s špehovo kožo, da se lepo svetijo.

se iz najgloblje ljubezni do lastnega naroda postavili po robu komunističnemu nasilju, pa so morali zato v grob. Posebej še naj omenimo kratki, a silno trezno pisani uvod, kjer je na nekaj straneh prikazano, za kaj je pravzaprav med vojno v Sloveniji šlo. To knjižico bi moral prebrati vsakdo, ki hoče dobiti resnično podobo o medvojnih dogodkih pri nas doma. — Knjižico je mogoče naročiti pri Mohorjevi tiskarni v Celovcu.

naši razgovori

DAN JE DNEVU ENAK

Gospa L. H. iz B. piše: „Najin zakon je kar v redu, a kljub temu sem nad mojem nekoliko razočarana in večkrat se na tihem sprašujem, zakaj nisem rajši vzela onega iz prve dobe. Bil je začetnik v gledališki umetnosti, moj mož je pa državni uslužbenec. Poslušala sem svet svojih staršev, ki tako 'nesolidnega poklica' niso imeli nič kaj v časti, in odločila sem se za sedanjega moža, ki je bil takrat gospodarsko še na trdnih nogah. Nezadovoljna sicer nisem, le vsakdanje življenje poteka včasih preveč enolično. Moj mož me ima rad in se v družini počuti dobro, a jaz sanjam o drugačnem, bolj romantičnem življenju.“

Ko ste se pripravljali na poroko, ste se odločili za meščanski zakon, za gospodarsko trdnost. Vedeti bi bili morali, da poteka tako družinsko življenje precej mirno, da ne pozna ne veliko vzponov, a tudi malo padcev. Zahtevati od sedanjega moža zagon Vašega nekdanjega prijatelja bi ne bilo prav. V tem primeru bi se bili morali odločiti za bolj pestro, a v gospodarskem oziru bolj tvegano življenje ob tistem igravcu. Kljub temu pa Vas razumem. Ženske le prerade pozabljate, da sanj ni mogoče uresničevati kar tako. Na Vas samih je, prinesiti v enolično vsakdanjost malo več življenja. Previsokih predlogov sicer ne, a sem pa tja kakemu „skoku“ iz vsakdanjosti bi Vaš mož gotovo ne bil nasproten. Kaj ko bi moža pridobili, da gresta

enkrat na mesec skupaj na večerjo v kako restavracijo ali v gledališče ali na koncert? Tudi kakšna slovesnost doma ali povabilo bi bilo dobra pomoč proti enoličnosti. To je v rokah Vas kot gospodinje.

KAKO GRADIJO CERKEV DOMA...

Pošiljam vam fotografijo ruševin med vojno porušene cerkve v Višnjah na Dolenjskem, kot so bile videti še pred dvema letoma. Danes imajo Višnjani na tem mestu novo cerkev. Kot en mož so zgrabili za delo in cerkev je bila preteklo leto posvečena.

V sosednjih Hinjah pa je farna cerkev, ki so jo partizani minirali med „osvobajanjem“, še vedno porušena. Tudi po vojni zgrajeno zasilno cerkvico je par „naprednih“ domačinov zažgalo. Po protokolu med Vatikanom in Jugoslavijo so dobili Hinjčani ponovno upanje, da bodo prišli do svoje cerkve. Sedaj pa občina Novo mesto, kamor spada Hinje, dovoli gradnjo cerkve le pod pogojem, da plačajo farani 49 odst. gradnje občini. Če bo pri tej zahtevi ostalo, bodo Hinje še dolgo pričla „svobode v razvalinah“. — C. T., E.

PROŠNJA

Ali že veste, da imamo Slovenci v Ameriki poleg bivšega sena-

torja Lauscheta kar tri zvezne kongresnike, tri generale, pet škofov, enega izmed treh komisarjev ameriške civilne družbe, mnogo županov, znanstvenikov (med njimi nad sto univ. profesorjev ameriške civilne službe, inženirjev, graditeljev nebotičnikov v Bostonu, Denverju in Tel Avivu, vrsto umetnikov, velepodjetnikov in predsednikov bank? Ali kot Slovenci poznate svetovno priznane slovenske učenjake po svetu, naše tovarnarje v Ameriki, Braziliji, Avstraliji, Afriki ali na Filipinskih otokih, naše dirigente na Finskem, v Argentini, Franciji ali Nemčiji, slovenske zdravnike na evropskih dvorih, v Abesiniji ali Beli hiši, slovenske rektorje univerz in ravnatelje znanstvenih ustanov ali slovenske svetovne in državne prvake?

Gradivo za zgoraj omenjene primere je že zbrano in čaka na objavo v angleških in slovenskih knjigah, ki naj pomagajo dvigniti slovenski ugled na tujem, v naši

slovenske radio oddaje

KÖLN — Ob torkih, četrtkih in sobotah od 16,20 do 16,50 (na kratkih valovih 41 in 31 m). Na sporedu so dnevne svetovne novice, politične razlage, razgovori, zanimivosti iz kulturnega in gospodarskega življenja. Poleg tega imajo Slovenci v Nemčiji možnost, da preko kölnskega radia pošiljajo domačim voščila, pozdrave in glasbo po želji.

VATIKAN — V nedeljah ob 11,45 (valovi 25,67 — 31,10 — 196 m), v ponedeljkih ob 21,30 (valova 48,47 — 196 m), v četrtek ob 18,45 (valovi 31,10 — 41,21 — 48,47 — 196 m), v petkih ob 21,30 (na valovih kot v ponedeljkih), v sobotah ob 18,45 (na valovih kot v četrtek).

Radio LONDON BBC — oddaja vsak dan ob 12. uri (novice in pregled tiska) na valovih 25 in 19 m. Ob 19. uri na valovih 49, 31 m; ob nedeljah ob 16,30 na valovih 31, 25, 19 m.

mladini pa vzbuditi zdrav narodni ponos. Toda mnogo je še vrzeli. Vključiti želimo prav vsakega Slovenca, ki se je odlično uveljavil na tujem, kadar koli in kjer koli. Prosimo vsakogar, da nam pošlje vse primerne naslove posebno uspešnih Slovencev po svetu. Naše znanstvenike, vse univerzitetne profesorje, vse vodilne umetnike, vse župane in višje politike, vse tovarnarje in velepodjetnike, vse vodilne inženirje, arhitekta, zdravnike, pravnike, športnike itd. prosimo, da nam čimprej pošljejo svoje kratke življenjepisne (kake tri do deset strani), osebne fotografije, morebitne bibliografije in kopije publicitete (z navedbo vira in datuma), slike tovarn, velepodjetij, umetnin ali proizvodov, slike skupaj z vodilnimi tujimi oseb-

nostmi in karkoli se jim še zdi primerne. Prav vsakemu pa se priporočamo za naslove in vsa koristna opozorila. Pišite, prosimo, čimprej na naslov: Dr. Edi Gobec, Associate Professor of Sociology and Anthropology, Kent State University Kent, Ohio 44240, USA.

RES ZA VSE DELO DOMA?

V letošnji 1. številki Rodne grude je zapisal predsednik slovenske vlade Stane Kavčič: „Za mnoge naše ljudi je bilo izseljevanje v tujino (v stari Jugoslaviji) edina rešitev... Šele pridobitve narodno-osvobodilne borbe in socialistične ureditve so ustvarile pogoje, da dobi slovenski delovni človek zaposlitev na svojih domačih tleh.“

Sprašujem se: Kdaj je odhajalo toliko Slovencev na delo v tujino kot danes?

Potem pa to: Kaj bi ne bilo precej več kruha za slovenskega delovnega človeka doma, ko bi ne bilo na kupe mladih upokojujencev z bajnimi pokojninami (ki jih — nepristransko gledano — niso zaslužili)?! In ko bi ne ostajalo toliko direktorjev, ki so poneverili težak denar slovenskega delovnega človeka, nekaznovanih! In ko bi ne odhajalo toliko denarja slovenskega delavca v Beograd. In ko bi pri plači za isto delo ne delali razlike med tistimi z rdečimi knjižicami in tistimi brez njih?

Če so to pridobitve narodno-osvobodilne borbe in socialistične ureditve, hvala lepa zanje! — A. D., F.

razno

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece. Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 30 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 1 avstrijski šiling (2 bfr, 0,20 NF, 0,15 DM ali enako vrednost v drugi valuti). Uredništvo posreduje le naslov oglaševavca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševavca, naj pošlje v pismu v denarju ali v znamkah pristojbino za dvojce pisem v tujino. Če tega ne stori, ne dobi odgovora. Pisem uredništvo oglaševavcem ne posreduje.

JANKOVIČ, 17 rue Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, je zaprišežen prevajavec in piše tudi razne prošnje. Pišite mu!

SLOVENSKI IN SRBOHRVATSKI EKSPRES-REVODI, sodno overovljeni: sodni prevajavec in tolmač Milena GRATZA, 8 München, Menzingerstr. 195, tel. 8 12 18 20.

PREVAJALSKA PISARNA V NEMČIJI. Slovenske in srbohrvaške dokumente prevaja, piše prošnje

in organizira tečaje nemškega jezika dipl. filolog **JOSEPH ARECH**, 8 München 50, Pfeilschifterstr. 21, tel. 54 13 702.

Sodnijsko pooblaščen **PREVAJAVEC** za slovenski in srbo-hrvatski jezik **MILAN ZAGORC** prevaja vse vrste dokumentov in listin. 4000 Düsseldorf-Gerresheim, Nymphenburgstr. 27, tel. 69 31 43.

Slovensko-hrvatski sodnijsko-občinski **TOLMAC** prevaja vse vrste dokumentov in razne listine v nemščino in obratno hitro in zanesljivo. **MARTIN SAPOTNIK**, 413 Moers-Meerbeck, Luisenstraße 23, Rhld.

SLOVENSKI FANT, 21 let, 172 cm, želi spoznati pošteno slovensko dekle od 18 do 21 let starosti za sklenitev zakona. Naslov posreduje uprava „Naše luči“ pod zgoraj navedenimi pogoji pod št. 10.

SLOVENSKI FANT, 27 let, bivajoč v Nemčiji, po poklicu šofer, želi spoznati pošteno slovensko dekle v starosti od 20 do 27 let, ki bi bila pripravljena iti z njim v domovino na srednje veliko kmetijo, opremljeno z vso kmetijsko mehanizacijo. Naslov posreduje uprava „Naše luči“ pod zgoraj navedenimi pogoji pod št. 11.

VIPAVC JOŽE, 7 Stuttgart-S., Nemčija, Export-Import podjetje, Böblingerstraße 164 (tel. 60-43-62), vam solidno postreže in vam nudi kmetijske stroje, kosilnice, traktorje od najlažjih do najtežjih, škropilnice znamk „Irus“, „Schanzlin“ in drugih, gasilne brizgalne, radijske in televizijske aparate, magnetofone, kino- in fotografske aparate, pralne stroje, hladilnike in gospodinske stroje vseh vrst, šivalne stroje vseh znamk in pletilne stroje svetovno priznane znamke „Kayser“ (netto DM 490.—), elektr. strojčke za popravilo nogavic „Kolibri“ (DM 280.—), motorne žage, stroje za predelovanje lesa, betonske mešalce z električnim, bencinskim ali dizlovim motorjem ter pošilja na zaželeno naslove in v vse države. Generalno zastopstvo za šivalne stroje Pfaff.

kaj vzbuja doma dobro (in slabo) voljo?

Gospodar: „Lepo vreme imamo.“
Papiga: „Lepo vreme imamo.“

Gospodar: „Pri nas se imamo sploh zelo lepo.“ Papiga: „Pri nas se imamo sploh zelo lepo.“

Gospodar: „Pametna papiga, pametna!“ Nato strese papigi nekaj zrnja v kletko.

Nauk: Če vestno ponavljaš, kar govore tvoji nadrejeni, dobiš stanovanje in hrano.

Mali oglas: V zakonski kolektiv sprejemam lepo dekle z lastnimi osnovnimi sredstvi. Ponudbe pod „Spomladi se vse integrira“.

„Sine, zakaj mečeš ta bob ob steno?“

„Študentske demonstracije se grem.“

Ne kritizirajte! Nekateri so gluhi, drugi pa vas lahko slišijo!

V vlaku mladi nočejo odstopiti mesta starejšim. V podjetjih in ustanovah je pa ravno narobe.

Le malokaj je tako očito, da se ne bi dalo za nekaj časa skriti.

Obljuba dela dolg. Zato ni čudno, da smo pri nas vsi zadolženi.

V anarhiji vlada pravica močnejšega; v državi je ta pravica z zakonom zaščitena.

„Tovariš direktor, kar naravnost vam povem — da imate prav.“

Polž ni edini dokaz, da slinarji najprej pridejo do stanovanja.

Medved je rekel vodilnemu: „Ko bi vedel, kako si pokvarjen, bi te pojedel že takrat, ko si ovce pasel.“

„Očitajo nam, da je enaindvajset direktorjev v našem združenem obratu nekoliko preveč. Odločili smo se za to število, da nas ne bi bilo ravno trinajst.“

„Kljub taki brezposelnosti v našem podjetju ne moremo dobiti strokovnjaka.“

„Ali je mogoče?“

„Da. Sorodniki in prijatelji vodilnih so vsi zaposleni.“

„Kar se pa tiče govorice, češ da je v našem podjetju nekaj narobe, predlagam, da v čim krajšem času zamenjamo snaživke.“

Če učitelj hodi k maši, znajde se kar hitro v kaši.

Ali je tudi svoboda molka zadržana z zakonom?

„Tovariši, borili se bomo do zadnje kaplje — črnila.“

„Tovariš sekretar, volitve moramo preložiti na poznejši datum. Nekdo nam je ukradel volilne rezultate.“

„Tu sem prinesel prošnjo za lokacijo, v tej drugi kuverti pa je rešitev.“

V uredništvu.

„Tole je nečloveško, ogabno, nesramno, opolzko — res odlična stvar, kar na naslovno stran dajte!“

Delavski razred je avantgarda družbe. Prvi zjutraj vstane.

Najlaže se zmotimo pri volitvah, kadar je samo en kandidat.

Naše samoupravljanje se je začelo s parolo „Tovarne delavcem“, končalo pa pri delitvi dobička.

Lahko je metati polena od zgoraj navzdol.

Do leta 2100 bomo vsi živeči Jugoslovani imeli vse, kar bomo hoteli. Za to jamčim s svojo glavo.

Kadar pride krt iz zemlje, ne umre zato, ker je prišel na sonce, marveč zato, ker je prišel med ljudi.

V socialnem zavarovanju zelo skrbimo za človeka. Kaj pa za kmeta?

V času gospodarskih kriz so kapitalisti metali nekurantno blago v morje. Mi pa ne moremo nesposobnih zmetati s stolčkov.

Če pomislim na našo administracijo, ne razumem, kako da gre naši papirni industriji slabo.

Ker se je v akcijo opismenjevanja vključila televizija, sklepam, da imajo pri nas nepismeni visok standard.

Če bi izvažali prazne besede, bi bili brez konkurence na svetovnem trgu.

Poročilo iz radia: „...Prevozne so vse ceste, razen tistih, ki niso prevozne...“

Novi politiki so prepričani, da je treba stare fraze zamenjati — z novimi frazami.

Oboževal je vse, kar je bilo državno. Posebej državno blagajno.

Svoje drugo stanovanje je podaril državi, zadržal pa je tretje in četrto stanovanje.

Poznam človeka, ki je v življenju uspel: o vsem je imel svoje osebno mnenje, razen o svojih in naših voditeljih.

Imel je dve vikend hiši; odkar pa so jih označili za luksuz, ju več nima. Zdaj ima dve vili.

Po Pavlihi

NAŠA LUČ, mesečnik za Slovence na tujem. — Letnik 18. List ureja uredniški konzorcij. Odgov. urednik: dr. Janko Hornböck. Založba: Družba sv. Mohorja. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja. Vsi v Celovcu. — Izhaja vsak mesec razen julija in avgusta. — Naročnina je za naročnike v Avstriji letno 45 šilingov, za naročnike izven Avstrije 110 belgijskih frankov, 10 francoskih frankov, 10 švicarskih frankov, 8 nizozemskih goldinarjev, 10 nemških mark, 1200 italijanskih lir, 16 angleških šilingov, 12 norveških kron, 10,50 švedskih kron, 3.— ameriške dolarje, 2,50 avstralskih dolarjev, 3.— kanadske dolarje. — Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštnin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava Naše luči. Uredništvo in uprava: Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria.

SLOVENSKI DUŠNI PASTIRJI IN URADI

ANGLIJA — Franc Bergant, Offley Road 62, London S. W. 9 (Tel. 01-735-66-55).

AVSTRIJA — Ciril Lavrič, Röm.-kath. Pfarramt Haid, 4052 Ansfelden (O.—Ö.). — Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien VIII. — Janez Hafner, Theodor-Körner-Straße 111, 8010 Graz. — Anton Miklavčič, Kapellengasse 15, 9800 Spittal/Drau. (Tel. 0-47-62/3-34-62). — P. Stefan Kržišnik, Stift, 6422 Stams.

BELGIJA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liege. (Telefon 01/23-39-10). — Kazimir Gaberc, 19 Louis Empain, Marcinelle (Hainaut). (Telefon 07/36-77-54).

FRANCIJA — Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, 75 Paris 20. (Tel. 636-80-68). — Bogdan Makovec, 7 rue Gutenberg, 75 Paris 15. (Tel. 250-89-93). Stanislav Kavalar, 7 rue Claude Debussy, 62 Liévin (Pas-de-Calais). — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, 57 Aumetz. — Stanko Grims, rue du Dauphiné, 57 Merlebach. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, 06 Nice.

ITALIJA — Slovenski dušnopastirski urad — Dr. Pavel Robič, via dei Colli 8, Roma.

NEMČIJA — Lojze Škraba, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestraße 18. (Telefon 62-6-76). — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schonnefeldstraße 36. (Telefon 29-13-05). — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, A 4, 2. (Telefon 06-21/2-85-00). — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I. (Tel. 72-2-78). — Ciril Turk, 73 Esslingen, Häuserhaldenweg 36. (Tel.: Stuttgart 35-31-77). — Dr. Janez Zdešar in dr. Branko Rozman, Schubertstraße 2/I, 8 München 15. (Telefon 53-64-53).

NIZOZEMSKA — Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik, Belgie.

ŠVEDSKA — Jože Flis, Djurgardsvägen 32, 633 50 Eskilstuna. (Telefon 016/11-31-54).

SVICA — P. Fidelis Kraner, Kapuzinerheim, Seebachstraße 15, 8052 Zürich. (Tel. Zürich 46-68-61).